

**THE POLITICAL LANGUAGE AND THE HUMAN BODY:
COMPARATIVE DISCURSIVE ANALYSIS OF VLADIMIR
PUTIN'S 2000 AND VIKTOR ORBÁN'S 2010 CAMPAIGN
RHETORICS**

By
Anna Szilágyi

Submitted to Central European University
Department of Political Science
In partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in
Political Science

Supervisor: Zsolt Enyedi

Abstract

In my MA thesis I compare the campaign rhetoric of Vladimir Putin and Viktor Orbán during the 2000 Russian presidential and the 2010 Hungarian parliamentary elections, respectively. These elections took place in a similar environment of political and economic crisis and both politicians won with the overwhelming majority of votes. The research explores if the similarity of contexts could trigger societal responsiveness towards a discourse that contributed to the enormous success of the candidates. The multi-disciplinary analysis focuses both on structural politico-economic contexts and discursive features of campaign texts in order to explore the complex relation between the two. The analysis combines political science concepts with a detailed analysis of linguistic practices (especially, the use of key metaphors). The major finding of the work is that the moment of deep politico-economic crisis triggers societal responsiveness towards a *public discourse* that is mainly characterized by *the lack of the political* and evokes a simple moral value system of traditional family and gender conceptualization. The popularity of this language lays in its ability to present otherwise threatening complex problems as solvable issues that require simple physical intervention. I also conclude that the distinct political and cultural traditions, as well as the position of the countries after the democratic turn largely influence the specific discursive strategies of the speakers. Accordingly, I demonstrate that the politicians evoked two distinct 'subtypes' of physically oriented masculinity. In Putin's language the ideal of the army man (particularly, the army commander) emerged, while Orbán's discourse evoked a specific rural masculinity.

TABLE OF CONTENT

1.	INTRODUCTION	1
2.	THEORETICAL BACKGROUND	6
3.	RUSSIA AND HUNGARY BEFORE THE 2000 AND 2010 ELECTIONS	15
3.1	Circumstances of Accession to Power: Russia after 1991	15
3.2	Profile: Someone Like Vladimir Putin.....	20
3.3	Circumstances of Accession to Power: Hungary after 1989	22
3.4	Profile: Someone Like Viktor Orbán.....	26
4.	METAPHORICAL LANGUAGE USE BY PUTIN AND ORBÁN	31
4.1	Methods of Data Selection	31
4.2	Not Just Sitting in Moscow: Putin's Metaphors.....	37
4.3	Robust Guys are Needed: Orbán's Metaphors	48
5.	THE MEANING, SIGNIFICANCE AND POTENTIAL EFFECTS OF PUTIN'S AND ORBÁN'S CAMPAIGN METAPHORS.....	63
5.1	The Body in Discourse	63
5.2	Corporeality and Morality	66
5.3	Morality as Strength.....	68
5.4	Politics: a Game for Boys	71
5.5	Rural versus Army Masculinity.....	74
6.	CONCLUSION.....	79
7.	APPENDIX A.....	83
7.1	Official English Transcripts of Vladimir Putin's Campaign Texts	83
8.	APPENDIX B.....	112
8.1	Official Hungarian Transcripts of Viktor Orbán's Campaign Texts.....	112
	BIBLIOGRAPHY:.....	147

1. INTRODUCTION

In 2000 Vladimir Putin won the Russian presidential elections for the first time. The candidate ended up with a remarkable success as 53 percent of the Russian voters elected the acting president. Ten years later, in 2010, in Hungary, parliamentary elections took place. In this case it was the centre-right party Fidesz, led by Viktor Orbán that achieved overwhelming success and reached over two-thirds parliamentary majority. At first glance, it seems there is no other common element in the two cases besides the moment of major electoral success. In terms of their historical past, present significance, electoral and governmental system Russia and Hungary differ so much that from a global comparative perspective these cases could remain random examples of political success in recent times. The ‘empire’ tradition versus the past of the ‘oppressed small state’ as well as the semi-presidential system of Russia versus the parliamentary system established after the democratic turn in Hungary seem exclude any parallelism. Besides, the position of the two campaigning politicians was also different: Putin was already in power in 2000 (he became acting president in 1999) while Orbán was only a prime ministerial nominee in a competitive multi-party system in 2010.

However, surprisingly, if one takes a closer look at the 2000 Russian and 2010 Hungarian elections, could notice some salient overlapping situational characteristics. These seemingly unrelated political turning points are brought together by the similarity of the politico-economic environment in which the two elections took place. It seems that the circumstances of accession to power of the two politicians were similar. Economic stagnation and then crisis led into a financial collapse in 1998 in Russia, and almost created a collapse in 2008 in Hungary. This can be considered a major common feature. As a consequence, in the pre-election period the decline of trust in liberal market institutions, the revival of radical

ideology and an increasing anti-elitist societal attitude became decisive common characteristics as well.

In addition, political instability also seems to be a shared feature. In Russia, in 1999 President Boris Yeltsin was forced to step down, because of health problems, before the end of his term. As another sign of political instability, there were other frequent changes in political leadership: between 1998 and 1999 Russia had five prime ministers. In Hungary, in 2008 the coalition of the socialist (MSZP) and liberal (SZDSZ) parties broke up after just two years in government. Afterwards the country was ruled by a minority government, the Prime Minister of which also resigned in 2009. Between 2009 and 2010 Hungary was led by a minority expert government.

A possible consequence of this similarity of the political and economic environments could be the similarity of the winning political images. I suggest that these briefly outlined commonalities were able to produce a similar politico-economic atmosphere in Russia and Hungary before the elections and triggered responsiveness towards a certain type of political image. This opportunity was successfully realized and fulfilled by political communication of both Putin and Orbán during the 2000 and 2010 campaigns, respectively. I suggest that the similarity of images can be explored in systematic academic research from the perspective of political discourses.

First, a political image largely manifests itself through discourse. Second, the nature of discursive data (e.g., it is recorded) allows truly accurate, in-depth and transparent research. Accordingly, in my thesis I compare and contrast the political language of Putin and Orbán. My central research question is this: what were the main characteristics of the political discourse that were offered for voters' needs and induced great responsiveness in the similar critical political and economic environments in Russia and Hungary?

My hypothesis is that regardless of the political and historical differences of countries, as well as the changing modern and post-modern political scene, a period of deep crisis can trigger societal responsiveness towards political discourses that metaphorically present an early modern, even pre-modern, traditional reality. In my view, this discourse can be characterized by *the lack of the political*: it operates through body-related metaphors and evokes a simple moral value system that is shaped by traditional family and gender conceptualization. In other words, this language evokes a patriarchal family model and a powerful, physically oriented masculinity ideal.

In order to test my hypothesis I conduct a multidisciplinary analysis that combines political science concepts with a detailed analysis of linguistic practices. As the aspects of politics and language are usually discussed separately in the academic literature, my work can be considered as an attempt to fill a gap. I would like to demonstrate how certain structural characteristics of politico-economic environments and political opportunities may influence political discourses and their perceptions. Through conducting a comparative study of two specific cases I wish to show the complex and traditionally under-researched connection between politico-economic realities and political language. On the one hand, I focus on the elements of the crisis in which the 2000 Russian and 2010 Hungarian elections took place. On the other hand I explore the major characteristics of winning politicians' languages. Although it is my aim to provide a general framework, I will not overlook those significant differences that emerge in the two cases and can be linked to the different political and cultural traditions of the countries.

I present an analysis in three parts. In the *first part* of the thesis I focus on the political and historical background of the countries and highlight the common features of political and economic instability in the pre-election periods. I also introduce the brief political biography and profile of the winning politicians.

In the *second part* I describe the methodology of my work and present those characteristics that structured the campaign discourse of Putin and Orbán in 2000 and 2010, respectively. I present a detailed analysis of six major campaign speeches by both politicians, respectively, and show that both of them used a certain type of bodily or a body-related language during the campaign period.

In the *third part* I analyze and interpret the discursive findings in conceptual and comparative terms. I argue that corporeality allowed the speakers to evoke a simple moral value system in which a patriarchal worldview and masculine values played a crucial role. Besides showing some basic similarities I also point out a main difference that is related to masculinity construction. The politicians evoked two distinct ‘subtypes’ of physically oriented masculinity. In Putin’s language the ideal of the army man (particularly, the army commander) emerged, while Orbán’s discourse evoked a specific rural masculinity. I also interpret this fundamental distinction in the historical contexts of the two countries.

The major method I use during my work is discourse analysis: I identify linguistic features and structural characteristics of political speech that the speakers apply regularly in their public appearances. I analyze discursive texts in both cases that I select on the basis of the great publicity that they enjoyed. As I apply a cognitive approach during my work, I focus on the metaphorical language use of the speakers. As I am Hungarian-Russian bilingual, I study the discourses in their original languages. In the text of the thesis, I use the English translations of the main text, but always gave the original versions in footnotes.

In terms of theoretical conceptualization, I rely on the rich English, Russian and Hungarian language academic literature related to politics, political communication, and political discourse that I review in the first, theoretical section of my work. I strongly hope that my familiarity with Russian and Hungarian politics and media as well as Russian, Hungarian and English academic political communication and political science literature, and

the fact that Hungarian and Russian are my mother tongues enable me to conduct a successful research project.

2. THEORETICAL BACKGROUND

Using the terminology of key researchers in discourse analysis as van Dijk¹ or Wodak², my work can be defined as a project in critical discourse analysis in the area of political communication, particularly, election campaign communication. Compared to other approaches of discursive studies (such as conversational analysis or ethnography of speaking), the present work engages in critical discourse analysis as it “seeks to discern the connections between language and other elements of social life which are often opaque.”³ In addition, “it is not interested in investigating a linguistic unit per se but in studying social phenomena which are necessarily complex and thus require a multi-disciplinary or multi-methodical approach.”⁴

In terms of multi-disciplinarity, my work combines theoretical concepts and approaches of political science and linguistics. In this regard, the analysis is among the few contributions that incorporate political science knowledge into discursive studies of text and talk. As van Dijk notes, “political science is among the few social disciplines in which discourse analysis has remained virtually unknown.”⁵ One key reason for the lack of political science oriented discursive studies could be that the link between politics and language is still considered somewhat ambiguous. As Chilton points out, language use is often understood as a mental, rather than a social phenomenon, while politics is imagined in the opposite way.

¹ Teun van Dijk, “Critical Discourse Analysis.” In *Handbook of Discourse Analysis*, eds. Deborah Tannen, Deborah Schiffrin and Heidi E. Hamilton, 352-371. Oxford: Blackwell, 2001. The longer version of the chapter, that I based on is during my work available at van Dijk’s homepage: <http://www.discourses.org/OldArticles/Critical%20discourse%20analysis.pdf> (accessed: April 28, 2010)

² Ruth Wodak and Michael Meyer eds., *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage, 2009.

³, Norman Fairclough “The Discourse of New Labor: Critical Discourse Analysis.” In *Discourse as Data*, eds. Wetherell, Margaret, Stephanie Taylor and Simeon Yates, (London: Sage, 2001), 230.

⁴ Wodak et al., *Methods of Critical Discourse Analysis*, 2.

⁵ van Dijk, “Critical Discourse Analysis”, 360.

However, according to Chilton “there is a fundamental connection between the language faculty and the social, in fact political nature of human beings.”⁶

First, based on the concepts of Austin⁷ and Searle⁸, Chilton argues that political action may be considered as action by language. The theory of “speech act” highlights the “performative” quality of certain utterances “in which a speech act is performed by a speaker simply by means of saying that they are performing it.”⁹ Take for example the verbs ‘promise’, ‘swear’, ‘name’ in which uttering and acting are synonymous. Preformativity plays a crucial role in politics as well as “only through language tied into social and political institutions can one declare war, declare guilty or not guilty, prorogue parliaments, or raise or lower taxes.”¹⁰

Second, on the grounds of conceptualization by Habermas¹¹ and Grice¹², Chilton also draws attention to the importance “of the strategic use of language” in the context of politics. Both Habermas and Grice define conceptual criteria of the ideal speech situation which is unconstrained by power and interest. However, such ideal speech situations rarely emerge in real life as “most communication is distorted by the *interests* of participants, whether individuals or groups.”¹³ Consequently, argues Chilton, “it must be possible to characterize strategies by which utterers manage their interests.”¹⁴ According to him, in the case of political texts, one field of research can be representation, as “representing the reality is one of the obvious functions of language.”¹⁵

⁶ Paul Chilton. *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*. London: Routledge, 2004, 30.

⁷ John L. Austin. *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962.

⁸ John Searle. *Speech Acts: an Essay in the Philosophy of language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1969.

⁹ Peter Trudgill, *A Glossary of Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2003, 102.

¹⁰ Chilton, *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*, 30.

¹¹ Jürgen Habermas. *Communication and the Evolution of the Society*. Cambridge: Polity Press, 1984.

¹² Paul Grice. *Studies in the Way of Words*. Cambridge: Harvard University Press, 1989.

¹³ Chilton, *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*, 44.

¹⁴ Chilton, *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*, 43.

¹⁵ Chilton, *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*, 46.

Indeed, in my work I focus on the nature of discursive representation of the Russian and Hungarian ‘realities’: I demonstrate how and why Putin and Orbán could successfully challenge in their rhetoric the social disillusion over the politico-economical crisis in which the 2000 Russian and 2010 Hungarian elections took place. In this way, adding to the discursive analysis which is the majority in the thesis I combine cultural and neo-institutional approaches: I consider both enduring cultural values and the rational factors that might influence the voter’s decisions.

I utilize political science literature in order to describe and understand the context of Putin’s and Orbán’s languages. Regarding the political systems, I build on the work of Elgie and others showing how Russia adopted a strong semi-presidential system in which the executive enjoys enormous power.¹⁶ I also discuss the characteristics of the Hungarian parliamentary system, where the Prime Minister’s power is more limited. I also point out that the formal characteristics of political systems did not translate to a rigid shape in real processes, but political leadership and systematic constraints such as the politico-economic crisis also shaped political dynamics. On the grounds of White¹⁷ I demonstrate that after 1993 the strong Russian semi-presidential system did not guarantee a strong leadership during the first ten years of democratic transition. In the case of Hungary I note the important concept of presidentialization, that was introduced by Poguntke¹⁸, and discussed by Körösenyi¹⁹ and

¹⁶ Robert Elgie. “Semi-Presidentialism and Comparative Institutional Engineering,” in *Semi-Presidentialism in Europe*, edited by Robert Elgie, 281- 299. Oxford: Oxford University Press, 2004.

¹⁷ Stephen White. “Russia.” In *Semi-Presidentialism in Europe*, edited by Robert Elgie, 216-231. Oxford: Oxford University Press, 2004.

¹⁸ Thomas Poguntke and Paul Webb eds., *The Presidentialization of Politics. A Comparative Study of Modern Democracies*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

¹⁹ András Körösenyi. Parlamentáris vagy „elnöki” kormányzás? Az Orbán-kormány összehasonlító perspektívából. [Parliamentary or „presidential government? The Orbán-government from a comparative perspective] *Századvég*, 2001, spring: 3-38.

Enyedi²⁰ in the context of the first Orbán government, that also captures the possible tendency of extended practice of power.

I also discuss the specific symptoms of the politico-economical crisis in the two cases. Regarding Russia, Mishler and Willertone give a comprehensive account of the 2000 Russian elections.²¹ In their quantitative study, the authors argue that both cultural and rational factors contributed to the large success of Putin. “It is arguable that Russia’s culture, with its emphasis on strong leaders and authoritarian rule, increases citizens’ expectations for their leaders and predisposes them to hold their leaders more directly responsible for the performance of economy and society than is the case in societies whose values and traditions distribute political responsibility across multiple leaders and institutions, thereby blurring accountability.”²²

The objective symptoms of politico-economic crisis that Mishler and Willertone point to are widely discussed in the literature. The phenomena of economic corruption and the emergence of the Russian oligarchs are detailed by Hyde²³ and Klebnikov.²⁴ The Rubel Crisis of 1998, and the worsening condition of the Russian economy under the rule of president Yeltsin is discussed by Stieglitz.²⁵ Regarding Hungary, Fidesz’s performance is addressed by

²⁰ Zsolt Enyedi. “Prezidencializálódás Magyarországon és Nagy-Britanniában.” [Presidentialization in Britain and in Hungary] *Századvég*, 2002, 22: 127-134.

Enyedi, Zsolt and Ferenc Erős. *Authoritarianism and Prejudice. Central European Perspectives*. Budapest: Osiris, 1999.

²¹ William Mishler and John P. Willerton. “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?” *The Journal of Politics*, Vol. 65, no. 1 (February 2003): 111-141.

²² Mishler and Willertone, “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?”, 135.

²³ Matthew Hyde. “Putin’s Federal Reforms and Their Implications for Presidential Power in Russia.” *Europe-Asia Studies* 53(5): 719-43.

²⁴ Paul Klebnikov. *Godfather of the Kremlin: The Decline of Russia in the Age of Gangster Capitalism*. Orlando: Harvest Books, 2000.

²⁵ Joseph Stiglitz. “The Ruin of Russia.” *Guardian*, 9 April, 2003. accessible at: <http://www.guardian.co.uk/world/2003/apr/09/russia.artsandhumanities> (accessed May 10 2010)

Bozóki²⁶ who explores the originally liberal party's conservative turn in the wider frame of the regime change and Eastern European democratization process.

Besides political science works addressing the political systems and their performance as well as party strategies, I also utilize specific research regarding political communication in the two countries. The image of Putin and communication of Fidesz and its leaders have received significant academic attention. White and McAllister²⁷ discuss the image of Putin in the context of personal cult. Csígó²⁸ describes how the performance of Fidesz during the 2002 Hungarian elections introduced the new era of mediatized politics in the country. Two comprehensive volumes were dedicated to the new campaign strategies and the extraordinary language of the Fidesz. Sükösd and Vásárhelyi's work²⁹ analyzes the campaign strategies of Fidesz, while the book edited by Szabó³⁰ focuses on the official rhetoric of the party and its leader.

In my work I try to demonstrate how the above mentioned political characteristics relate to the rhetoric of the speakers who won those major elections that could be seen as turning point in the recent histories of the two countries. I analyze the metaphorical language use of the speakers partly because according to recent research works, "during economic crisis, when unemployment rates rise, politicians use more persuasive metaphorical

²⁶ András Bozóki. "Politikai közösség vagy kulturális közösség? Az Orbán-kormány demokrácia-felfogása" [Political or Cultural Community? The Orbán Cabinet's Understanding of Democracy] in *Hol a határ? Kampánystratégia és kampány etika*. [Borderlines. Campaign Strategy and Campaign Ethics], edited by Miklós Sükösd and Mária Vásárhelyi, 161-185. Budapest: Élet és Irodalom.

András Bozóki. "Fiatal demokraták." [Young Democrats] in *Csak a narancs volt* [It Was the Orange Only], edited by György Petőcz, 7-28. Budapest: Irodalom Kft., 2001.

²⁷ Stephen White and Ian McAllister. "Putin and his Supporters." *Europe-Asia Studies*, Vol. 55, No. 3, 2003, 383-399.

²⁸ Péter Csígó. 2008. "Effect Seekers and Media Spectacle: Hungarian Audience Responses to partisan Media." In Karol Jakubowicz and Miklós Sükösd eds. *Finding the Right Place on the Map. Central and Eastern European Media Change in Global Perspective*, 227-258. Budapest: CEU Press, 2008.

²⁹ Miklós Sükösd and Mária Vásárhelyi. *Hol a határ? Kampánystratégia és kampány etika*. [Borderlines. Campaign Strategy and Campaign Ethics] Budapest: Élet és Irodalom, 2002.

³⁰ Márton Szabó. *Fideszvalóság*. [Fideszreality] Budapest: L'Harmattan, 2006.

language.”³¹ I analyze metaphorical language use in cognitive terms. In this respect, the thesis is based on literature that explores discursive manifestations of human metaphorical thinking. As Johnson and Lakoff put it in their classic work, *Metaphors We Live By* “[s]ince communication is based on the same conceptual system that we use in thinking and acting, language is an important source of evidence for what that system is like.”³² Accordingly, I analyze metaphors in order to understand how the speakers conceptualized their political agenda. I interpret my discursive data in terms of “conceptual metaphors”, an approach that was introduced by Johnson and Lakoff. The term refers to the cognitive phenomenon when one domain of experience is understood and expressed in terms of another.³³ As I show in the second part of the thesis, Putin and Orbán used such conceptual metaphors in their campaign texts which presented the political domain of experiences in body-related terms (physicality).

As the domain of physicality seemed to play a crucial role in the metaphorical language use of the speakers, I studied works of Johnson³⁴ in which he demonstrates body-relatedness as a general tendency of human thinking. In these studies, as well as in the joint book with Lakoff, Johnson argues that physicality functions as a basis for the metaphorical conceptualization of morality. This theory was later developed and applied to American politics, emphasizing the moralizing character of political discourses, by Lakoff in his own works.³⁵

Lakoff argues that in everyday language there are two different conceptual models of morality, these structure political languages as well. On the one hand, the model of Strict

³¹ Dieter Vertessen and Christ’L De Landtsheer. “A metaphorical Election Style: Use of Metaphor at Election Time.” In *Political Language and Metaphor*, edited by Terrell Carver and Jernej Pikalo, 271-285. London and New York: Routledge, 2008.

³² Mark Johnson and George Lakoff. *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press, 2003, 3.

³³ Johnson and Lakoff, *Metaphors We Live By*, 3-6.

³⁴ Mark Johnson. *The Body in the Mind*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.

³⁵ George Lakoff. *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*. Chicago and London: University of Chicago Press, 2002.

George Lakoff. *Don’t Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate. The Essential Guide for Progressives*. Vermont: Chelsea Green, 2004.

Father Morality is a dichotomist worldview, where people become morally good through self-discipline, harshness and strength. On the other hand, the Nurturant Parent Morality emphasizes the values of “empathy”, “compassion”, “self-development” and can be linked to liberal thinking. According to Lakoff humans understand and conceptualize seemingly unrelated phenomena – such as politics – through the lenses of one of these morality systems. In other words, cognitive systems structured by unconscious conceptions of morality and ideal family life.

According to Lakoff, voters use conceptual models of moralities not only in ordinary circumstances of everyday life, but apply them to politics as well. The *Nation as State* metaphor plays a crucial role in this process that shapes citizen’s cognitive thinking in the sphere of politics in fundamental ways. This metaphor puts the nation into the position of the family and imagines the government as a parent.³⁶ In Lakoff’s words, “[t]his metaphor allows us to reason about the nation on the basis what we know about the family.”³⁷ He adds that “[t]his metaphor does not specify exactly what kind of family the nation is. This is where the Strict Father and Nurturant Parent models come in.”³⁸ According to him, the two moral systems operate through different metaphors: morality is conceptualized as strength pervasively in the Strict Father model.

In the present analysis I adopt Lakoff’s theory and show how the traditional, moral values of the Strict Father model manifested themselves in the campaign discourses. I argue that this model evokes a patriarchal worldview and thus can be linked to the notion of traditional masculinity as well. Consequently in my work I also utilize academic literature that examines the connection between politics and manhood, language and masculinity. I studied both general conceptual works and specific empirical case studies that explore the

³⁶ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 156.

³⁷ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 155.

³⁸ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 155.

phenomenon of discursive masculinity construction. I build on the works of Van Aertselaer³⁹, Wahl-Jorgensen⁴⁰ and Koller and Semino⁴¹ in order to familiarize myself with the Spanish, German and US constructions of masculinity in politics.

Almost all authors in the field emphasize that it is not a single type of masculinity that exists, rather masculinity is a fluid notion that changes over the course of time and from culture to culture. Consequently, in my work I conceptualize masculinity construction of the speakers in rather specific terms. On the one hand, the ideal of the masculine army man seems to be an important frame for masculinity construction. According to Morgan⁴² “[o]f all the sites where masculinity is constructed, reproduced, and deployed, those associated with, war and the military are the most direct.”⁴³ On the other hand, a traditional, rural notion of masculinity may also have significance in the present cases. In this area, I follow Little⁴⁴ who examined rural masculinity and explored the relationship between the man’s body the agriculture.

Beside these works that relate to specific cases in masculine discourse, I also base on theoretical-historical studies of masculinity construction. In a historical perspective, I build on the account of Mosse⁴⁵, who analyzed the history of European masculinity in the context of nationalism and emphasized its linkage with morality in terms of “linkage of body and soul,

³⁹ JoAnne Neff Van Aertselaer. “Representations of Masculinity in Spanish Political Discourse.” In *Language and Masculinity*, edited by Sally Johnson and Ulrike Hanna Meinhof, 159-172. Oxford and Cambridge: Blackwell, 1997.

⁴⁰ Karin Wahl Jorgensen, “Constructing Masculinities in U.S. Presidential Campaigns: The case of 1992.” In: *Gender, Politics and Communication*, edited by. Annabelle Srebreny and Liesbet van Zoonen, 53-77. Cresskill, New Jersey: Hampton Press, 2000.

⁴¹ Veronika Koller and Elana Semino. “Metaphor, Politics and Gender: a Case Study from Germany.” In: *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*, edited by Kathleen Ahrens, 36-61. Chipenham and Eastbourne: Palgrave Macmillan, 2009.

⁴² J. David Morgan. “Theater of War. Combat, the Military, and Masculinities.” In *Theorizing Masculinities*, eds. Harry Brod and Michael Kaufman, 165-182. Thousand Oaks: Sage, 1994.

⁴³ Morgan, “Theater of War. Combat, the Military, and Masculinities”, 165.

⁴⁴ Jo Little. “Embodiment and Rural Masculinity.” In *Country Boys, Masculinity and Rural Life*, edited by Campbell, Hugh, Michael Mayerfeld Bell and Margaret Finney, 183-201. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2006.

⁴⁵ L. George Mosse. *The Image of Man, The Creation of Modern Masculinity*. New York: Oxford University Press, 1996, 26.

of morality and bodily structure.”⁴⁶ Besides, works of Borenstein⁴⁷ and Clements⁴⁸ about the history of Russian masculinity are also among my important sources.

To sum up, there are several branches of academic literature that serve as foundations of my work. These include conceptual and empirical studies in political science, political communication, linguistics, critical discourse analysis, and historical studies of gender construction in modern European politics. I try to link these academic fields in order to provide a causal explanation for recent electoral choices in Russia and Hungary, to show how political and economic factors can influence political discourses and their perception, and how leading politicians construct successful discourses that enjoy the support of the overwhelming majority of voters.

⁴⁶ Mosse, *The Image of Man, The Creation of Modern Masculinity*,

⁴⁷ Eliot Borenstein. *Overkill. Sex and Violence in Contemporary Russian Popular Culture*. Ithaca and London: Cornell University Press, 2008.

⁴⁸ Barbara Clements, Barbara Evans, Rebecca Friedman and Dan Healy eds., *Russian Masculinities in History and Culture*. Hampshire and New York: Palgrave, 2002.

3. RUSSIA AND HUNGARY BEFORE THE 2000 AND 2010 ELECTIONS

Introductory remarks

In this chapter I briefly present the background of the 2000 Russian and 2010 Hungarian elections that Vladimir Putin and Viktor Orbán won with a great majority, respectively. I have to admit that I cannot go into details as the goal of my work not to analyze the historical and institutional aspects of Hungarian and Russian political transformations. However, I believe it is important to explore some features that characterized the political contexts in which the political languages of Putin and Orbán emerged. The description of the post-communist political transformation highlights that in the years preceding these elections, *political and economic instability* were decisive in both cases.

I also include a short political biography and profile of Putin and Orbán. I suppose it is important to briefly discuss the speakers' political career in order to understand how their political actions, general image and language use interrelate. The description of political profiles highlights several differences, including the fact that during the 2000 elections Putin was already acting president of Russia, while Orbán run his campaign as an opposition party politician in 2010 in Hungary.

3.1 Circumstances of Accession to Power: Russia after 1991

Year 1991 was a milestone in modern history: with the collapse of the Soviet Union, communist rule disappeared both from the USSR and its previous satellite states in Central and Eastern Europe. The long period of Cold War finally came to an end. In 1991 it seemed that

“the end of history”⁴⁹ had inevitably arrived and that the balance of forces in world politics changed irreversibly. After 1991 in the perception of the West, the previous strong and hostile superpower, the Soviet Union transmuted into a fragile, weak and unstable country: Russia. It seemed that the country that used to be an empire for almost three hundred years, lost its major strategic position forever.

Between 1991 and 1999 Russia’s image strengthened these early impressions. During the first nine years of transition, the new democratic state was struggling with serious economic, social and political setbacks, perceptible both for its own population and the outside world. Following the perestroika era of Mikhail Gorbachev, the Russian transformation was led by two emblematic leaders: Boris Yeltsin and Vladimir Putin. The first democratically elected president, Yeltsin rose to power through direct popular vote in 1991. Despite great expectations in the beginning of his presidency both in Russia and the Western world, his rule very soon became linked to widespread corruption, the emergence of Russian oligarchs, economic collapse and social decline.⁵⁰

Under the rule of Yeltsin a very strong institution of presidency emerged in Russia that is often described by political scientists and the press as a `super-presidential` or `hyper-presidential` rule.⁵¹ These terms tend to express the major concentration of power that the executive enjoys in the Russian political system. This formation of extreme presidential power was largely a consequence of particular historical circumstances: presidential power was extended after the political crisis in 1993. According to Elgie, “[in] Russia the presidency was established in the context of a system which expected the executive to be a strategic actor. In contrast to the Bulgarian and Slovenian cases the Russian president was impelled to act as a

⁴⁹ Francis Fukuyama. 1992. *The End of History and the Last Man*. London: Penguin.

⁵⁰ See for instance: Gidadhubli, R.G. “Resignation of Boris Yeltsin. Why Now?” *Economic and Political Weekly*, January 29, 2000.

⁵¹ Cited by Elgie, “What is Semi-presidentialism and Where is it Found?”, 9.

modern-day tsar. Indeed, this trend was reinforced in 1993 when president Yeltsin took firm action to prevent the October coup.”⁵²

In 1993, after successfully preventing, with the help of the military, a coup that his political opponents organized against him, Yeltsin introduced a new Russian constitution. The draft was approved by a referendum in the same year and guaranteed enormous power for the president. As White sums it up, according to the new constitution the president “appointed the prime minister `with the agreement of the State Duma`, he appointed and dismissed deputy premiers and ministers, and he nominated candidates for the Constitutional Court, the Supreme Court and the Procuracy General. He could in addition dissolve the Duma in specified circumstances, and call referendums (a power that previously belonged to the parliament).”⁵³

Yeltsin was aware of the extreme power of his position. As he put it in 1993 in an interview that he gave to the Russian newspaper *Izvestiya*: “I don’t deny that the powers of the president in the draft are considerable but what do you expect in a country that is used to tsars and strong leaders?”⁵⁴ However, although the president emphasized the significance of strong rule, after 1993 he was unable to act accordingly. A paradox situation emerged: although Yeltsin himself created a system in which the president could exercise extraordinary power, this was not enough for him to appear before the domestic and international public in the role of the strong leader.

White stresses the significance of the president’s person in the Russian case: “semi-presidential systems depend heavily on the person of the president and the prime minister. The Russian system depended more than many others, in ways that went well beyond in formal prescriptions of the constitution, and in terms not simply of the president’s policy

⁵² Elgie, “Semi-Presidentialism and Comparative Institutional Engineering”, 288.

⁵³ White, “Russia”, 223.

⁵⁴ White, “Russia”, 217.

choices but also his physical health and personality.”⁵⁵ These three components (policy, health, personality) could prevent the perception of Yeltsin as a strong leader after 1993: the socio-economic setbacks, his poor health and visible alcohol problems all together accounted for his worsening evaluation. It is true that Yeltsin was re-elected in 1995; still, his popularity “declined across his tenure,” especially in the last two years preceding the 1995 elections.⁵⁶

Mishler and Willerton distinguish between two theoretical schools that try to explain this dramatic decline of popularity. On the one hand, cultural theories of political support understand it as “a consequence of the public’s increasing perception of Yeltsin as personally and politically weak and erratic.”⁵⁷ On the other hand, neo-institutional theories stress citizens’ everyday perceptions of the president’s performance that was characterized by economic and political deterioration.⁵⁸ The authors conclude in their quantitative study that the two approaches might be true at the same time: both the distinct Russian cultural embedding and the perception of the politician’s performance contributed to the decline of Yeltsin’s popularity.

Under Yeltsin’s rule, Russia became instable both in economic and political terms. Regarding *economic instability*, triple-digit inflation, double-digit unemployment, and currency devaluation characterized his rule after 1993.⁵⁹ The financial crisis finally led to the economic collapse of 1998. According to Stiglitz, by the time of the so-called Rubel crisis, economic “output had fallen by almost half and poverty had increased from 2% of the population to over 40%” in the country.”⁶⁰ Meanwhile the “emergence of fledging bourgeoisie

⁵⁵ White, “Russia”, 229.

⁵⁶ Mishler and Willerton. “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?”, 112.

⁵⁷ Mishler and Willerton. “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?”, 112.

⁵⁸ Mishler and Willerton. “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?”, 112.

⁵⁹ Mishler et al., *The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?*, 116.

⁶⁰ Joseph Stiglitz. “The Ruin of Russia.” *Guardian*, 9 April, 2003.

in Russia which lacks any solid mass support”⁶¹ is also often emphasized by scholars as a major feature of Yeltsin`s rule. The new rich emerged during the privatization process, and became powerful actor of politics as well. Persons known as the “oligarchs” (e.g., Boris Berezovski) were unpopular within the society.⁶² Regarding *political instability*, Yeltsin`s constant fight with the Duma and permanent changes of the staff characterized the period after 1993. Instability reached its peak in the two years before the presidential elections. Between March 1998 and August 1999, Russia had five prime ministers.

The domestic political atmosphere was influenced by the Chechen conflict as well. The first Chechen War that was launched in 1994 ended with a ceasefire in 1996, and could be viewed consequently by the population as a “humiliating stalemate.”⁶³ Meanwhile, a sense of fear was established in Russia after the first major terrorist attack took place against civilians in the country in 1995.⁶⁴ The second Chechen War broke out in 1999 and was still in process when presidential elections took place in March, 2000.

Yeltsin`s personal characteristics, poor health heavy drinking, and related public incidents of bad manner and misconduct could also contribute to the dramatic decline of his public support.⁶⁵ “In 1999 he rated just 1.8 on a ten point approval scale, and more than two third were prepared to support public demonstrations calling for his resignation.”⁶⁶ Finally, in

⁶¹ Graeme Gill and Roger D. Markwick. *Russia`s Stillborn Democracy? From Gorbachev to Yeltsin*. Oxford: Oxford University Press, 2000, 257.

⁶² Klebnikov, *Godfather of the Kremlin: The Decline of Russia in the Age of Gangster Capitalism*, 7. Matthew Hyde. “Putin`s Federal Reforms and Their Implications for Presidential Power in Russia.” *Europe-Asia Studies* 53(5): 719-43.

⁶³ Mishler and Willertone, *The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?*, 112.

⁶⁴ In June 1995, Samil Basajev Chechen war-lord occupied a hospital on Russian territory and took hostage more than 1000 people.

⁶⁵ See for instance this video compilation that includes several cases of mild sexual harassment and public embarrassment in official events: <http://www.youtube.com/watch?v=xMThTEA4M0o> (accessed 16 May, 2010)

⁶⁶ White and McAllister, *Putin and his Supporters*, 383.

late December, 1999 Yeltsin announced in a dramatic, yet carefully staged, TV address⁶⁷ that he will leave the presidential seat and named Prime Minister Vladimir Putin as his heir.

3.2 Profile: Someone Like Vladimir Putin

In 1999, when Putin rose to power, after almost ten years of stagnation, Russia's image suddenly started to shift. During his prime ministerial periods (1999 and 2010-) and presidential years (1999-2000), in comparison with Yeltsin, Putin introduced a sharply different political and communication style. During his leadership, in the past eleven years, Russia has gradually re-constructed its global and domestic images of a firm, strong, influential, and potentially threatening empire. After the 1999 turning point Russia's external evaluation changed so much that some influential Western policy makers and analysts even started to use the term 'New Cold War' in the context of Russia.⁶⁸

Vladimir Putin was born in Leningrad in 1952. He studied law and economics at the Leningrad State University. After graduation, he started to work for the KGB, and between 1985 and 1990 he stationed in East Germany. Returning to Russia in 1990, he worked as the assistant of the rector of Leningrad State University and was responsible for international affairs. In 1991, he became the chairman of the St. Petersburg City Council's International

⁶⁷ Yeltsin's televised farewell speech is available at <http://www.youtube.com/watch?v=OU4Z0eGV4o&feature=related> (accessed May 15, 2010)

⁶⁸ Zbigniew Brzezinski. How to Avoid a New Cold War. *Time*, June 7, 2007.
Edward Lucas. *The New Cold War: Putin's Russia and the Threat to the West*. Palgrave Macmillan, 2008.

Relations Committee. In 1996, he was appointed deputy head of the Russian President's Administrative Directorate. In 1997, he became deputy head of the Executive Office of the President and head of the Central Supervision and Inspections Directorate. In 1998, he was appointed first deputy head of the Presidential Administration. In July 1998, he became the director of the Federal Security Service and from March 1999, he simultaneously fulfilled this position with that of Secretary of the Security Council. In August 1999, he was appointed Prime Minister. On December 31, 1999, he became acting President. On March 26, 2000, he was elected President of Russia. Four years later, on March 14, 2004, he was elected President of Russia for the second term. Since 2008 Putin is the Prime Minister of Russia.⁶⁹

During the long time of his leadership Putin's popularity remained unchallenged. In fact, from the beginning of his presidency a certain level of personality cult surrounded him. The following text of a piece of Russian popular culture, a pop song of a female duo from 2002, expresses well the essence of this personality cult: "And now I want someone like Putin/Someone like Putin, full of strength/Someone like Putin, who doesn't drink/ Someone like Putin, who won't hurt me/Someone like Putin who won't run away."⁷⁰ This song actually represented a widespread popular culture that expressed public satisfaction with the president.

Putin, who appeared on the public scene in 1999, almost immediately became extremely popular. "Just 2% saw him as their presidential choice in August 1999, but by the end of the year he was the choice of 50%, and still a large number were prepared to give him their more general approval."⁷¹ Interestingly, however, this extraordinary increase of support was predictable by some experts. Gaj Hanov, leader of a Russian PR company, already in the beginning of 1999 said in an interview that Putin is the one who is able to fulfill Russian

⁶⁹ The source of the biography is Putin's website: http://eng.kremlin.ru/articles/presidents_eng.shtml (accessed May 27, 2010) and the book of Michael Stuermer. *Russia Under Putin*, London: Phoenix, 2009.

⁷⁰ Cited in: Borenstein, *Sex and Violence in Contemporary Russian Popular Culture*, 225. The English version of the song is available: <http://www.youtube.com/watch?v=gncW1zqMFgs> (accessed 16 May, 2010).

⁷¹ White and McAllister, "Putin and his Supporters", 383.

society's desire towards a strong leader.⁷² Other communication experts also declared that the life and the personal characteristics of the acting president form a foundation of an excellent image. The 'Project Putin', as it was called by scholars, happened to be truly successful.⁷³ Putin won as an independent candidate in 2000, "securing nearly 53% of vote in a multi-candidate field and avoiding a second-round runoff."⁷⁴

As Mishler and Willerton point it out, from a cultural perspective Putin's initial public support can be interpreted "as a product of his strong and decisive demeanor, especially in contrast to that of Yeltsin in his later years."⁷⁵ Meanwhile, from a neo-institutional perspective Putin's success can be viewed as "a consequence of a strong upturn in Russian economy."⁷⁶ These two important aspects draw the attention to the fact that it was not only Putin's image, but also his political program and policy agenda that was perceptible at time of the 2000 presidential elections. Putin led Russia from 1999. The prime minister and acting president controlled the second Chechen War, introduced a state-centered economic agenda in this period. Thus in the 2000 Russian elections the voters did not simply chose an image, but supported a political program and policy agenda that were already in progress.

3.3 Circumstances of Accession to Power: Hungary after 1989

The end of the Soviet-type one-party rule in 1989-1990 brought political freedom and national independence for the small East Central European state, Hungary. The country's modern

⁷² "Vi Zdelali Bi Putina Presidentom?" [Would You Make a President out of Putin] Interview with Gaj Hanov. *Kommersant Vlast*. 33 (1999): 24.

⁷³ Peter Baker and Susan Glasser. *Kremlin's Rising: Vladimir Putin's Russia and the End of Revolution*. New York: Scribner, 2005.

⁷⁴ Mishler and Willertone, "The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?", 111.

⁷⁵ Mishler and Willertone, "The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?", 112.

⁷⁶ Mishler and Willertone, "The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?", 112.

history was largely characterized by the lack of independence and not only because the 44 years of Soviet occupation. Previously, until 1918, Hungary was part of the Habsburg Monarchy for centuries (that from 1867 existed as Austro-Hungarian Dual Monarchy). Unsurprisingly, democratic Hungary today commemorates two revolutions, the one in 1848 against the Habsburgs and the one in 1956 against the Soviets.

After the democratic transformation in 1989-90 the country adopted a parliamentary system and elects members of parliament for four years. The legislative power is exercised by the parliament, and the prime minister and his/her government (elected by parliament) has executive power. The role of the Hungarian president, who is elected for five years, is largely symbolic. Hungary joined NATO in 1999 and the European Union in 2004.

The country had six coalition governments and seven prime ministers between 1990 and 2010: the conservative center-right government headed by József Antal (1990-1994), the socialist-liberal government ruled by Gyula Horn, (1994-1998), the center-right government of Viktor Orbán (1998-2002) and two further socialist-liberal governments (2002-2006 and 2006-2010) that was first headed by Péter Medgyessy (2002-2004), then by Ferenc Gyurcsány (2004-2009) and later by Gordon Bajnai (2009-2010).

Although the center-left coalition of the socialist party (MSZP) and the liberal party (SZDSZ) was able to stay in power for eight years (2002-2006 and 2006-2010), their government, as the changing names of prime ministers also indicate, was characterized by varying degree of domestic political tension. Political strain within the coalition partners and between the government and its parliamentary and extra-parliamentary oppositions was especially decisive during the second government term, on which I will focus in my account.

The 2008-2010 period in Hungary had been characterized by growing political and economic instability. Regarding *economic instability*, the global economic crisis hit Hungary in 2009 when the country was in a vulnerable position as even before the financial crisis,

„Hungary had one of the largest budget deficits in the EU.”⁷⁷ Although the country survived the crisis, partly with the help of the International Monetary Fund credits, the Hungarian government announced a strict restriction policy and residents faced effects on several fields of everyday life from increasing interests of loans in foreign currency to job cuts.

However, economic pessimism was already pronounced before the crisis. According to a survey in 2007, 72 percent of the population “thought that things are getting generally worse.”⁷⁷ Besides the economic setback this sentiment was also triggered by *political instability*. Both the strengthening position of the extra-parliamentary radical right organizations and the frequent conflicts of the government parties seem to be crucial factors. The powerful emergence of radical right can be related to a turning point in Hungarian politics in 2006 when the socialist Prime Minister’s internal speech, in which he admitted that his government had lied about the state of public finances in order to win the 2006 elections, was leaked to the public. The leaking of Ferenc Gyurcsány’s informally delivered address triggered a serious wave of street protests. Besides peaceful demonstrations, violent riots also took place in 2006. Most importantly the Hungarian TV headquarters was brutally attacked and occupied by revolting radical rightist crowds in September 2006.⁷⁸ In this situation it was not only the centre right opposition party Fidesz that demanded the Prime Minister’s resignation. Newly emerged extreme right wing forces took the streets and spread their messages on the Internet.⁷⁹

Related to the violent street actions and online campaigns of radical right activists, the popularity of a registered far right party Jobbik also started to grow spectacularly from 2006. Jobbik articulated anti-Roma sentiment, strongly criticized the politics of Israel, attacked ‘big

⁷⁷ The survey of the Median Institute is accessible at: <http://www.median.hu/object.289bbab9-6e1c-4b75-a62d-cb90550284be.ivy> (accessed: May 2, 2010)

⁷⁸ See on for instance this article: “Riots over Hungarian PM’s ‘lies.’” BBC, 19 September, 2009.

⁷⁹ The online activity of radicals is discussed by: Mónika Mátay and Ildikó Kaposi. “Radicals Online. The Hungarian Street Protests of 2009 and the Internet.” In Karol Jakubowicz and Miklós Sükösd eds. *Finding the Right Place on tMap. Central and Eastern European Media Change in Global Perspective*, 277/298. Budapest: CEU Press, 2008.

multinational companies', and promised 'justice' and 'better life' for Hungarians. In addition, Jobbik established its paramilitary organization, the uniformed Hungarian Guard in 2007 which was later legally banned. The popularity of Jobbik increased within a few years so much that the party was able to receive 14.77% of the vote and win 3 seats in the 2009 election for the European Parliament.

Governmental instability also characterized Hungarian political life between 2008 and 2010. During this period the whole Hungarian political outlook changed dramatically. The coalition parties in government, the socialist (MSZP) the liberal (SZDSZ) party lost their stable position that they were able to maintain since 1989. So much so that already before the 2010 elections, the liberal party basically collapsed as a result of internal disagreement. Besides political and economic reasons, the reputation of the coalition parties was also highly damaged because of the corruption scandals of the socialist and liberal politicians that dominated the Hungarian media between 2008 and 2010.⁸⁰

The political instability of the coalition of the two parties also contributed to the defeat of the former governmental parties. The coalition of these parties that ruled Hungary since 2002 broke up in 2008. Although the government was re-elected in 2006, their policies on health and education were rejected by the majority of voters in a public referendum that was initiated by Fidesz in 2008. The defeat resulted in debates among and between the governmental parties and finally the junior member (the liberal SZDSZ) quit the coalition. As a consequence, in 2008 socialists formed a minority government. However, its head, prime minister Ferenc Gyurcsány soon resigned in 2009 after facing criticism over handling the global economic crisis. Early elections were not held so between 2009 and 2010 Hungary was ruled by a minority expert government of the socialist party.

⁸⁰ For instance, the scandals surrounding Budapest transport company BKV led to the arrest of former advisor of Budapest's liberal mayor during the election campaign.

In the 2010 Hungarian parliamentary elections five major Hungarian parties participated. Interestingly, only two parties were able to get into the parliament that were present there from 1990: Fidesz and MSZP. In 2010, Fidesz won over a two third majority in parliament, while MSZP suffered a major defeat. In addition, two newcomers won seats: the radical right wing Jobbik and the green LMP. The remarkable success of Fidesz suggests that the party's agenda and rhetoric met the expectations of the majority of society. This assumption is underlined by those surveys according to which the societal fragmentation of the voters decreased in the case of Fidesz.⁸¹ Party president Orbán played a dominant role in all major campaign events. Consequently, I focus on his performance in my analysis.

3.4 Profile: Someone Like Viktor Orbán

Viktor Orbán was born in 1963. He graduated in law at Eötvös Loránd University in Budapest. He was a founding member of the party Fidesz (originally: Association of Young Democrats). Fidesz became well-known countrywide after its leading figure, Orbán hold a speech in June 1989 on the occasion of the reburial of Imre Nagy, the national martyr of the 1956 Hungarian Revolution. In this address Orbán demanded the immediate withdrawal of the Soviet troops from Hungary, and free elections. The young politician participated in the Opposition Roundtable and has been an MP since the first free elections following the democratic transformation in 1990.

In the early 1990s Fidesz was mainly characterized as liberal party. Bozóki argues that Fidesz was known for “the respect of the liberal rights of the constitutional state.”⁸² However, after losing the parliamentary elections in 1994 the party moved from its original liberal

⁸¹ See Median Institution's results: <http://www.median.hu/object.7c017750-53b9-4a03-87c6-a771ee519bb8.ivy>

⁸² Bozóki, *Fiatal demokraták* [Young Democrats], 11.

position towards a more conservative stance and became a centre-right force. Accordingly, after winning the elections in 1998, Orbán became the Prime Minister of a centre-right party coalition government.

During its government years Fidesz introduced an effective professional communication style that seemed to be new and extraordinary in comparison with the political communication of other parties. This new political communication manifested itself during the year preceding the 2002 elections. As Csigó puts it: “In 2002, twelve years after the democratic transition and five years after media deregulation, Hungarian citizens experienced the advent of a new era of mediatized politics. The 2002 election campaign – and, the right-wing government’s permanent campaign during the year before – will be long remembered as an unprecedentedly dramatic period of Hungarian politics.”⁸³ In 2002 Fidesz run a campaign that was characterized by a rich spectrum of professional communication techniques and rhetoric. So much so, that two separate academic volumes were dedicated to the analysis of Fidesz’s 2002 campaign strategies and language.⁸⁴

Among the new elements of political communication that emerged in 2002, Fidesz extensively mediatized its political agenda, applied a language that discursively identified Fidesz with the whole nation (implicitly suggesting that political opponents are not part of the community of Hungarians), and attempted to apply viral marketing techniques for voters’ mobilization. The concept of presidentialism also started to appear in the discourse of Fidesz as well. Presidentialism, according to Poguntke, “dominates a process by which regimes are becoming more presidential in their actual practice without changing their formal structure

⁸³ Csigó, “Effect Seekers and Media Spectacle: Hungarian Audience Responses to partisan Media”, 228.

⁸⁴ Sükösd and Vásárhelyi, *Hol a határ? Kampánystratégia és kampány etika*. [Where is the Border? Campaign Strategy and Campaign Ethics], 2002.
Márton Szabó. *Fideszvalóság*. [Fideszreality], 2006.

that is their regime type.”⁸⁵ Presidentialism was also discussed in the Hungarian political science literature as a possibly emerging practice of Fidesz.⁸⁶

Although in 2002 the campaign communication of the party triggered a heated political atmosphere (according to some Hungarian intellectuals, it initiated a ‘cold civic war’ between the Hungarian right-wing and left-wing⁸⁷) Fidesz lost the elections. As a result, the party was in opposition for the following eight years. Although Fidesz remained a widely supported party, its popularity reached an outstanding level after 2007. Between 2007 and 2010 the support of Fidesz and Orbán was regularly very high.⁸⁸ Although according to the surveys Orbán himself was very popular, it is important to mention, that many previous leftist voters expressed negative attitude towards him and said they would prefer someone else to lead Fidesz.⁸⁹ It is also important to remember that Orbán was in opposition position during the 2010 campaign. In his case, raising popularity results (besides the political opportunities created by the crisis of the government parties) mainly from successful political framing and agenda building.

⁸⁵ Poguntke and Webb eds., *The Presidentialization of Politics. A Comparative Study of Modern Democracies*, 1.

⁸⁶ András Körösenyi. *Parlamentáris vagy „elnöki” kormányzás? Az Orbán-kormány összehasonlító perspektívából.* [Parliamentary or „presidential government? The Orbán-government from a comparative perspective] *Századvég*, 2001, spring: 3-38.

Zsolt Enyedi. “Prezidencializálódás Magyarországon és Nagy-Britanniában.” [Presidentialization in Britain and in Hungary] *Századvég*, 2002, 22: 127-134.

⁸⁷ See for instance this conversation of leading Hungarian intellectuals “Cold Civic War?!” http://xxiszadintezet.hu/rendezvenyek/hideg_polgarhaboru_kerekaszta/hideg_polgarhaboru_kerekaszta.html (accessed May 26, 2010)

⁸⁸ See Median Institution’s results: <http://www.median.hu/object.f911a0b1-17a2-4319-8e9c-280ce8727167.ivy> <http://www.median.hu/object.226a399c-e650-4078-a902-af6b4410b457.ivy> (accessed May 26, 2010)

⁸⁹ See Median Institution’s results: <http://www.median.hu/object.b12b5acf-970a-4306-a204-a801a1853be9.ivy> (accessed May 26, 2010)

Summary

In this chapter I described the wider historical and politico-economic environment of the 2000 Russian and 2010 Hungarian election campaigns and introduced the political profile of the winning candidates. The description of the post-communist history of the countries highlights both the differences and the similarities between the two cases.

Regarding history, the imperial times vs. the past of the oppressed state emerges as a major difference. While Russia lost its empire status in 1990, Hungary as a small country finally achieved independence in 1989-90. Regarding the design of political institutions, the presidential system vs. the parliamentary regime is a basic dividing line. In Russia, a strong semi-presidential system emerged, while Hungary adopted a parliamentary system. Consequently, in Russia it is the president, while in Hungary it is the prime minister who exercises executive power. In addition, in Russia, as a result of the new constitution that the country adopted in 1993, the executive enjoys an extreme concentration of power.

Beside differences, this brief outline also highlights that a similar political atmosphere emerged before the elections in Russia in 2000 and in Hungary in 2010. In both cases, the environment of the campaigns was characterized by political instability and economic setback. In Russia, the economic collapse in 1998, the general political instability of the Yeltsin-era and the Chechen war seem to be major factors. In Hungary, the global economic crisis, the political instability of the socialist-liberal government, street riots and the emergence of the radical right forces could shape decisively the political context of the election campaign.

The political biography and profile of the winning candidates are obviously very different. In addition, their campaigning positions were also distinct: Putin was already an acting president of politically independent status, while Orbán was an opposition party

politician in a competitive multi-party system. In the similar political and economic contexts, however, it is the extreme increase of popularity that brings the two cases closer. At this point, we should turn to the analysis of the campaign discourses that was an important factor of the key election victories of both Vladimir Putin and Viktor Orbán.

4. METAPHORICAL LANGUAGE USE BY PUTIN AND ORBÁN

4.1 *Methods of Data Selection*

In this chapter I will present those discursive characteristics that structured Putin`s and Orbán`s discourse in the three months period preceding the 2000 Russian and 2010 Hungarian elections. I will mainly focus on those Putin and Orbán speeches that received huge media attention and thus could reach the significant part of the Russian and Hungarian populations, respectively. The reasons for this selection are threefold. First, high level publicity contributes to the significance of the speeches in terms of impact. The remarkable electoral success in both cases suggests that the politician`s discourses met the expectations of the majority of the voters. This implies that it is important to study those speech situations in which the politicians` discourses could reach the greatest possible audience. Second, limitation of research to the most public speeches allows studying truly well-worked rhetorical pieces. As Labov⁹⁰ pointed out, greater the expected publicity is, the more carefully will be the discourse constructed. In other words, huge public attention could possibly trigger the politicians to show the very best of their verbal repertoire. Third, to ensure comparability, it is important to study those speech situations that enjoyed similarly high public attention in both cases.

I have to note that high level publicity of the discourse was realized in very different speech situations in the two cases. Putin, who was already an acting president before the elections, explicitly rejected to run a direct campaign⁹¹. He did not give public speeches on streets, did not participate in television debates or appear in paid political advertisements.

⁹⁰ William Labov. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1973.

⁹¹ Putin`s famous remark, that he did not want to be sold to the public as a product "like Tampax" exemplifies well this tendency. Cited by: Peter Baker and Susan Glasser. *Kremlin Rising: Vladimir Putin`s Russia and the End of Revolution*. New York: Scribner, 2005, 57.

Moreover, with one single exception of an open letter⁹², he never addressed the Russian nation in order to explicitly promote himself. Thus it is hard to distinguish in this particular case the presidential activity from the efforts of the campaigning politician. Consequently I treated the entire discursive activity of Putin in the period of three months before the election as relevant from the aspect of the campaign. This period was characterized by 42 remarkable speech events⁹³, however not all of these could receive the same level of public attention. Putin gave 24 significant official speeches between December and March, 2000⁹⁴, but these were all related to very specific issues⁹⁵ and thus could not trigger a huge public attention even if they were discussed by some Russian newspapers. Consequently, in this case, it seemed more relevant to focus on other, more important discursive materials. During the selection I was looking for those Putin talks that could enjoy a truly high level of publicity. Consequently I narrowed down the entire collection of materials into a working sample of six discursive cases. I studied two TV addresses, two television interviews, an open letter that was published in three newspapers, and a public, published telephone conversation that the president had with ordinary people. To ensure easy references, I numbered these discursive materials that appeared between December 18 and March 24, 2000 according to their chronological order and will refer to them during the analysis in the following way:

(Text 1) TV address (December 18, 1999)

(Text 2) Interview with the RTR TV Channel (January 23, 2000)

(Text 3) Interview with the ORT TV Channel (February 7, 2000)

⁹² Putin`s open letter was published in three major Russian newspapers and was the only direct gesture of campaigning. The letter is available at:

http://eng.kremlin.ru/speeches/2000/02/25/0000_type82912type104017_124556.shtml (accessed 20 May, 2010)

⁹³ The list of these is available at: <http://eng.kremlin.ru/sdocs/speeches.shtml> (accessed 20 May, 2010)

⁹⁴ The list of these is available at: <http://eng.kremlin.ru/sdocs/speeches.shtml> (accessed 20 May, 2010)

⁹⁵ These official speeches were usually given before a selected audience.

(Text 4) Telephone Conversation with Readers of Komsomolskaya Pravda Newspaper
(February 9, 2000)

(Text 5) Open Letter to Voters (February 25, 2000)

(Text 6) TV Address to the Citizens of Russia (March 24, 2000)

Four of the listed discursive materials (Text 1, 2, 3, 6) enjoyed huge public attention as they were broadcasted by nationwide television channels. I also included two other materials (Text 4 and 5) that were published in the print press and thus, in comparison with a TV address, could not directly reach the whole nation. However, in terms of campaign these are highly relevant materials and also provided a good possibility to test the generality of my findings.

The participation of Orbán, in the Hungarian election campaign was different. The Hungarian politician also did not participate in television debates, but ran a traditional election campaign in 2010 that was constituted by interviews, paid television ads and speeches at public rallies on the streets of Budapest.⁹⁶ Out of these, speeches at rallies seemed to be the most relevant in terms of the publicity they created. In the three months period preceding the 2010 Hungarian parliamentary elections Orbán gave nine remarkable addresses.⁹⁷ These all appeared in the context of the election campaign, and were realized in the specific speech situation of delivering political address. Nevertheless, some minor differences can be also pointed out. Most importantly, the level of publicity differed from case to case: the constitution of the audience as well as the media attention of some of the speeches differed significantly. Some of the addresses were framed as major political events by the Hungarian mainstream media. After they were delivered, their content received a huge attention and was

⁹⁶ The list of these is available at: www.orbanviktor.hu (accessed May 10, 2010)

⁹⁷ The list of the campaign speeches are available at: <http://orbanviktor.hu/beszedek/> (accessed May 10, 2010)

widely discussed both in the print and electronic media.⁹⁸ Thus in my analysis I focused on these and narrowed down the entire collection of speeches into a working sample of six addresses. In this case I also numbered the major speeches that Orbán gave between that February 5 and April 8, 2010 according to their chronological order:

(Speech 1): the State of the Nation speech (February 5)

(Speech 2): the address delivered during the Hungarian Chamber of Commerce and Industry's Economic annual opening event (February 8)

(Speech 3): the speech at the campaign opening Fidesz rally, celebrating the 1848 revolution (March 15)

(Speech 4): the address celebrating the 22nd anniversary of establishing Fidesz (March 30)

(Speech 5): the speech at the Farm Forum (April 7)

(Speech 6): the campaign closing address (April 8).

I have to note, that four of the selected addresses (Speech 1, 3, 4, 6) enjoyed large publicity. Two of the addresses (Speech 1 and 3) were broadcasted lively by private television channel Hír TV and by different Internet news sites. Beside these addresses, after some deliberation, here I also included two speeches (Speech 2 and 5) that did not receive a huge media attention in order to test the generaliability of my findings.

As I applied a cognitive approach during my work that „considers political discourse as necessarily a product of individual and collective mental processes”⁹⁹ I could extend my selection to certain features of the materials as well¹⁰⁰ In accordance with the cognitive

⁹⁸ See for instance the collection of these articles: <http://www.nol.hu/voks/cimkek/évértékelés> (accessed May 10, 2010)

⁹⁹ Chilton, *Analyzing Political Discourse*, 51.

¹⁰⁰ Selection methods are discussed by: Wetherell, Margaret, Stephanie Taylor and Simeon Yates. “Introduction,” in *Discourse as Data. A Guide for Analysis*, edited by Margaret Wetherell, Stephanie Taylor and Simeon Yates, (London: The Open University, 2001), 25.

perspective, I focused on the representative function of metaphors and frames in the texts. Accordingly, first I clustered the discursive materials` content and grouped the different topics into wide categories.

I concluded that Putin addressed four major issues:

- (1) Russia`s present position at home and abroad,
- (2) the responsibility of the previous or the common political practice in the country`s decline,
- (3) his plans for the future,
- (4) the Chechen War.

Orbán discussed the following topics:

- (1) Hungary`s economic and political state in domestic and international terms,
- (2) Fidesz`s plans for the future,
- (3) the responsibility of the Hungary`s socialist and liberal politicians (the former governments) in the country`s decline.

Second, I conceptualized these issues in terms of *metaphorical problematization* and defined three aspects for detailed study:

- (1) *metaphorical presentation of the country*;
- (2) *metaphorical self-presentation*; and
- (3) *metaphorical presentation of the political other*.

Regarding to the third aspect I have to note that I introduced the term ‘political other’ in order to have a unified category that can be used in both cases.

In this chapter I discuss how these major forms of metaphorical problematization were manifested themselves in the texts. I argue that *corporal categories, body or body-related metaphors* played a crucial role in both cases. The domain of the body was often used by the speakers for the presentation of political issues. In the case of Putin, body-related categories both implicitly and explicitly could be linked to the language of the armed forces, while in the case of Orbán no such general discursive frame emerged. However, three important characteristics of the texts overlapped. First, physical eligibility of a political leader played a crucial role in the texts and was presented metaphorically as a valuable political quality. Accordingly, the weak vs. strong binary opposition characterized all three aspects of metaphorical problematization. The weak vs. strong country and the weak vs. strong political rule oppositions implied that physical strength represents the highest value. Second, inner qualities were also represented by corporal metaphors in the texts: physical strength was equalized with moral strength. Accordingly, metaphorical self-presentation suggested physical and moral strength on the side of the speakers, while physical and moral weakness characterized the political others. Third, physical images evoked traditional masculine values in the texts. Political activity was described by the speakers as a manly engagement for which physical and moral strength is required.

I have to note that I studied the official transcripts of the discursive materials. I am aware of the limits of working with written texts versus analyzing spoken language. However, in this particular case, where I focused especially metaphors, the written format seemed to be sufficient.

In the case of Putin, the appendix of the thesis contains the full original official English language transcript of the talks. In the text of the thesis I use these official English texts, while the original Russian excerpts will appear in footnotes (with the exception of

Speech 1, where only the English transcript was accessible¹⁰¹). In the case of Orbán, official English translations are not available. Thus, in the text of the thesis I always present an English translation that I prepared for the relevant parts of the speeches. The original Hungarian excerpt will always be presented in footnotes. The appendix of the thesis contains the full original version of the Orbán speeches in Hungarian language. In some cases my remarks will appear in [parenthesis] and emphasis will be added by the use of *italics*.

4.2 Not Just Sitting in Moscow: Putin's Metaphors

In the 2000 campaign, Putin's discourse was literal as well as metaphorical. Metaphors did not dominate the texts, however, played a crucial role in the conceptualization of the politician's agenda. Putin's metaphorical language use was largely structured by corporal categories. *Metaphorical problematization* was characterized mainly by those bodily or body-related verbs and adjectives that traditionally emerge in the language of the armed forces (including the police, army, or secret services). In the context of the Chechen war this discursive tendency could be seen as a little surprise. However, the vocabulary of the Russian president generally conveyed the impression of a discourse that traditionally characterizes fighting armed forces. For instance, language of war maneuvers was used by the speaker not only to describe the dramatic situation in the North Caucasus, but to frame political and economic issues. The following quotation exemplifies this tendency well:

¹⁰¹ This transcript is accessible at:
http://news.bbc.co.uk/2/hi/world/monitoring/media_reports/570658.stm (accessed June 2 2010)

(Text 5) Our [the Nation's] priority is *to protect* the market from unlawful *invasion* both by bureaucrats and by criminals. It is our duty *to secure* property rights and *protect* entrepreneurs against arbitrary and illegal *interference* in their activities.¹⁰²

As an unsurprising consequence of this vocabulary, corporeality became decisive in the texts. The sphere of politics was presented metaphorically largely in body-related terms, as a scene of real fight, for which strength, determinism are needed and where physical survival is at stake. In this discursive world, the state appeared to be the highest authority, and the strength or weakness of the state was positioned as a question of survival. The weak vs. strong binary opposition manifested itself sharply in the texts: strong rule was equaled with strong state, while weak rule with weak state.

(Text 3) First of all, *we lacked strong government* [In the Russian original: “strong state”].¹⁰³

(Text 3) But that is only the start of the *restoration and strengthening of the state*. That is why I think there is such massive support among the population, because I think that even ordinary people are aware of the move *to strengthen this state*. We will continue to move in that direction.¹⁰⁴

(Text 5) We [the country] should have low taxes, but collect them well – so well as to *make the state strong and effective*.¹⁰⁵

¹⁰² In Russian: “Наш приоритет – защита рынка от незаконного вторжения как чиновного, так и криминального. Мы сегодня просто обязаны обеспечить надежность права собственности и оградить предпринимателя от произвольного, неправового вмешательства в его деятельность.”

¹⁰³ In Russian: “Нам, во-первых, не хватало сильного государства.”

¹⁰⁴ In Russian: “Но это только начало восстановления государственности и государства, укрепления государства. Поэтому-то, мне кажется, это так и поддержано основной массой населения страны, потому, мне кажется, даже самый простой человек увидел, что это стремление к усилению государства. И мы будем действовать в этом направлении.”

¹⁰⁵ In Russian: “У нас высокие налоги, но собираем мы их мало. Нам нужны низкие налоги, но собирать их надо много. Настолько много, чтобы государство было сильным, эффективным.”

The weak-strong binary opposition formed rhetorically the ground for the domestic and international evaluation of the country, suggesting a hierarchy in which strength deserves respect and generates satisfaction. As a consequence, the ideal of the strong state was frequently linked with the sense of national proud. On the one hand, power was positioned as the basis of proud. On the other hand, weakness was presented as the source of shame. In this context the geographic extension of the country and the historic past of the Russian and Soviet empires functioned as a wider conceptual frame in the texts, suggesting that the previous powerful position of the country can be, at least partly, restored. Terms “great power” and “confident power” frequently appeared in the texts. In addition, the motive of fear that strength may generate also appeared in the texts.

(Text 5) The new generation has *got a great historic chance* to build a Russia that it will not be *ashamed* to pass on to its children.¹⁰⁶

(Text 5) Russia has long ceased to be just a reduced map of the Soviet Union; it is a *confident power* with a great future and a great people.¹⁰⁷

(Text 5) True, Russia has ceased to be an empire, but it has not wasted its potential as a *great power*.¹⁰⁸

(Text 3) I think it would be very wrong to break off relations with international financial institutions [e.g., not to accept of loans]. But it would also be wrong to go begging. We are *a large* and basically self-sufficient country. We shouldn't turn down loans. You know the

¹⁰⁶ In Russian: “У нового поколения появился великий исторический шанс – построить Россию, которую не стыдно передать своим детям.”

¹⁰⁷ In Russian: “Россия уже давно не урезанная карта Советского Союза, а уверенная в себе держава с большим будущим и великим народом.”

¹⁰⁸ In Russian: “Да, Россия перестала быть империей, но не растеряла свой потенциал великой державы.”

famous Russian proverb: “If they give you something, take it, if they beat you, run.” It is crude but correct.¹⁰⁹

(Text 5) It is *unreasonable to be afraid of a strong Russia*, but it should be reckoned with. Insulting us is counterproductive.¹¹⁰

(Text 6) Russia is one of the *biggest* countries in the world and a *strong nuclear power*.¹¹¹

The body-relatedness of the speaker`s language also stemmed from fact that the need towards the strong state was underlined by portraying the issue as a matter of life and death. Thus the political scene was metaphorically replaced by the battle field: it was physical survival, in the biological sense of the word, what Putin presented to be at stake. In this discursive world the physical body was threatened with serious damage and placed at risk:

(Text 5) *It is high time we came to grips* with our problems, first and foremost the most dangerous ones, the problems that are holding us back, that are *strangling* our economy and are preventing the state from developing. Frankly speaking, *these are problems that threaten our very survival* [in the Russian original: “our very being”].¹¹²

As some of the previous examples already indicated, regarding the political practice, a sharp dividing line was drawn in the texts between two types of rule. The new, proposed leadership was obviously identified with the speaker. Here both metaphorical and non-metaphorical tools

¹⁰⁹ In Russian: “Я думаю, было бы абсолютно неверным рвать наши отношения с международными финансовыми организациями. Но и неправильно было бы чего-то кланчить. Вообще, у нас большая и в принципе самодостаточная страна. Не надо отказываться. Знаете, вот известная русская поговорка: дают – бери, бьют – беги. Это примитивно, но правильно.”

¹¹⁰ In Russian: “Сильной России бояться неразумно, но с ней надо считаться. Обижать нас – себе дороже.”

¹¹¹ In Russian: “Россия – это одно из самых больших государств мира и мощная ядерная держава. Об этом помнят не только наши друзья.”

¹¹² In Russian: “Пора наконец вступить в прямой контакт с проблемами. И в первую очередь с самыми опасными из них. С теми, которые нас все время тормозят, не дают экономике дышать, государству – развиваться. Говоря прямо, угрожают всему нашему дальнейшему существованию.”

of discursive self-presentation evoked traditional masculine values that are important in the military context: physical strength, determinism and strategic thinking. At this point, it is important to pay attention to the non-metaphorical discursive tools that could also convey the impression of the speaker's determinism. In this regard, different formulas of *categoricus imperativus* (e.g., "have to be", "should be", "must", "needed"), the frequent usage of the single number ("I" or "I am") and statements implying the speaker's firm belief and assertiveness (e.g., "to make clear", "going to") played a crucial role:

(Text 2) This is not how it *should be*. [Speaking about interests of the state and market players versus certain factions and groups].¹¹³

(Text 5) *I hope I have made it clear* how such difficult problems can and *must be* solved. [Speaking about the Chechen War].¹¹⁴

(Text 3) *I am not going to* delve into history any further. [Speaking about historical analogies regarding the Chechen War].¹¹⁵

The feeling of determination was also evoked in the texts with metaphorical tools. New rule was often described through vital, dynamic, heroic physical images suggesting the speaker's physical strength, readiness to act and braveness to meet challenges. The term "challenge" was explicitly applied in the texts in the literal sense of the word and not as an abstraction. Putin's proposed agenda frequently appeared in the context of "reality", as "real" or "real-life" activity, implying this way that true political involvement requires concrete rather than abstract steps. This discursive tendency manifested itself usually in the context of the Chechen War.

¹¹³ In Russian: "Этого не должно быть."

¹¹⁴ In Russian: "Думаю, я объяснил, каким именно образом можно и нужно решать другие тяжелые проблемы."

¹¹⁵ In Russian: "Я уже не буду в другие исторические дебри забираться."

(Text 5) *Reality leaves no other choice: it is only by meeting the challenge that one can prevail.* [Speaking about Chechen War].¹¹⁶

(Text 5) But as soon as *we challenged* the bandits head on and defeated them, *a real step was taken* towards the rule of law, the dictatorship of the law, which treats everyone equally. [Speaking about Chechen War].¹¹⁷

The dynamism of the new political practice was also underlined by the speaking vs. doing binary opposition that could also strengthen the impression of the man who is ready to act:

(Text 1) Their *words*, the words of these authorities *should not be at variance with their deeds.* [Speaking about Russian parliamentary politicians].

(Text 4) I think that rather than fighting Communists we should try to win over the people who vote for them. And we should *do it not by words, but by deeds.*¹¹⁸

(Text 4) I think you would agree with me that *a person is judged not by what he says, but by what he does.*¹¹⁹

In addition, Putin's explicitly opposed his new practice to the former weak rule. While strong leadership was characterized by dynamic, vital pictures, the contrasting picture of the old or common political practice was described by passive and immobile physical images. In the case of weak rule it was not really specified by the speaker who is involved. However, during

¹¹⁶ In Russian: "Жизнь сама подсказывает: только открыто приняв вызов, можно победить."

¹¹⁷ In Russian: "Но стоило нам вступить в прямую схватку с бандитами, разгромить их – и сделан реальный шаг к верховенству права, к диктатуре равного для всех закона."

¹¹⁸ In Russian: "На мой взгляд, нужно бороться не с коммунистами, а за тех людей, которые за них голосуют. Причем бороться не словами, а делами."

¹¹⁹ In Russian: "О человеке судят не по тому, что о нем говорят, а по тому, что он делает."

the *metaphorical presentation of the political other*, weak central government was mentioned and its bureaucrats implied:

(Text 3) I have already said that *the people are fed up with a loose and flabby government* [In the Russian original: “with loose, loose power we have”].¹²⁰

(Text 5) But this could not have been accomplished by *just sitting in Moscow and inventing* endless “programs to fight crime”. *One had to challenge the enemy on his own turf and defeat him*. [Speaking about Chechen War].¹²¹

Physical eligibility in the texts usually represented inner values. Consequently, intrinsic qualities were represented in corporal terms in the texts. Physical and mental inactivity/immobility were made equal. It is important to note that these characteristics of the body and character are traditionally dispreferred in the army, where discipline of the physical body and the self is united and represents a primary value.

(Text 5) Our [national] first and most important problem is *a weakening of the will, a loss of will* [in the Russian original: “state will”] *and perseverance* in following through with our plans – *vacillations*, going from one extreme to the other and the *habit of putting off solving the most difficult tasks*.¹²²

¹²⁰ “Вы знаете, я уже говорил, что народ устал от расхлябанности у нас – от расхлябанности власти устал.”

¹²¹ “Но ведь этого нельзя было сделать, сидя в Москве и сочиняя очередные «программы борьбы с преступностью». Надо было принять вызов на поле противника и именно там его разгромить.”

¹²² In Russian: “Наша первая и самая главная проблема – ослабление воли. Потеря государственной воли и настойчивости в доведении начатых дел. Колебания, шараханья из стороны в сторону, привычка откладывать самые трудные задачи на потом.”

(Text 5) Bureaucrats are “*pushing papers*” but *are not doing any real work* and have all but *forgotten what discipline* [In the Russian original: “discipline of service”] *is*.¹²³

The untidiness of the self and the body manifested itself in the other direction as well. *Metaphorical self-presentation* did not remain on the level of mere physical eligibility. In the context of the speaker, inner moral value of braveness was often implied several times:

(Text 1) The people who need to be elected are those *who are not afraid* to take responsibility for making decisions and who will strive to have these decisions implemented. [Speaking before parliamentary elections.]

(Text 2) I will disappoint you, but I do not think it is necessary for me *to hide behind someone's back*. [Speaking about the relationship between parliament and the president].¹²⁴

The capability of strategic thinking was also an important element of self-presentation. On the one hand, metaphors of war conveyed the impression of strategic thinking. Such terms as “defend”, “secure” suggested that the new rule is capable of providing strategic security both physically and mentally. On the other hand, non-metaphorical reality also strengthened the impression of the physical and intellectual eligibility of the speaker. Putin’s former career in the KGB, to which he referred explicitly in the texts, also functioned as factor of authentication.

(Text 3) I consider myself to be a mature man and *I can look at these processes from the inside*, as it were. [Speaking about free press].¹²⁵

¹²³ In Russian: “Чиновники «двигают бумаги», но не дела, и почти забыли, что такое служебная дисциплина.”

¹²⁴ In Russian: “Должен Вас разочаровать: не считаю нужным прятаться за чью-то спину.”

(Text 3) It is interesting only for the press, and I understand that it is an interesting topic for the general public. Is it a help or a hindrance? I think in most cases it helps me because I owe a certain *perspective* to it. *Because the intelligence service is essentially an information service, it is first and foremost information work.*¹²⁶

As I already mentioned, the `strong state` was an organizing motive in Putin`s discourse. State was discursively present in two basic forms in the texts. First, as previous examples already showed, the strong state often appeared as a target or goal of action (e.g. something that should be built up). Second, the state also functioned as a discursive tool of *metaphorical self-presentation*, frequently replacing verbally political leadership itself. In other words, political leadership and the state were often equalized by the speaker. The following quotation, where the state through a metonymy was introduced as a being, represents well the tendency of overlapping:

(Text 5) But ever since the crime world discovered an extremely lucrative “economic specialization”, it has been thriving in our financial and economic environment. And the *state itself was helping it by its actions, or lack thereof. It was helping it by making poor laws, by failing to provide clear rules and by chaotic and incompetent tampering with the market.*¹²⁷

¹²⁵ In Russian: “Я считаю себя достаточно зрелым человеком и могу оценивать эти процессы не с внешней стороны, а как бы изнутри.”

¹²⁶ In Russian: “Это представляет интерес только для прессы – для широкой общественности это интересная тема, я понимаю. Насколько это мешает либо помогает? Я думаю, что чаще всего помогает, поскольку есть определенный кругозор. По сути дела, что такое разведслужба – это информационная служба, это прежде всего и главным образом информационная работа.”

¹²⁷ In Russian: “Но раз в криминальной среде сложилась сверхвыгодная «экономическая специализация», значит, для нее сегодня в нашем финансовом и хозяйственном секторе – самая питательная почва. И только само государство – действием или бездействием – помогало ему в этом. Помогало плохими законами, отсутствием четких правил и беспорядочным, неграмотным вмешательством в рынок.”

In terms of *metaphorical self-presentation*, the tendency of replacing state with leadership had an important consequence: Putin himself often appeared as the person who physically embodies the strong state. Unsurprisingly, this tendency was underlined by the fact that the same attributes characterized the speaker and the state in the texts:

(Text 3) You [himself] realize that if you behave in a disorganized and lax fashion, this spreads down the chain of command. It sends the wrong signal to the whole Government. So you *have to be tough and demanding*.¹²⁸

(Text 5) Of course, *tough state control* is needed.¹²⁹

As the previous examples show, both the state and the political leadership were portrayed as agents who are in the position to exercise control. The explicit presentation of the controlling capacity of authority introduced a rigid hierarchical order, sharply dividing those who control from those who are controlled. This hierarchical system of control was portrayed in a sterile, impersonal way. In other words, although control was explicitly presented as coercive, it always appeared in a neutral, legal context and lacked any personal element.

(Text 2) I have already said that a country should have a state body that would protect the interests of all groups in society. It would also have another purpose, an important function. *It should make sure the rules of the game are followed*.¹³⁰

(Text 5) *Rules* are necessary and important for everyone and everywhere, for the authorities, entrepreneurs and even more so those who are weak and need social protection.¹³¹

¹²⁸ In Russian: “Понимаешь, что, если будешь вести себя неорганизованно и расхлябанно, это передается сразу вниз. Такой очень плохой сигнал для всей системы управления. Поэтому приходится быть жестким и требовательным.”

¹²⁹ In Russian: “Конечно, нужен жесткий государственный контроль.”

¹³⁰ In Russian: “Я уже говорил о том, что в государстве должен быть какой-то институт власти, который гарантировал бы интересы всех слоев общества. Есть у этого института и еще одно важное предназначение, важная функция: он должен гарантировать правила игры.”

(Text 5) But democracy means *a dictatorship of the law*.¹³²

Accordingly, the motive of possible punishment that appeared implicitly but regularly in the texts regarding the so-called oligarchs, was also presented in a pure legal context. Putin has neither expressed any personal emotion, nor named the oligarchs inner, personal character traits in order to stigmatize them. He rather used a neutral language in their context stressing that they should be treated by the same law as anyone else. At the same time, Putin implicitly or explicitly described the oligarchs as persons who follow their own interest as opposed to the state and national interest:

(Text 4) Everyone is equal before the law. And no one, including Boris Berezovsky [the famous Russian oligarch], can expect to be treated in a special way.¹³³

(Text 5) They ask how they should treat the oligarchs? The answer is, *the same as everyone else. The same as an owner of a small bakery or a shoe repair shop*.¹³⁴

(Text 3) In reality it is very hard for the press to be free. Very often the press caters to certain interests, for example, *the interests of the oligarchs* you have mentioned and the interests of certain groups and so on.¹³⁵

¹³¹ In Russian: “Правила нужны и важны всем и везде. И власти, и предпринимателям, и тем более тем, кто слаб и нуждается в социальной защите.”

¹³² In Russian: “Но демократия – это диктатура закона.”

¹³³ In Russian: “И в этой связи никто, в том числе и Борис Абрамович Березовский, не может рассчитывать на какое-то особое к себе отношение.”

¹³⁴ In Russian: “Как, спрашивают, в таком случае выстраивать отношения с так называемыми олигархами? Да на общих основаниях! Так же, как и с владельцем маленькой булочной или мастерской по ремонту обуви.”

¹³⁵ In Russian: “На самом деле довольно сложно добиться состояния свободы для прессы. Очень часто пресса тоже обслуживает определенные интересы, интересы тех же олигархов, которых Вы упомянули, интересы групп и так далее и тому подобное.”

The motive of punishment emerged in a metaphorical way only in the Chechen context, regarding the terrorists:

(Text 3) As for the actual military operations – today – *the terrorists have been taught a very telling lesson. And I think they have suffered damage that will be hard for them to repair.*¹³⁶

With the exception of the Chechen War, the motive of punishment usually appeared in legal context in Putin's texts.

4.3 Robust Guys are Needed: Orbán's Metaphors

Physical images characterized Orbán's six speeches even more than Putin's discourse. A considerable amount of verbs and adjectives of the addresses were either describing a physical action, or presenting corporal qualities. First of all, this tendency manifested itself in the way of *metaphorical presentation of the country*. Such abstract topics as the state of the country or its financial position were presented and rhetorically solved in body-related terms. Both Hungary and its economy were presented by the speaker in the form of a metonymy: the country and the Hungarian finance system appeared in the texts as human beings, who engage in physical activities, share corporal attributes, and even have a physical body. The country and the economy were presented as weak and ill beings who seek accordingly physical treatment or support. The following quotations exemplify this corporal presentation of the country and the economy:

¹³⁶ In Russian: “А что касается непосредственно ведения боевых действий, вот сегодняшнего дня – да, террористы получили показательный урок, очередной показательный урок. И им нанесен, я думаю, очень трудновосполнимый урон.”

(Speech 1) The economy needs to be put back *on its feet*.¹³⁷

(Speech 2) To put Hungarian economy back *on its feet*, not theories are needed now, rather – if you like – *thirty tough guys*, who start it, and *do* what we all know.¹³⁸

(Speech 3) Hungary`s *body is ill and weak* today, *the economy fell into coma, the state is shaking*.¹³⁹

(Speech 4) Today it is only Fidesz that is able to create such a unity, to state such a largely supported and *strong* government with what the country *can scramble up and get through the towering barriers*.¹⁴⁰

Speaking of international politics, physical categories of strength vs. weakness dominated as well. Orbán regularly articulated criticism by the Hungarian leadership towards the West and the EU in a way that corporal categories played a key role in the metaphorical presentation of the international scene. According to the speaker (who was in opposition during the campaign), government attitude was characterized by “all time conformism” and “could be the hothouse of low-principle behavior.” Thus governmental weakness was presented as an amoral attribute. Orbán often stated that Hungarians are “ashamed” today and named strength as source of pride. He also promised strength to his audience. Physicality dominated in the case a metaphorical presentation of the international scene so much that in one case Orbán even pointed out that Hungary is greater than half of the EU countries introducing with this comparison a physical type of contrast concerning size:

¹³⁷ In Hungarian: “A magyar gazdaságot talpra kell állítanunk.”

¹³⁸ In Hungarian: “A magyar gazdaság talpra állításához most nem elméletek kellene, hanem – ha úgy tetszik – harminc markos legény, aki nekiáll, és csinálja azt, amit mindannyian tudunk.”

¹³⁹ In Hungarian: “Magyarországnak ma beteg és gyenge a teste, kómába esett a gazdaság, tántorog az állam.”

¹⁴⁰ In Hungarian: “Ma csak a Fidesz képes olyan egységet teremteni, olyan nagy támogatottságú és erős kormányt állítani, amellyel az ország fel tud tápáskodni, és sikerrel tudja leküzdeni az előtte tornyosuló akadályokat.”

(Speech 1) They [the government] try to convince us that external requests and expectations [coming from abroad] are not only fair but their fulfillment serves in fact our country's and society's interest. As someone tellingly wrote it: let's conform as we don't have anything, so then we truly won't have anything. Furthermore, *permanent conformity can be the hotbed of ill-behavior*.¹⁴¹

(Speech 1) However, today they [the outside world] see us as *weak*. They see us *weak*, and that is clearly due to *weak* governance. My dear friends, *powerless leaders and weak countries are not respected anywhere*, especially not in the world today that is changing and altering with supersonic speed.¹⁴²

(Speech 1) Hungary now needs a *strong and determined* government that is able to make forget the shame that the Gyurcsány-era [the period when socialist politician Gyurcsány was the prime minister] has caused.¹⁴³

(Speech 1) My friends, half of the European Union member countries is *smaller* than Hungary.¹⁴⁴

In the international context, Orbán regularly stressed the need of maintaining greater independence from the West through pictures that evoked such traditional masculine values as “braveness” or “lack of hesitation”. Meanwhile, he also articulated a pro-state sentiment. The concept of state usually appeared in his discourse as opposed to a liberal market economy:

¹⁴¹ In Hungarian: “Ők győznek meg bennünket arról, hogy a külső kívánságok és elvárások nemcsak jogosak, hanem teljesítésük valójában hazánk és társadalmunk érdekét szolgálja. Ahogy valaki találóan írta: alkalmazkodjunk, mert semmink sincs, hogy aztán tényleg semmink se legyen. Ráadásul a szüntelen alkalmazkodás a jellemtelenség melegágya is lehet.”

¹⁴² In Hungarian: “Ma azonban gyengének látnak minket. Gyengének, aminek egyértelműen a gyenge kormányzás az oka. Kedves Barátaim, az erőtlén vezetőket és a gyenge országokat sehol sem tisztelik, különösen nem a mai szuperszonikus sebességgel változó és átalakuló világban.”

¹⁴³ In Hungarian: “Magyarországnak most egy erős és elkötelezett kormányra van szüksége, amely képes feledtetni a szégyent, amit a Gyurcsány-korszak okozott.”

¹⁴⁴ In Hungarian: “Barátaim, az Európai Unió tagországainak fele kisebb, mint Magyarország.”

(**Speech 1**) We [Hungary] must *defend* ourselves at least as much as other countries, for example the United States, France, Germany do, bravely and without hesitation.¹⁴⁵

(**Speech 2**) The Hungarian economy should be put on its own feet so that it will stand *on Hungarian legs*.¹⁴⁶

(**Speech 1**) It turned out, that the *state`s role and control is necessary*, all spheres of life cannot be entrusted to market, financial actors and banking systems.¹⁴⁷

(**Speech 2**) That idea was false *that wrote off the significance of the state* and the national economy, pointing to the strength of globalization, multinational company empires and banking systems.¹⁴⁸

(**Speech 5**) The French, the Austrian, the German *do not expect others* to protect their land. They don`t run about to Brussels to handle their issues.¹⁴⁹

As metaphorical problematization was mainly limited to the portrayal of Hungary`s weakness or illness, the political agenda that was proposed as a solution to these, was also highly metaphorical and confined decisively to physical strength. Instead of proposing a political or economic agenda, Orbán mainly touched upon generalities or described the future political or economic activity of his government metaphorically through physical images. Corporal categories characterized the *metaphorical self-presentation* of the party and the speaker as well. Both Fidesz`s politicians and Orbán were presented in the texts as men of actions. Orbán had almost never mentioned any concrete part of his political program; instead, emphasized that he and his party are both quick and eligible to act. By action he usually meant corporal

¹⁴⁵ In Hungarian: “Legalább ugyanannyira meg kell védeni magunkat, mint amennyire ezt más országok, például az Egyesült Államok, Németország vagy Franciaország minden fönntartás nélkül, bátran megteszik.”

¹⁴⁶ In Hungarian: “A magyar gazdaságot úgy kell talpra állítani, hogy magyar lábakon álljon.”

¹⁴⁷ In Hungarian: “Kiderült, hogy szükség van az állam szerepére és ellenőrzésére; nem lehet az élet minden területét a piacra, pénzügyi szereplőkre, bankrendszerekre bízni.”

¹⁴⁸ In Hungarian: “Téves elgondolás volt az, amely leírta az állam és a nemzetgazdaság jelentőségét, mert a globalizációra és a multinacionális vállalatbirodalmakra, valamint a bankrendszerek erejére hivatkozott.”

¹⁴⁹ In Hungarian: “A franciák, az osztrákok meg a németek nem valaki mástól várják, hogy megvédje a termőföldjüket. Nem Brüsszelbe szaladgálnak elintézni az ügyeiket.”

and not political engagement. In addition, physical action was regularly opposed to talk and mere mental activity.

(Speech 1) *Ideologies* are sort of narrow track ways, on which shaky mind-machines can snake nicely, but through which in real life we hardly can *get ahead*.¹⁵⁰

(Speech 2) The Hungarian soul knows about that characteristic of Hungarians that we like to *think about unanswerable questions* a lot and for long, *while we forget about the challenges laying in front of our legs* [Hungarian idiom meaning something lays ahead of us].¹⁵¹

(Speech 2) The weak government is known for always *explaining* what and why *cannot be done*.¹⁵²

(Speech 2) Now it is not the wheel that should be reinvented: this is what I call *speculation*; but *the tree trunk that has fallen on the road* should be *pushed away*: this is what I call *work*.¹⁵³

(Speech 6) I also asked myself what does Hungary expect from me, what is it my family expects, what my friends, what my colleagues expect. The answer is the same and it is simple: *action!* Everything and everyone expects me *to act*, expects action from all of us.¹⁵⁴

¹⁵⁰ In Hungarian: “Az ideológiák afféle keskeny vágányú pályák, amelyen rozoga elmemasínák ugyan pompásan el-elkanyaroghatnak, de amelyekkel a valóságos életben aligha juthatunk egyről a kettőre.”

¹⁵¹ In Hungarian: “A magyar néplélek ismeri azt az adottságát a magyaroknak, hogy a meg nem válaszolható kérdésekről szeretünk sokat és hosszan gondolkodni, miközben a lábunk előtt lévő kihívásokról pedig elfelejtkezünk.”

¹⁵² In Hungarian: “A gyenge kormány onnan ismerszik meg, hogy mindig azt magyarázza el nekünk, hogy mit miért nem lehet.”

¹⁵³ In Hungarian: “Most nem a spanyolviaszt kell föltalálni, én ezt nevezem spekulációnak, hanem azt az útra esett nagy fárönköt kell odébb tolni, ezt nevezem én munkának.”

¹⁵⁴ In Hungarian: “Én is feltettem ezt a kérdést magamnak, mit vár tőlem Magyarország, mit vár a családom, a barátaim, mit várnak a munkatársaim. A válasz egybehangzó és egyszerű: cselekvést! Minden és mindenki cselekvést vár tőlem, és cselekvést vár mindannyiunktól.”

Fidesz was often portrayed not only as group of physically eligible people, but also as men who already engaged, or expected to, in heroic corporal enterprises. Accordingly, active, robust, vigorous verbs characterized the vocabulary of the speaker. So much so that the texts could evoke a fairy-tail feeling in the audience. Activities such as “pushing away tree trunks” or “moving huge rocks” normally would require an enormous physical power that can be beyond the abilities of real human beings:

(Speech 3) Only Fidesz is able *to roll away the huge rocks that barricade the road of revival.*¹⁵⁵

(Speech 4) We have to be committed, strong and determined because *we have to move huge rocks from the road of future. We have to rebuild a country hit by catastrophe.*¹⁵⁶

The revolutionary atmosphere of some texts also became salient. Beside the speech that was delivered exactly on the anniversary of the 1948 Hungarian revolution, and where the historical context could not be avoided, major turning points of the country`s history appeared frequently in other addresses as well. The past seemed to function as a wider conceptual frame for the coming heroic actions, implying that the forthcoming elections will not simply bring political change but will represent a historical turn:

(Speech 1) I really don`t know if ever, since I live, there was such a deep and overwhelming need for change in Hungary. Probably once – *twenty years ago.*¹⁵⁷

¹⁵⁵ In Hungarian: “Csak a Fidesz képes elgörgetni a megújulás útját eltorlaszoló súlyos sziklatömböket.”

¹⁵⁶ In Hungarian: “Elkötelezettnek, erősnek és határozottnak kell lennünk, mert nagy sziklákat kell elmozdítanunk a jövő útjából. Egy katasztrófa sújtotta országot kell újjáépítenünk.”

¹⁵⁷ In Hungarian: “Nem is tudom, volt-e valaha, amióta élek, ilyen mélyről jövő és elsöprő igény a változtatásra Magyarországon. Talán egyszer – húsz éve.”

(Speech 4) Only Fidesz, that is to say our great community is able today to bring change that is *more than revolution*.¹⁵⁸

(Speech 6) There were several such moments in Hungarian history. In the past centuries the *revolution in 1948* or the *revolution in 1956* were like this, and for us *the regime change in 1990* was also like this. And today, we Hungarians have arrived again at such a day. We arrive at a new one, among the rare great days of history, Hungarian history.¹⁵⁹

Corporal categories implicitly characterized the *metaphorical presentation of the opponents* too. Governmental efforts were only occasionally presented in terms of corporality; if so, then as destructive actions with negative goals. While the orientation of physical images in the case of Fidesz and the nation was largely positive and reflected the future (e.g. as a result of the activity something will come into being or becomes better), in the case of the left-liberal government politicians it was always negative, shameful, and past oriented (e.g., as a result of the activity something is dissolved or became worse). The following examples display how the destructive quality of the government's activities was presented by Orbán:

(Speech 3) They [the government] *tripped up* and *entombed* our previous great goals. From foregoers they made us *file-closers*, instead of unifying the nation above borders, they try to make *Hungarians turn against Hungarians*, from youth they *took away* [the opportunity of]

¹⁵⁸ In Hungarian: “Csak a Fidesz, vagyis a mi nagy közösségünk képes ma arra, hogy olyan változást vigyen véghez, ami több, mint forradalom.”

¹⁵⁹ In Hungarian: “Számos ilyen pillanat volt a magyar történelemben. Az elmúlt évszázadokban ilyen volt az 1848-as vagy az 1956-os forradalom, és nekünk ilyen volt az 1990-es rendszerváltoztatás is. És most mi, magyarok újra egy ilyen naphoz érkeztünk. A történelem, a magyar történelem ritka nagy napjai közül egy újabbhoz.”

home building, from entrepreneurs the Széchenyi-plan [a plan introduced by Fidesz during its first government term] from pensions the dignity of age.¹⁶⁰

(Speech 5) The politics of these eight years, the Gyurcsány-era, regarding the countryside can be summed up by the motto that sounds like this: *we will do everything what we are capable of to take everything away that you capable of* [to create].¹⁶¹

Most of the verbs describing the government's activity (e.g. to trip up, entomb, take from) and the result of it (e.g., collapse, disintegration, bankruptcy, lack of dignity) pointed to a destructive behavior. However, the active and negative role that was attributed to left-liberal politicians did not mean that they were also presented as persons who engaged in truly corporal activities. On the contrary, government politicians in Orbán's speeches always appeared as persons who avoid workmanship and instead, engage in negative intellectualizing. In the context of government the pejorative term 'speculation' appeared quite frequently in Orbán's campaign speeches:

(Speech 2) Because in Hungary *speculation* did not only emerge on the market, but also in politics. And this, I mean *political speculation*, is visibly even more *dangerous* and causes even more *damage* than market speculation.¹⁶²

(Speech 5) A Man of agriculture thinks in terms of values, speaks straight, and doesn't like juggling, doesn't like tricks. In contrast, the country's current leaders are willing to continuously *speculate* with the land, and let's be honest, with everything else.¹⁶³

¹⁶⁰ In Hungarian: "A korábbi nagy célokat elgáncsolták és elföldelték. Éljenjárókból sereghajtókká tettek bennünket, a nemzet határokon átívelő egyesítése helyett a magyart magyarra uszították, a fiataloktól elvették az otthonteremtést, a vállalkozóktól a Széchenyi-tervet, a nyugdíjasoktól az időskor méltóságát."

¹⁶¹ In Hungarian: "Ennek a nyolc évnek, a Gyurcsány-korszaknak a vidékpolitikáját azzal a mottóval is össze lehet foglalni, ami így hangzik: minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy minden tőletek telhetőt elvegyünk."

¹⁶² In Hungarian: "Magyarországon ugyanis nemcsak a piacon jelentkezett spekuláció, hanem a politikában is. És ez, mármint a politikai spekuláció láthatóan még veszélyesebb, és még nagyobb károkat okoz, mint a piaci spekuláció."

Speech 5 described Hungarian government leaders as opposed to farmers who do workmanship for living. Farmers' physical work was related here directly to their positive moral values. In this case it was the body and its physical work that represented inner, moral characteristics. This parallelism of physique and morality decisively characterized Orbán's rhetoric. Strength represented a positive, while weakness a negative value both in corporal and moral terms. Accordingly, on the one hand, government politicians were portrayed as weak, and Hungary's decline as a result of their weakness. On the other hand, Fidesz was presented as a strong, powerful force. The two adjectives, "weak" and "strong" dominated all texts. In Speech 1 alone, the weak-strong opposition appeared explicitly eleven times. Here I present a few examples:

(Speech 1) This is the time for the *weak* to be replaced by the *strong*.¹⁶⁴

(Speech 1) This is the time for Hungary to have a *strong* leadership.¹⁶⁵

(Speech 1) We need such a *strong* leadership, that is able to solve our problems at home and to raise our voice with due determination on the international scene.¹⁶⁶

Interestingly, even the radical right wing party Jobbik was also portrayed in the texts as a force that lacks strength:

¹⁶³ In Hungarian: "A földdel foglalkozó ember értékekben gondolkodik, egyenesen beszél, nem szereti az ügyeskedést, nem kedveli a trükközést. Ezzel szemben az ország mai vezetői a földdel, s lássuk be: minden mással is folyamatosan spekulálni akarnak."

¹⁶⁴ In Hungarian: "Itt az idő, hogy a gyengéket leváltsák az erősek."

¹⁶⁵ In Hungarian: "Itt az ideje, hogy Magyarországnak erős vezetése legyen."

¹⁶⁶ In Hungarian: "Olyan erős vezetésre van szükség, amely képes megoldani gondjainkat idehaza és kellő határozottsággal hallatni a hangunkat a nemzetközi szinten."

(Speech 1) Radicals never have *real strength* that is able to make real and fundamental changes.¹⁶⁷

As the previous examples of metaphorical self-presentation indicate, Orbán's speeches mobilized almost exclusively the traditional masculine value of physical strength. Moreover, whenever gender appeared in a public or political context, it was male gender. Political participation and active citizenship were presented as exclusively male activities. So much so, that in Speech 3, the Hungarian citizen appeared as a synonym for the Hungarian male citizen. In addition, as Speech 2 exemplifies, Orbán also referred to his own male gender as well:

(Speech 2) Thus these data that we have seen previously [referring to the information that was discussed at the Hungarian Chamber of Commerce and Industry's Economic annual opening], fill me with energy, creativity and the desire of innovation and does not flutter my *trousers* at all [Hungarian saying, meaning 'not being scared'].¹⁶⁸

(Speech 3) Don't look only at the shameless government leaders, at those who are looking for back-stairs, at the pushy people. Don't look only at them Let's look *at the Hungarian* who is working, trying to make ends meet, driven by his vitality, waiting the spring, who is smart and inventive. Let's see how *chivalry he is with women*, generous with his friends, loving with his children and above all respectful with his elderly parents.¹⁶⁹

¹⁶⁷ In Hungarian: "A szélsőségekben sosincs igazi erő, amely képes valódi és gyökeres változtatásokra."

¹⁶⁸ In Hungarian: "Tehát ezért ezek az adatok, amelyeket az előbb láttunk, engem inkább energiával, alkotóerővel, innováció iránti vágygal töltenek el, és legkevesbé sem rezgetik meg a nadrágom szarát."

¹⁶⁹ In Hungarian: "Ne a szegyetelen országvezetőket, ne a kikapuk után kutatókat, ne a tülekedőket lássuk. Ne csak őket. Lássuk, ahogy dolgozik, ahogy boldogulni akar, ahogy hajtja az életereje, ahogy várja a tavaszt, ahogy szellemes és leleményes a magyar. Lássuk, ahogy lovagias a nőkhöz, nagyvonalú a barátaival, szereti a gyerekeit, és mindenkifelett tiszteli idős szüleit."

(Speech 3): What they [Hungarians] want is to live well in Hungary, and that it would be good to tell this in the presence of other nation's *sons*.¹⁷⁰

In the speeches government politicians were implicitly presented as persons who are unmanly in the traditional sense of the word as they lack strength and power. However, gender never emerged explicitly in the texts in the context of the opposition. The portrayal of governmental politicians was confined to stressing their money-orientation. Socialist and liberal politicians were generally described in the texts as business-minded people, to whom Orbán referred to several times as “Hungarian oligarchs” and who were regularly presented in criminal context (e.g., corruption):

(Speech 1) Already from the beginning the whole process [the governance of socialists and liberals] was against the common sense when the Hungarian left wing elected *billionaires, real Hungarian oligarchs* as its leaders. People who are able to *think only and always in terms of immediate, direct gain, who are interested only in their own benefit, only in their self-centered goals*.¹⁷¹

(Speech 3) The leaders of the country did not even try to map out a common goal. They were busy with very different things. With their tiny, *selfish economic interest*. If it was up to them, *they would tuck whole Hungary in a small Nokia box*¹⁷² *and quickly take it into the safe-deposit of their offshore bank*.¹⁷³

¹⁷⁰ In Hungarian: “Azt akarják, hogy jó legyen Magyarországon élni, és jó legyen ezt kimondani más nemzetek fiai előtt is.”

¹⁷¹ In Hungarian: “Az egész folyamat már az elejétől szembement a józan ésszel, amikor a magyar baloldal milliárdosokat, igazi magyar oligarchákat választott vezetőinek. Olyan embereket, akik mindig és csak az azonnali, közvetlen haszonban képesek gondolkodni, csak a saját érdekeik, csak a magáncéljaik érdeklik őket.”

¹⁷² Orbán hinted here at a corruption scandal that broke out during the election campaign.

¹⁷³ In Hungarian: “Az ország vezetői meg sem próbáltak közös célokat kitűzni. Ők egész mással voltak elfoglalva. A saját kicsinyes, önző, anyagi érdekeikkel. Ha rajtuk múlna, egész Magyarországot belegyömöszölnék egy kis nokiás dobozba, és már vinnék is az offshore bankjuk páncélszekrényébe.”

As I already noted, Fidesz appeared in the context of positive, physical action, while the Hungarian government was mainly associated with negative intellectualizing. The sharp dichotomy of the physical vs. the intellectual also included a strong moral division between Fidesz's politicians and the nation on the one hand and the government leaders on the other. This division was also underlined by the fact that speaking about his party and the nation, Orbán consistently used the “we” formula as opposed to the oligarchs, referring to them as “they”. In addition, Orbán regularly portrayed the nation as a victim of government policies:

(Speech 6) *All of us have an acquaintance, a family member, a colleague whose life was shattered because of the bad politics and governance of the past eight years. Families, relations, friendships broke up. Great quantities of enterprises went bankrupt, and yes, we know about some whose life were ruined and this only the tip of the iceberg.*¹⁷⁴

As the previous piece of text indicate regarding the Hungarian government elite the moral need for punishment appeared in texts. With the exception of Speech 2 Orbán declared in all of addresses that Hungarian socialist and liberal politicians deserve punishment for their acts. Interestingly, it was Fidesz, and not the legal system, that usually appeared in the role of punisher:

¹⁷⁴ In Hungarian: “Mindenkinek van olyan ismerőse, rokona, munkatársa, akinek az élete az elmúlt nyolc év rossz politikája és kormányzása miatt ment tönkre. Családok, kapcsolatok, barátságok bomlottak fel. Vállalkozások tömegei mentek csődbe, és igen, tudunk olyanokról, akiknek az élete ment rá és ez csupán csak a jéghegy csúcsa.”

(Speech 1) We need to correct the mistakes even if they were made by others. But this *cannot mean* that the future governance *will turn a blind eye and go on*.¹⁷⁵

(Speech 1) We cannot leave behind a country to the next generations where the law simply does not apply to those who are in power, where those with power *cannot be held responsible for anything*, while ordinary men are brought to account even for small failures.¹⁷⁶

(Speech 5) I am usually asked, what will Fidesz do. I always answer that first we clean up the damage, then *we name and punish* those who are responsible, and then we will start the rebuilding of Hungary. It is so simple.¹⁷⁷

Summary

In this chapter I discussed the metaphors that characterized Putin's and Orbán's language during the 2000 Russian and 2010 Hungarian election campaigns, respectively. I explored how both politicians used corporeal metaphors in order to present their political agenda.

In the case of Putin, *metaphorical problematization* was characterized mainly by those bodily or body-related verbs and adjectives that traditionally emerge in the language of the armed forces. I showed that

(1) the language of war maneuvers was used by the speaker not only to describe the dramatic situation in the North Caucasus, but to metaphorically frame (e.g., "invasion") different political and economic issues.

¹⁷⁵ In Hungarian: "A hibákat akkor is ki kell javítanunk, ha mások követték el őket. Ám a jövő kormányzása nem jelentheti azt, hogy szemet hunyunk, és átlépünk afölött, ami történt."

¹⁷⁶ In Hungarian: "Nem hagyhatunk örökül a következő nemzedékeknek egy olyan országot, ahol a törvény egyszerűen nem vonatkozik a hatalmon lévőkre, ahol a hatalmasoknak nem kell felelniük semmiért, míg az átlagembert apró mulasztásokért is elveszik."

¹⁷⁷ In Hungarian: "Tőlem mindig azt szokták kérdezni, mit fog csinálni a Fidesz. Mindig azt szoktam válaszolni: először eltakarítjuk a romokat, aztán megnevezzük és megbüntetjük a felelősöket, és utána hozzákezdünk Magyarország újjáépítéséhez. Ilyen egyszerű."

(2) The political sphere was presented metaphorically largely in body-related terms, as a scene of real fight, for which strength, determinism are needed and where physical being (e.g., “survival”) is at stake.

(3) The weak vs. strong binary opposition was pronouncedly present in the texts: strong rule was equalized with strong state, while weak rule with weak state. The weak-strong binary opposition formed rhetorically the ground for the domestic and international evaluation of the country, proposing a hierarchy where its strength deserves respect and generates satisfaction (e.g., strong Russia will be respected).

(4) While strong leadership was characterized by dynamic, vital pictures, the contrasting picture of the other political practice was described through passive and immobile physical images (e.g., “pushing papers”)

(5) The capability of strategic thinking was emphasized in Putin’s self-presentation.

(6) The state functioned as a discursive tool of *metaphorical self-presentation*, frequently replacing rhetorically political leadership. Putin himself often appeared as the person who physically embodies the strong state: the same attributes characterized the speaker and the state in the texts (e.g., toughness).

(7) The explicit presentation of the controlling capacity of the state introduced a rigid hierarchical order of those who control vs. those who are controlled. This hierarchical system of control was presented in a sterile, impersonal, impartial and unemotional way (e.g., “democracy is the dictatorship of law”).

In the case of Orbán I argued that metaphors and frames emerging in the context of the politico-economic issues were dominantly corporal (bodily, body-related).

(1) Both Hungary and its economy were presented by the speaker in the form of a metonymy, as human beings, who engage in different physical activities (e.g. “stand up”) and share corporal attributes (e.g., “strength”).

(2) Corporal categories played a crucial role in international terms as well. Regarding Hungary, strength was framed as the right moral attitude towards the West (e.g., “weak countries are not respected anywhere”).

(3) In the case of Fidesz and the nation, political activity was mainly described as heroic physical engagement. Here, verbs of corporality mainly took the form of vigorous physical acts (e.g., “we have to move away huge rocks”).

(4) Although physical engagement did not decisively characterize the description of the ruling left-liberal government’s activity, the government was nevertheless portrayed as opposed to it. Verbs emerging in the context of socialist and liberal politicians were mainly expressing negative and harmful intellectual activities (e.g., speculation) and were presented as opposed to physical action and eligibility (e.g., “not theories are needed”).

(5) Frames, metaphoric verbs and adjectives presented a corporal, biophysical dichotomy between `weak` and `strong` political rule (e.g., “it’s time for the weak to be replaced by the strong”).

(6) Physical images, emerging in the context of the speaker and his party evoked the ideal of the physically eligible, masculine man (e.g., Hungary needs “robust guys”).

5. THE MEANING, SIGNIFICANCE AND POTENTIAL EFFECTS OF PUTIN'S AND ORBÁN'S CAMPAIGN METAPHORS

Introductory Remarks

In this chapter I conceptualize the discursive characteristics that I presented in the second part of my thesis. I argue that corporeality is important in terms of easy understandability, as it operates through the most common conceptual domain of language. I show that body-related metaphors and references in the speakers' discourse is also used to evoke a common system of morality. In addition, I argue that this common moral system can be linked to the Strict Father model. Then I link this conceptualization of patriarchal family with the discursive construction of masculinity as well. Besides drawing attention to the commonalities of masculinity construction in the Russian and Hungarian cases, I also point out that in Putin's language the masculine man appeared as an army man, while Orbán's discourse evoked a pre-modern type of rural masculinity.

5.1 The Body in Discourse

Such predominance of corporeality in the political discourses of contemporary politicians may be seen as a surprise. One may expect that modern political activity has a little to do with the language of physicality. In modern politics, politicians of parliamentary and presidential democracies are typically seen as being engaged in such intellectual activities as introducing

policy proposals, government programs, giving interviews, holding meetings and summits, and speak the rational language of “markets”, “individuals” and “choice”¹⁷⁸. Nevertheless, in Orbán’s and Putin’s rhetoric these typical political engagements were not simply often missing, but were actually often presented as opposed to those physical images to which the speakers attributed positive meaning. Putin’s remark on politicians who are just “*pushing papers*”, or Orbán’s statement that that “*is not the wheel that should be reinvented*” exemplify well this mode of contrasting and negative framing.

However, it is important to bear in mind that the physical images in the discursive materials did not appear in their literal meaning. Rather they functioned as conceptual metaphors. The latter term was developed by Lakoff and Johnson¹⁷⁹ who defined conceptual metaphors as the conventional cognitive phenomenon of “conceptualizing one domain of experience in terms of another.”¹⁸⁰ In political language conceptual metaphors play a crucial role. Besides Lakoff’s several analyses of American political language, recently a whole comparative book was dedicated to the gender-based study of conceptual metaphors in the German, Italian, British, Irish and American political language.¹⁸¹

Although conceptual metaphors structure political discourse in decisive ways, the domain of experience with which they replace the original setting may differ fundamentally in the individual cases. In both Putin’s and Orbán’s language, conceptual metaphors were utilized in a way that abstract political and economic issues were conceptualized mainly in the domain of corporality. Accordingly, both problems and solutions were described in body-related terms (e.g., Hungary is weak and ill as a result of the politico-economical crisis, thus

¹⁷⁸ R.W. Connell “Globalization, Imperialism and Masculinities,” in Handbook of Studies on Men and Masculinities, edited by Kimmel, Michael S., Jeff Hearn and R.W. Connell. (Thousand Oaks: Sage , 2005), 76.

¹⁷⁹ Lakoff and Johnson. *Metaphors we Live By*, 2003.

¹⁸⁰ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 4.

¹⁸¹ Kathleen Ahrens ed., *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*. Chipenham and Eastbourne: Palgrave Macmillan, 2009.

the country needs physical support, /Russia is weak and should be strengthened through deeds).

Although the predominance of corporeality may seem as unexpected, even extraordinary in the modern political context, from the aspect of everyday discourses it comes as a little surprise. As Johnson revealed, human thinking largely originates in bodily experiences.¹⁸² As our body is the most accessible domain of experience from early childhood, unsurprisingly it forms a basic ground for any conceptualization. In the present cases, this cognitive tendency makes political speech more effective.

A corporeal type of metaphorical problematization allowed the speakers to present the complex, abstract and hard to understand problem of the politico-economic crisis as a mentally easy to handle phenomenon for ordinary people. In other words, abstract issues were metaphorically presented as concrete, tactile, “touchable” problems in the texts. This way discursive corporeality could counteract, soften and ease the general negative societal attitude that emerged at the time of complex crisis in Russia and Hungary. As I showed in the first part of the thesis, social perceptions of the political and economic sphere were highly negative before the 2000 and 2010 elections in Russia and Hungary. In terms of the neo-institutional theoretical approach this negative perception of the political and economic situation could fundamentally influence electoral choices. Although I agree with this argument, I also consider that besides the perceived reality by voters, the way how the political and economic situation is conceptualized by politicians also has an effect on voters’ choice.

The problem of the global economic crisis, because of its complexity, appeared as highly abstract and hardly solvable phenomena for both states and societies in Europe and worldwide. The ‘global’ quality of the financial crisis in 2008-09 in the Hungarian case made

¹⁸² Johnson *The Body in the Mind*, 1987.

it especially difficult to understand for ordinary people where the crisis originated, why it emerged, and how it could be so significant in many parts of economic and social life.

However, the complex nature of crisis was discursively deprived from its (often threatening) abstractness in the present cases. Instead of using for conceptualization the alienating domain of finance, economics or rational politics, the politicians as speakers metaphorically presented the problem of crisis in clear body-related terms. This way they not only made understandable for wider audiences the otherwise abstract issues, but also implied that the problem is *solvable*. Such statements by Orbán as “*the tree trunk that has fallen on the road should be pushed away*” or Putin’s remark that “*reality leaves no other choice: it is only by meeting the challenge that one can prevail*” suggested that the countries face a concrete problem that can be solved by concrete human physical involvement. Moreover, in the case of Putin, manageability was not simply implied, but was explicitly stated several times: “*I hope I have made it clear how such difficult problems can and must be solved.*”

5.2 Corporeality and Morality

The second, and less plausible consequence of the corporal type of metaphorical problematization is that presentation of political issues through physical images could evoke a common system of morality. This allowed the speakers to merge discursively the political sphere with the sphere of morality. The link between morality and corporeality originates in the body-originated conceptualization system of humans as well. As several cognitive studies concluded, “moral thinking is imaginative” and “it depends fundamentally on metaphorical understanding.”¹⁸³ According to Lakoff, “nonmetaphorical morality is about the experience of well-being. (...) The most fundamental form of morality concerns promoting the experiential

¹⁸³ Johnson, *Moral Imagination: Implications of Cognitive Science to Ethics*, 1993.

well-being of others and the avoidance and prevention of experiential harm to others or the disruption of the well-being of others.”¹⁸⁴ By “well-being”, Lakoff means that people are better off when they are “healthy rather than ill”, “strong rather than weak”, “rich rather than poor”, “free rather than imprisoned”, “whole rather than lacking.”¹⁸⁵ According to Lakoff, “it is these conditions that form the grounding of our system of moral metaphors”¹⁸⁶ as we conceptualize morality through these basic categories.

Morality is conceptualized by several cultures as strength. The widespread character of this metaphor points to the fact that strength is accepted as a positive moral value within different societies. For instance, term “being strong” reflects a morally right behavior in the English, Russian and Hungarian languages. At the same time, “weakness” appears in these languages as of morally questionable quality. The fact that morality is commonly conceptualized as strength in everyday Russian and Hungarian discourses, suggests that when Putin and Orbán built in their speeches on the strong-weak binary opposition, they turned to and utilized a deeply rooted and ubiquitous moral value system that was entirely familiar and natural to their audiences.

When Putin and Orbán metaphorically presented themselves as strong persons who are ready to act, and pursue heroic or trying physical actions, they implied that moral goodness is on their side. Accordingly, when Putin referred to the “weak” political practice of Russian government politicians and officials, he metaphorically presented their passivity in moral terms as well. Similarly, Orbán suggested that his opponents are morally wrong people when he metaphorically described them as “weak”. In their discourses, these politicians drew a basic line not simply between physically eligible and not eligible people, or politically competent or incompetent persons, but between men who are right and wrong in moral terms.

¹⁸⁴ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 41.

¹⁸⁵ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 41-42.

¹⁸⁶ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 42.

In short, by this division they blended politics and morality and discursively merged the political sphere with a moral scene. This moralization of politics moral is also highly significant from the aspect of understandability: instead of raising abstract political issues the politicians could present themselves and their opponents as well as their agenda in an easily accessible form.

Consequently, the tendency that Orbán did not address in his speeches truly political issues (although he was often criticized for this by the press and his opponents during the campaign) comes as little surprise. As I noted before, his language usually remained on the level of generalities. So much so, that even in Speech 2 and Speech 5, that were delivered for the special audience of economic elite and farmers respectively, he avoided mentioning any concrete policy proposal or specific element of his political program. Instead, similarly to the four other speeches, Orbán conceptualized his party's and own political behavior and agenda here as well as strong, presenting again a moral account.

Putin's language, according to the role of the acting president, was richer in terms of concrete political and economic issues, at least compared to Orbán's rhetoric. However, the moral presentation of the political sphere remained a significant characteristic in his case as well. The binary opposition between weak and strong rule, that structured the texts in a basic way, carried a strong moral evaluation. The latter often manifested itself explicitly as well: the images of physical passivity were accompanied by such personal character features as the "lack of discipline" or the "loss of will" in the texts.

5.3 Morality as Strength

The way the politicians conceptualized morality in their campaign discourses did not simply evoke a common value system, but also a particular worldview: the value system of the Strict

Father model. According to Lakoff, voters use conceptual models of moralities not only in ordinary circumstances but apply them to politics as well. The *Nation as State* metaphor plays a crucial role in the process that shapes citizens' cognitive thinking. This metaphor puts the nation into the position of the family and imagines the government as a parent.¹⁸⁷ In Lakoff's words, "[t]his metaphor allows us to reason about the nation on the basis what we know about the family."¹⁸⁸ According to him, "models of the family giving priority to the metaphors cited over other metaphors for morality."¹⁸⁹ The Strict Father and Nurturant Parent models operate through different metaphors.

The metaphor of moral strength is central to the Strict Father model as here, the value of self-discipline could be realized. However, it is not only the metaphor of moral strength that evokes the Strict Father model in the present cases. Corporal metaphors generally presented a hierarchical world in which the strong, determined new rule will uphold a moral order in both the international and domestic contexts. In this regard, both politicians appeared in the role of patriarchal family fathers who are responsible for and have authority over their respective countries.

This tendency manifested itself especially in Putin's rhetoric where 'rule' and 'order' functioned as organizing motives. In the Russian context, the (re-)emergence of this language has deep historical roots. Several surveys and research projects reinforced the assumption that the support for Russian leaders "must be understood in Russia's authoritarian political culture."¹⁹⁰ In 1999 the two main Russian Institution Polls (VCIOM and ROMIR) conducted a representative survey in which they asked the Russian people how they imagined the ideal president. The respondents were asked to select popular figures. The first two places were

¹⁸⁷ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 156.

¹⁸⁸ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 155.

¹⁸⁹ Lakoff, *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*, 64.

¹⁹⁰ Mishler and Willertone, "The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Culutral Imperative versus Neo-Institutional Choice", 112.

taken by national heroes: Marshall Zhukov and Tsar Peter I. On the third and fourth place we find two fictional characters of Soviet time television series. The researchers concluded that “Russian voters would like to have a more aggressive than nurturant leader, who prefers strength and harshness because they hope that with these qualities order can be restored in Russia.”¹⁹¹ Another empirical research project conducted by Skolnik¹⁹² showed that in recent Russian television advertisements authoritarian behavioral patterns seem to operate very well.

Public opinion polls also support the assumption that the newly introduced Putin image was able to fulfill a general, national expectation that was in accordance with the Strict Father model. As White and McAllister note, “Putin was certainly ‘the peoples’ choice’, with a support base that was remarkably close to a cross-section of the whole society.”¹⁹³ Regarding social expectations, the authors add that “Putin’s supporters, for instance, were overwhelmingly in favor of public order rather than democracy in the countries current circumstances – but so were the electorate as a whole. They thought the best chance of uniting the society was around the values of stability and law and order.”¹⁹⁴

In the case of Hungary, research findings of Dutch social psychologist Hofstede¹⁹⁵ can be related in our explanation. Out of the four measured values by Hofstede, two can be taken into consideration in the present case: the power distance index (PDI) and the masculinity (MAS) value. The power distance index “measures the extent to which the less powerful members of organizations and institutions (like the family) accept and expect that power is

¹⁹¹ Jelena Ruzakova. and Maria Glovanjivskaja. Citeri portreta Presidenta. [Four portrays of the President] *Kommersant Vlasty*, 1999/18: 12-13.

¹⁹² Leonid Skolnik. *Uroki Reklamih Karalej*. [Lessons from Advertisement Kings] Moscow: Valent, 1998.

¹⁹³ White and McAllister, “Putin and His Supporters”, 384.

¹⁹⁴ White and McAllister, “Putin and His Supporters”, 384.

¹⁹⁵ Geert Hofstede Dutch social psychologist explores the cultural differences between countries. He measures five Cultural Dimensions: Power Distance Index, Individualism, Masculinity, Uncertainty Avoidance Index and Long-Term Orientation. The Hungarian values are accessible at: http://www.geert-hofstede.com/hofstede_hungary.shtm (accessed 24 May, 2010)

distributed unequally.”¹⁹⁶ Hungary earned a middle PDI value at this scale (46) meaning that almost the half of the society accepts that the power is distributed unequally.

However, the masculinity value that refers to the distribution of roles between the genders, is very high in the case of Hungary (88), suggesting that traditional masculine values are ranked extremely high within Hungarian society. Although the role of masculinity is not discussed in detail by Lakoff in his works, I suggest that this quality plays a crucial role in the patriarchal Strict Father model. Indeed, corporal metaphors also represented a powerful masculinity, in accordance with the argument by Kaufman: “[t]he family gives a personalized stamp to the categories, values, ideals, beliefs of a society in which one’s sex is a fundamental aspect of self-definition and life.”¹⁹⁷

5.4 Politics: a Game for Boys

Although it was presented differently in the two cases, patriarchal masculinity played an important role in both Putin’s and Orbán’s discourses. The linkage between masculinity and political image is widely-discussed in the political communication literature. Regarding US politics, Wahl-Jorgensen notes for example that “candidates, through their campaign communication, play out and perpetuate a hegemonic masculinity, while simultaneously constructing and reconstructing this masculinity.”¹⁹⁸ In a similar way, Putin’s and Orbán’s campaign rhetoric exemplify how masculinity can be constructed through language.

The patriarchal worldview of Fidesz was noted by Lóránd¹⁹⁹ who conducted a discursive analysis on the gender aspects of the party’s language after the 2002 Hungarian

¹⁹⁶ http://www.geert-hofstede.com/hofstede_hungary.shtml (accessed 24 May, 2010)

¹⁹⁷ Michael Kaufman. “Men, Feminism and Men’s Contradictory Experiences of Power”, in *Theorizing Masculinities*, ed. Harry Brod and Michael Kaufman (Thousand Oaks: Sage, 1994), 147.

¹⁹⁸ Wahl Jorgensen, “Constructing Masculinities in U.S. Presidential Campaigns: The case of 1992”, 52.

¹⁹⁹ Lóránd, Zsófia. “Nemi identitás és nemi szerep a Fidesz diskurzusában” [Gender Identity and Gender Role in the Discourse of Fidesz]. In *Fideszvilóság*, edited by, Márton Szabó 75-95. Budapest: L’Harmattan, 2006.

elections. She argued that Orbán and his party used a rhetoric which treated women as the "Other"²⁰⁰, and discursively excluded them from the public sphere and placed to the domain of the family. In this regard, official Fidesz communication (language as well as visual materials²⁰¹) did not change much in the next eight years. In the 2010 election campaign, Orbán described the same worldview in which men dominated the public realm. As I showed, he often referred to European and Hungarian citizens as they were entirely men, suggesting by this that women do not have much to do with the public realm. In terms of his own gender, he made concrete remarks related to his manhood, (e.g. using the Hungarian saying "this does not shake the sides of my trousers" meaning "I am not scared"), all the qualities that appeared in the context of the speaker and his party (e.g. "strength", "power". "determination", "firmness") are identified as stereotypical masculine values both in everyday speech and by academic literature in political communication and gender studies.

The patriarchal and masculine characteristics of Putin's language and image were noted by scholars. White and McAllister recall an interview with Putin that was conducted in 2002 and "underlined the president's though, even male-chauvinist character"²⁰² who stated that "a woman must do everything in the home". Borenstein argues that while "the 1990s were marked by a perceived crisis of manhood and the rise of compensatory masculinity, Putin, whose manly and martial virtues have been continually trumpeted in the increasingly submissive media, represents the restoration of long lost vigor and confidence."²⁰³ The analyzed campaign texts also reinforce the assumption that Putin's image was largely

²⁰⁰ Lóránd referred here to the famous phrase of Simone de Beauvoir. Lóránd, "Nemi identitás és nemi szerep a Fidesz diskurzusában" [Gender Identity and Gender Role in the Discourse of Fidesz]. 81.

²⁰¹ I have to note that the impression of Orbán's patriarchal worldview is also strengthened by how Orbán and his family are presented in the media. Orbán's wife appears exclusively in private, family situations before the public. She never accompanies her husband when he delivers speeches, at least she is visually excluded from these situations. Cooking is the activity that decisively characterizes her public image. She actually published a cookbook entitled *From the Kitchen Window* in 2006 that became a bestseller. In the videos of Orbán's official website she appears exclusively in the context of the family as a wife who either cooks or takes care of the children.

²⁰² White and McAllister, "Putin and His Supporters", 388.

²⁰³ Borenstein, *Overkill*, 227.

characterized by powerful masculinity. The assertive tone of the president (e.g., formulas of *categoricus imperativus*) originally evoked the atmosphere of powerful masculinity.

As I noticed in Part 2, a certain discursive overlap could be explored between Putin and the Russian state. The traditional masculine values (e.g., “toughness”, “strength”) appeared frequently both in the context of the speaker and the state. As a consequence, on the one hand, the state appeared to be a masculine actor in the texts that represented the manly power of strength. “The masculinism of the state refers to those features of the state that signify, enact, sustain and represent masculine power as a form of dominance.”²⁰⁴ On the other hand, Putin himself was presented as the person who embodied the masculine state.

The discursive materials show that both politicians’ rhetoric constructed the ideal of the very masculine man, the physically eligible person, who is engaging in corporally trying or dangerous activities. Metaphorical verbs and adjectives of the speeches presented a corporal, bio-physical type of dichotomy between `weak` and `strong` political rule, suggesting that political competence is mainly a question of physical eligibility. In this sense, corporal metaphors appear in the texts in their literal sense as well, so description of the masculinity was not abstracted: strength stood for strength in the physical sense of the word.

However, as several authors point out, masculinity itself is a culturally constructed notion that went through significant historical changes. Modern industrial and post-industrial societies are characterized by contesting ideals. With the emergence of industrial societies, in the sphere of politics, physical strength did not remain a criterion for masculinity. As Archer and Lloyd put it: “[i]n modern industrial societies, there is a tension between two conceptions of masculinity. The first is the equivalent of machismo, a physically based emphasis on toughness, physical prowess, and a willingness to engage in violence if

²⁰⁴ Brown, *States of Injury: Power and Freedom in Late Modernity*. Princeton: Princeton University Press, 1995, 167.

necessary. The second emphasizes intellect and achievement in areas where physical attributes are not necessary, such as business and politics.”²⁰⁵

In the case of Putin, these two conceptions of masculinity are not sharply divided. As the discursive analysis explored intellectual skills constituted an important part of his self-presentation. In Orbán’s rhetoric, it is the first type of masculinity that emerges. Moreover, in his discursive world, it is explicitly juxtaposed to the second type, so the rhetorical opposition of the physical and the intellectual as two different types of masculinity becomes an important characteristic of his political and moral discourse.

5.5 Rural versus Army Masculinity

Several studies concluded that masculinity is not a unified concept, but a contested notion so there are plural masculinities.²⁰⁶ Putin and Orbán also did not simply build a uniform notion of masculinity. In the case of Orbán, the masculine man appeared usually as a typically rural man. When masculinity was represented in a specific way in the speeches, it evoked the ethos of the rural masculinity (discussed in-depth by Campbell and Bill).²⁰⁷ Masculine self-representation was often discursively implemented in the six speeches through evoking pictures of rural life and using old-time expressions of rural vocabulary (e.g. “to put Hungarian economy into his own feet we don’t need theories but thirty *robust guys*”).

The emerging ideal of rural masculinity strengthened two characteristics of the texts. First, it put emphasis on the patriarchal worldview of the speaker. As Campbell and his

²⁰⁵ John Archer and Barbara Lloyd. *Sex and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press: 2002, 119.

²⁰⁶ Michael S. Kimmel. *The Gendered Society*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2000.

²⁰⁷ Hugh Campbell, Michael Mayerfeld Bell and Margaret Finney. *Country Boys, Masculinity and Rural Life*. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2006.

colleges argue, “Rural life is typically highly patriarchal. We are even tempted to suggest that it is typically more patriarchal than urban life.”²⁰⁸

Second, the emerging images of rural masculinity underlined the central role of the body that often characterizes the representations of masculinity in agriculture. “Such representations of agrarian masculinity are embodied in fitness, strength, and physical stamina. Images of farmers typically display the power of the male body.”²⁰⁹ Little also adds that “[s]uch images also seem to show a direct correlation between the capabilities of the farmer and the ruggedness of the body, again implying the importance of the physical strength in the face of the natural elements.”²¹⁰ In a curious way, the same direct correlation characterized Orbán’s texts, and connected this type physical capability with political competence and right morality.

In the case of Putin, the masculine man appeared to be an army man. As I already noticed in the second part of the thesis, in his rhetoric corporeal categories are linked to the language of the armed forces. I highlighted this tendency with an example where Putin used the domain of war in order to present metaphorically political or economic issues. However, I have to note that his discourse evoked the ideal of the masculine army man not only through the direct application of the military vocabulary. Metaphors and frames of his discourse generally evoked the atmosphere of the army and its role in the construction of masculinity. The latter tendency is emphasized by Morgan: “the warrior still seems to be the key symbol of masculinity.”²¹¹

In Putin’s language the binary oppositions between the weak and strong rule, the contrasting images of passivity and mobility evoked the system of the army, where strength and physical eligibility are central values. The central role of order and the explicit

²⁰⁸ Campbell et al., “Introduction” in *Country Boys, Masculinity and Rural Life*, 5.

²⁰⁹ Little, “Embodiment and Rural Masculinity”, 189.

²¹⁰ Little, “Embodiment and Rural Masculinity”, 189.

²¹¹ Morgan, “Theater of War. Combat, the Military, and Masculinities”, 167.

presentation of hierarchy (in which the state and the president represents the highest authority) and coercive feature of ruling (e.g., “democracy is the dictatorship of law”) can be also related to the military world.

Putin himself appeared in the texts not only as someone who is physically capable, but also as a strategic thinker. Accordingly, he was presented as capable to command. In addition, the contrasting images of activity vs. immobility were also linked to discipline, an inner value that is traditionally highly ranked in the army (e.g., officials just pushing papers and forgot what discipline is). “It could be argued that war and military represent the major site where direct links between the hegemonic masculinities and men’s bodies are forged. Indeed, it is the disciplining and control of the body and exposure to risk and sheer physicality that distinguishes many features of military life from civilian life.”²¹²

The unity of self and the body that characterized masculine discourse in both cases also influenced the metaphorical presentation of the political other. In this sense, the division between the physical strength and weakness was discursively related not simply to political competence, but also represented a moral dichotomy. The linkage between masculinity and morality was explored by Mosse²¹³, who argued that in its early modern European political construction, “masculinity was in fact depending upon a certain moral imperative, upon a certain normative standards of appearance, behavior and comportment.”²¹⁴ According to him, the manly ideals that dominated early modern European politics were “projecting much the same so-called manly virtues, such as will-power, honor and courage.”²¹⁵ “Masculinity reaffirmed and strengthened its image in confrontation with its enemies, who represented all

²¹² Morgan, “Theater of War. Combat, the Military, and Masculinities”, 168.

²¹³ Mosse, *The Image of Man, The Creation of Modern Masculinity*. New York: Oxford University Press, 1996.

²¹⁴ Mosse, *The Image of Man, The Creation of Modern Masculinity*.

²¹⁵ Mosse, *The Image of Man*, 8.

that the manly man was not, figures constructed largely in direct opposition to the masculine stereotype.”²¹⁶

In the case of Putin, it was bureaucrats who usually appeared as unmanly in contrast with the strong state and strong rule. The oligarchs, who were presented in Orbán’s texts as opposed to the masculine ideal, in the Russian context were not positioned so. This distinction is especially interesting because Orbán obviously referred to the Russian oligarchs when he not simply spoke about “oligarchs”, but “Hungarian oligarchs”. In the discursive world of Orbán, besides oligarchs, left-liberal politicians embodied this negative type of unmanly men. When Orbán described these politicians as weak and portrayed them predominantly in intellectual contexts, he constructed their image in a way that displayed them unmanly from the perspective of the masculinity the speaker conceived. The implied physical ineligibility of the opponents in this context represented inner values. Thus the replacement of political by the moral characterized the description of opponents as well.

This mode of presentation of the political opponents in Orbán’s speeches may draw the attention to another important distinction between the Russian and Hungarian discourses. As I noticed in the second part of the thesis, with the exception of the Chechnya issue, Putin’s language lacked any emotions and was less metaphorical than Orbán’s discourse. For instance, the vivid description of the political others did not characterize Putin’s language.

In the context of masculinity this division can be considered as a result of the different historical identity. As I already mentioned, in the case of Hungary, revolutions against foreign oppression functioned as a wider historical frames in the speeches. These revolutions were organized from bottom up by rural folks, and included a plebeian worldview: in the case of the 1848 Revolution the rural-urban contrast was especially important. Orbán rhetorically evoked this historical situation through his language, based on rural masculinity.

²¹⁶ Mosse, *The Image of Man*, 12.

In the case of Putin, historical context seems to be also important. His language evoked the ideal of the army man: specifically, the ideal of the commander. The imperial past of Russia (both Tsarist and Soviet) was often mentioned by him and functioned as general frame. In short, his discourse evoked a historical situation based on military masculinity.

Summary

In this chapter I discussed the metaphorical language use by Putin and Orbán in conceptual terms and a comparative perspective. My findings could be summarized as follows.

(1) Corporeal categories in the campaign speeches are relevant in terms of understandability as they form the most accessible domain of human thinking and also form the ground for metaphorical moral thinking.

(2) Orbán's and Putin's discourses evoked the Strict Father model morality.

(3) Besides evoking a patriarchal worldview, the Strict Father model also operated through powerful masculinity, a feature that was not elaborated by Lakoff.

(4) The form masculinity was different in the two cases: army masculinity was decisive in Putin's case, while rural masculinity characterized Orbán's rhetoric.

(5) This two types of masculinities can be connected to the wider historical frames that the speakers used. In the case of Russia the imperial past, in the case of Hungary revolution against foreign oppression plays a crucial role.

6. CONCLUSION

In my thesis I compared the campaign rhetoric of Vladimir Putin and Viktor Orbán. In the case of Putin, I analyzed the 2000 presidential elections in Russia, while in the case of Orbán I focused on the 2010 parliamentary elections in Hungary. I conducted a multi-disciplinary analysis: I focused both on structural politico-economic contexts and discursive features in order to explore the complex relation between the two. On the one hand, applying a political science approach, I identified the major symptoms of the political and economic crisis that emerged both in Russia and Hungary. On the other hand, I conducted a critical discourse analysis and studied how metaphorical language use of the politicians constructed political images and worldviews that became immensely popular and helped them to win the elections with overwhelming success.

In the *first part* of the thesis I described the wider historical and politico-economical environment of the 2000 Russian and 2010 Hungarian election campaigns and introduced the political profile of the winning candidates. I highlighted both the differences and the similarities between the two cases. Regarding history, “imperial times” vs. “the past of the oppressed small state” emerged as a major difference. Regarding the design of political institutions, the presidential system vs. the parliamentary regime design appeared to be a basic dividing line. I also showed that despite these differences, a similar political atmosphere emerged before the elections in Russia in 2000 and in Hungary in 2010. In both cases, the campaign environment was characterized by political instability and economic setback.

Besides the obvious differences, the political biography and profile of the winning candidates also underlined that their campaigning positions were distinct: Putin was already an acting president of a politically independent status, while Orbán was an opposition party politician in a competitive multi-party system. However, in the similar political and economic

contexts, it can be argued that the extreme increase of popularity also made the two cases comparable.

In the *second part*, I analyzed why the discourses of these politicians became so popular by analyzing a sample of discursive materials in their native language. I selected six major campaign speeches and discussed the metaphors that characterized Putin's and Orbán's language during the 2000 Russian and 2010 Hungarian election campaigns, respectively. I found that both politicians used corporeal metaphors in order to present their political agenda. In the case of Putin, *metaphorical problematization* was characterized mainly by those bodily or body-related verbs and adjectives that traditionally emerge in the language of the armed forces. The political sphere was presented metaphorically, largely in body-related terms, as a scene of real fight, for which strength, determinism, and strategic outlook are needed and where physical survival is at stake. In the case of Orbán I argued that metaphors and frames emerging in the context of the politico-economic issues were also dominantly corporal (bodily, body-related). Physical images that emerged in the context of the speaker and his party similarly evoked the ideal of the physically eligible, masculine man: in this case, representing pre-modern, rural masculinity.

In the *third part* of the thesis I discussed the metaphorical language use by Putin and Orbán in conceptual terms and in a comparative perspective. I pointed out that corporeal categories in the campaign speeches are relevant in terms of understandability as they form the most accessible domain of human thinking and also form the basis for metaphorical moral thinking. Both Orbán's and Putin's discourses evoked the Strict Father model morality described by Lakoff. Besides evoking a patriarchal worldview, the Strict Father model also operated through representing powerful masculinity, a feature that was not elaborated by Lakoff. However, the form of masculinity was different in the two cases: army masculinity was decisive in Putin's case, while rural masculinity characterized Orbán's rhetoric. These

two types of masculinities can be connected to the wider historical frames that the speakers used. In the case of Russia the imperial past dominates, in the case of Hungary revolution against foreign oppression plays a crucial role.

The analysis reinforced the basic hypothesis, that regardless of the political and historical characteristics of countries, as well as the changing modern and post-modern political scene, a period of deep crisis can trigger societal responsiveness towards political discourses that metaphorically present an early modern or pre-modern, simple and traditional reality.

At the same time my work also explored that the mode of realization of these fundamental discursive features is context-dependent. In other words, the distinct political and cultural tradition, as well as the position of the countries after the democratic turn could largely influence the specific discursive strategies of the speakers. Although the politico-economic crises triggered societal responsiveness both in Russia and in Hungary towards a patriarchal and physically oriented masculine political discourse, this does not suggest that Putin and Orbán applied one and the same language. In the context of Russia the motive of independence seems to have been decisive in historical, political and economic terms (e.g. the country's imperial past, geophysical largeness, and giant energy reserves). This motive of independence was discursively reinforced by Putin who reconstructed the image of the sovereign superpower through evoking the ideal of the specific army masculinity. In the context of Hungary the motive of dependence appears to be crucial (e.g., the country's oppressed past, geophysical smallness and narrow scope of sovereign economic and political action). Orbán discursively challenged this motive of dependence though evoking the ideal of rural masculinity.

These major features of contexts suggest that despite the fundamental overlapping tendencies, specific discourses cannot be replaced by each other. However, it can be argued

that the moment of deep economic-political crisis triggers societal responsiveness towards a discourse that is mainly characterized by *the lack of the political*. The sense of instability and chaos can be successfully counteracted discursively by a political language that operates through body-related metaphors and evokes a simple moral value system of traditional family and gender conceptualization. The popularity of this language lays in its ability to present otherwise threatening complex problems as solvable issues that require simple physical intervention.

7. APPENDIX A

7.1 Official English Transcripts of Vladimir Putin's Campaign Texts

Text 1 TV address (December 18, 1999)

In a few hours time the election ads and debates will finally disappear from your screens.

The big slogans and the promises by the candidates will go away, at least for a time.

There will be a little time for quiet reflection. You and I, and most of us are voters, will for the last time commit to memory the names of the blocs and parties and the names of the candidates for whom we will have to go and vote the day after tomorrow.

Fateful day

There are 107 million of us voters. This is a lot, but behind us there are tens of millions of people who will not be voting yet.

The fate of our children and our grandchildren, for those of us, of course, who have them, will to a considerable extent depend on the choice we make on 19 December. The fate of Russia in the next century will depend on this too.

People become deputies in order to belong to the authorities, to be part of the authorities.

Some, however, use the power for their personal advantage, while others use it to pass laws the country needs.

Muck-raking

Not everything has been right in this campaign. Not everyone has been at their best.

Unfortunately, unsubstantiated muck-raking has often been brought into play instead of real argument.

The fight for power has on many occasions been reminiscent of a war against the state itself.

This was particularly marked in the case of those who, by their very office, had the duty, as we say, to maintain decency, at the very least, decency, and who should have shown care for the prestige of Russia and for state authority, part of which they in fact are.

Wanted: trustworthy officials

If you and I ask ourselves what sort of authorities we need in Russia, the answer is quite simple: we need capable authorities.

The ordinary person, every ordinary person, needs to be able to trust the representatives both of the executive and of the legislative authorities.

Their words, the words of these authorities should not be at variance with their deeds.

I know that it is difficult to make the right choice. After all, there has been so much information and so many different opinions.

Those who make a profession of muddling people can muddle anyone they like.

However, you and I have a little time left. Do not be in a hurry. Think hard.

The people who need to be elected are those who are not afraid to take responsibility for making decisions and who will strive to have these decisions implemented.

In so doing they will be guided not by personal or group interests but by the interests of state, the interests of their electorate - by your interests.

Shoots of trust

Over the past four months we have done a good bit of work together, in the economy and in legislative activity and in the world's hotspots.

The first elements, the first shoots of trust between the various arms of authority in Russia have appeared.

In order that this experience and this hard work do not go to waste, I am asking you to work together with us on 19 December by going to the polling stations and voting, but by voting for those whom you firmly trust and those in whom you have real confidence. I know this is not easy. I wish you, sincerely wish you success, and thank you for listening.

Text 2 Interview with the RTR TV Channel (January 23, 2000)

NIKOLAI SVANIDZE: The most burning topic today is the situation in the State Duma. We have already heard the phrase "parliamentary crisis". One third of the lower house is not taking part in its work. The Unity parliamentary party is playing one of the key roles. It has a reputation of a pro-government and pro-Kremlin party. Consequently, there has been some criticism, even targeting you, that the root cause of the situation is in the Kremlin and that you could have done something to prevent it.

VLADIMIR PUTIN: I see. First of all, I do not think that this is a crisis, because there is a large enough number of deputies in the assembly hall. There is a quorum for making decisions and adopting laws. Secondly, the deputies who are not present in the assembly hall have not stopped their work in the Duma. I believe they have all said so. They continue working, including on drafting bills.

I agree with you, nevertheless, that such a situation cannot be called normal and, of course, it needs to be resolved in some way.

As to the idea that the government or the Kremlin being responsible for the situation because the Kremlin supported the Unity party in the elections, I find it very hard to agree with it. Yes, there was a time during the election campaign when I voiced my support for the Unity party. But let us be open and honest: I also indirectly supported the Union of Right Forces, because the posters that hung in many cities across the country, including in Moscow, with slogans "Putin for President, Kiriyenko for the State Duma!" were made by the Union of Right Forces. Today, as we know, one of the presidential candidates is a leader of the Union of Right Forces. There is nothing we can do about it; that's just what these experienced politicians are like. I cannot influence and has never tried to influence their actions. The same is true of the Unity.

But that's not even the point. I believe I should never interfere with the work of the parliament, which is a representative state body. In fact, as prime minister, I had an interest in influencing certain appointments in the Duma, in the distribution of portfolios, committees, and so on, to make it easier to pass some of the bills. All bills that are included in the government package and will soon be debated in the Duma are market-oriented, and, of course, we will rely on the right-wing deputies to a significant degree. We are interested in all right-wing forces working together. I could have helped them to get as much influence as possible.

But as acting president, I believe that it is absolutely unacceptable and that I do not have this right, because the distribution of forces in the parliament must reflect reality and correspond to the distribution of forces in the entire society.

Yes, those who have left the assembly hall had won a total of about 18 million votes, but the Communist Party alone had won 16 million. And we know who these voters are. In fact, even the Communist Party's leaders do not conceal it. They are mainly people of the older generation. They often vote not for ideological reasons, and not because they are such functionaries, of course, not. We should fight for these people's votes, but not in the parliament or by using some tricks. We should fight for them by implementing a strong and clear economic and social policy. It is necessary that these people – I will say it again, these are people of the older generation, the most disadvantaged and, unfortunately, helpless group in our society – should feel the results of our work, practical results. They should live better,

eat better, and feel safer. They should have the opportunity to plan their own future and the future of their children. And when they realise this and feel a difference in their lives, then the social foundation of political forces will change too, and with it the distribution of forces will be adjusted. So the country should have a clear mechanism that would protect the interests of all groups in society regardless of their political sympathies. And there can be no other such clear and distinct mechanism as the institute of the presidency.

NIKOLAI SVANIDZE: Mr Putin, you have said just now about people who voted for Communists. But voters, Russian citizens, are one thing, and the Communist Party's functionaries, who hold influential positions in the State Duma, are something else entirely. It was with the Communist functionaries that the Unity party has reached an agreement. So there has been a lot of criticism about making a political deal with the Communists.

VLADIMIR PUTIN: Let us not forget that all these decisions were made during the election campaign. We have been hearing many different harsh statements, positions and words. There is nothing special about it; we should not be surprised. By the way, all these years, no matter who headed the government, what forces were represented in the Duma, they had to unite with Communists, because without their votes it would be impossible to pass almost any law. So there is nothing special going on now. We shouldn't over-dramatize here.

As to the leaders and parties themselves, I have already said that the government's package of documents submitted for the State Duma's consideration includes mainly market-oriented bills and we, of course, will look for support from deputies who share these values, who are oriented towards right-wing, democratic and market principles. Of course, the programme statements made by the Communist Party about re-distribution of property, about the need to confiscate and nationalise, as they put it, are unacceptable for us.

But there are no grounds, no reason to speak of a strategic political deal. You know, this is not the first time I have heard of it. Moreover, now, especially during the election campaign, opinions have been voiced that this is a prototype of a future dictatorship and your humble servant is presented as a potential dictator. In fact, the people that scare the public with the allegedly approaching dictatorship are the very same people who tell me, "Order the Duma to vote the way they should. We know how they should vote. Just give the order." Some of them go even further in private conversations. They say, "You were the FSB director only recently. Just show them who is boss, and they will do what they have to."

Do you remember the old joke where one person asks, "How is your health?" And the other answers, "Don't waste your time waiting." Do I make myself clear?

NIKOLAI SVANIDZE: Yes, quite clear. So, if I've understood what you are saying, you do not have the temptation to show them who is boss even when you have the opportunity?

VLADIMIR PUTIN: I believe that this is counterproductive. Counterproductive and unacceptable.

This is a vital function. It is essential both politically and economically. Perhaps, it is even more important for the economy. Because if we talk about increasing the state's role in the economic sphere, we must never say that the state should directly interfere in the economy, that it should give orders, restore centralized economic management, manage directly, although there should be companies and industries where the state cannot abandon these functions. In Russia such companies were called governmental, for instance in the defence and other sectors.

Overall, however, the state I have already said that a country should have a state body that would protect the interests of all groups in society. It would also have another purpose, an important function. It should make sure the rules of the game are followed. It should have a different function: it should set clear and effective rules and, most importantly, create a system to enforce these rules. Unfortunately, our legal system still does not function properly, and this applies to all spheres – general jurisdiction and arbitration. Unfortunately, anti-trust

mechanisms are not always used in the interests of the state and market players, but to further the agendas of certain factions and groups, or to give certain entrepreneurs a competitive advantage. This is not how it should be. If we do not correct the situation, if we do not ensure that the state enforces the rules of the game, we will never create a good investment climate, and then all our numerous multi-billion resources will never be used to full capacity and in a proper way. This is what we must do.

Moreover, I believe that the active support of the majority of the population to our operation in the North Caucasus comes not only from hurt national identity and pride, but also from an indistinct but correct idea – an ordinary person may not put it exactly with these words, but it is so, and the idea is right – that the state must be strong, and it has become weak.

NIKOLAI SVANIDZE: Let us return to your relations with the Communist Party, if you don't mind. Why did you or why do you support Gennady Seleznyov? You supported his nomination for the State Duma speaker.

VLADIMIR PUTIN: The Communist Party again. Somehow you cannot drop the issue. I understand your specialty, but I have to disappoint you: I did not support Mr Seleznyov personally. If you remember, I said from the very beginning that it would be good to have a woman in this position. And I believe that Lyubov Sliska was a strong candidate for the role. But after consultations, deputies decided that the speaker should and could represent the Duma's biggest party, that is, the Communist Party.

Why did they choose Gennady Seleznyov? There should be certain logic there. I personally believed and told [Communist Party leader] Gennady Zyuganov and Gennady Seleznyov himself that perhaps it would be right if the speaker were a little known political figure, a new face on the country's political stage. I believe that an element of revitalisation would be appropriate. But there was a different logic at work: Mr Seleznyov has extensive experience in running the Duma. Not even of running it, but of presiding over meetings. After all, he is not a head, a boss; he is a speaker, a coordinator. This is a difficult job. It was his experience that became the decisive factor in the choice. He had already shown that he was capable of doing the job. It was not my decision. It was the decision of State Duma deputies.

NIKOLAI SVANIDZE: You have played no part in what went on and what is going on in the State Duma. Perhaps, your subordinates, the Presidential Executive Office or some officials, played an active part in it?

VLADIMIR PUTIN: Thank you very much for this question. My friends from the Union of Right Forces and some other parties and movements keep asking the same question. There is a well-known old maxim in Russia, "the good tsar and the negligent officials," who, first of all, conceal information and, secondly, do something behind his back. I will disappoint you, but I do not think it is necessary for me to hide behind someone's back. My position is that a president or an acting president has no right to interfere with the work of the parliament. He should not issue orders and he certainly should not distribute portfolios, positions, committees and cars with flashing lights. This is my approach to everything related to influencing the work of the parliament in the part related to adopting bills. It is possible to submit bills, defend them, participate in the debates, but nothing more.

NIKOLAI SVANIDZE: If I've understood you right, if something is done on behalf of the Kremlin after all – let us take a different, abstract, possible situation – all the questions about that should be put to you and not to your subordinates.

VLADIMIR PUTIN: I believe this is the absolutely correct approach. You cannot dodge responsibility that comes naturally with a certain post.

NIKOLAI SVANIDZE: How do you assess the current distribution of committees and portfolios in the State Duma? The biggest complaints from the newly formed Duma opposition have been about the distribution of portfolios.

VLADIMIR PUTIN: I would believe that we should first of all talk about professionalism and look for professionalism. The Unity, by the way, knows my position on the issue, I have told them about it. We also discussed the issue with Grigory Yavlinsky [the leader of the Yabloko bloc]. I would be glad to see Vladimir Lukin as chairman of the State Duma committee on international affairs. He is a professional diplomat and has earned a good reputation at his previous job. I believe he would succeed.

But, I repeat, the principle of party affiliation prevailed. I cannot say anything about the people who have been appointed committee chairs. I do not know them well enough yet. But I believe that committee chairs should be chosen first of all for their professional skills.

NIKOLAI SVANIDZE: So you will not use your influence to change committee appointments in a way you believe more sensible. That is, this person should be in this committee, and that one in another.

VLADIMIR PUTIN: I have already explained my position. God forbid. I have no intention of doing that. I believe that the influence of the government and presidential agencies on the work of the parliament should be different: it should not be the support to a particular group fighting for an office, position or a car with flashing lights. We should promote ideas and bills. Yes, we will come to the Duma, and we will plead, insist, persuade and debate. This is the function of the executive power in its relations with the representative branch, not in distributing positions in the Duma. I am not indifferent to what is going on there. Of course, the situation is not normal if one third of the deputies leave the assembly hall. This is why I have talked to Sergei Stepashin, who, as we know, represents the interests of Yabloko. I have talked to Sergei Kiriyenko. I have repeatedly spoken with Gennady Seleznyov and Gennady Zyuganov. I am in contact with everyone. But this does not mean that I put pressure on the decision-making process.

NIKOLAI SVANIDZE: You have anticipated my next question, but I will still ask you to clarify your position. Even if we distance ourselves from the ideological aspect of the conflict in the Duma, we need to discuss something different. One third of the Duma is not working in full force and it is unclear when it will come back to its duties. The situation in the Duma is not normal. Perhaps, it will develop into a scandal, or, perhaps, in some different way. But you are the acting president and you are running for the presidency. This situation will truly damage and, perhaps, has already damaged your political authority. And you say that you have talked to a number of leading politicians. What else do you intend to do to resolve the conflict at the Duma in the interests of the state?

VLADIMIR PUTIN: I believe this is enough. I believe it is enough that I should create an environment in which they would moderate some of their positions and find a way to resolve their conflicts. Such a way exists and has been offered. After my telephone talks and personal conversations with some of the people I have mentioned earlier, the consultations [in the Duma] will continue today, tomorrow and, I hope, in the near future. I hope that a solution will be found.

NIKOLAI SVANIDZE: Do you mean that your intuition tells you that the situation will be resolved in some way in the near future?

VLADIMIR PUTIN: I do not believe that there are any deep contradictions here. These are not ideological contradictions between the right and the left. It is just a distribution of positions.

NIKOLAI SVANIDZE: Another important issue that has been at the forefront of our minds for a long time is the situation in Chechnya. Some time ago, the military commanders of the operation said that its timeframe had been set, and even specified the month. What could you say about it? What are the criteria for ending the military operation in Chechnya, in your opinion?

VLADIMIR PUTIN: As to the timeframe, I have already talked about it. The timeframe is determined only by military relevance. This will not be set to coincide with any date in Russia's political calendar. It will not. We will not sacrifice our soldiers' lives to achieve any success, to coincide with any events in the country's political life. When some commanders, even high-ranking commanders, talk about a timeframe, you should bear in mind that this is operative information. Each of them is responsible for their own segment, and there is only one commander responsible for the entire counter-terrorist operation - the commander of the headquarters of the counter-terrorist operation. Under the presidential decree, this is the defence minister. A special information unit is being set up for him, and the newly appointed presidential aide Mr Yastrzhembsky will take an active part in its work. He will be the official source of information and I ask you to listen to him in that. The rest, I repeat, is operative information.

What can be considered a conclusive indication of the actual end of the counter-terrorist operation? I believe that it is the dispersal and final elimination of large terrorist groups, withdrawal of our Armed Forces involved in the operation from the Chechen Republic and simultaneous permanent deployment of the Russian Armed Forces units there. There are such plans, and they are already being implemented. Our efforts are mounting: work is also under way to build the republic's law enforcement system. This includes the republican interior department, divisions and department of the Federal Security Service, the judicial system. This is a beginning of democratic political processes and procedures, including elections to the State Duma and elections to the republic's state bodies. The beginning of political procedures in general. Various scenarios are possible here. Law presents us with numerous opportunities.

All this will be considered the end of the military stage of the counter- terrorist operation.

NIKOLAI SVANIDZE: How would you assess the actions of law-enforcement agencies at present? Do you have any serious complaints about them? If so, what are they?

VLADIMIR PUTIN: There are always problems. There is a pike in the lake to keep all fish awake. But I would like to say that there have been no serious complaints about the military, and there will not be any if the operation continues as it is conducted now. The personnel are very professional, they fulfil tasks, they meet the deadlines, and they do it, I repeat, with great professionalism and courage. We can only thank them.

But, of course, there are problems in the day-to-day operations. Problems are inevitable in such an operation. The heads of the law-enforcement bodies and of the Armed Forces are aware of these problems. We discuss them on a daily basis, and have done so today. And we make adjustments.

NIKOLAI SVANIDZE: Let's discuss the international situation related to Chechnya and the attitude of the Western community to Russia. Lord Russell Johnston [chairman of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe] has made a visit to the Russian Federation. It appeared that he left with a different attitude to what was going on in the North Caucasus than the one he arrived with. He said he would not recommend expelling Russia from the Council of Europe. How would you comment on his visit? You communicated with this international official a lot.

VLADIMIR PUTIN: I communicated not only with Lord Russell Johnston, but also with the entire delegation. They were many of them, about 15 or 16 people. It is true that we talked for a long time. I did not try to save time, because I believe that it is an important part of our efforts in the Caucasus. But although it is important, it is somewhat lagging behind what we are doing in the military and political sphere inside the country. Judging by what the head of the delegation said before leaving Russia, he had truly revised his position to a significant extent. That is very good.

But that also shows us something else. It shows us that we have not done enough work in this sphere. Of course, there are people in the West who will always criticise us and take an anti-Russian stand out of geopolitical considerations. Unfortunately, there are such people and we have to accept that. But a significant part of the international community does not understand what is going on there and is influenced by superficial information and terrorist propaganda. This is easy to do. In fact, they disguise their ambitious terrorist plans under the cover of a fight for national independence. This idea is easily brought home to the Western mind. But this does not give the full picture of what is going on there; the essence of these developments is not shown. This is clearly our own fault. So when people come here, meet us, go to the scene and meet the local population, when they have a better idea of what is going on, no wonder that they change their opinion about the essence of these events. If it is really so – and I have no reason to suspect that the head of the delegation was being insincere – we should be glad. The question is whether he and the members of his delegation will be able to convey the opinion they have formed after the trip to Russia to all members of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Will they be able to do it, to push it in the right direction so that the international community will turn towards Russia and improve their understanding of what is going on here. They have to understand that we are not fighting Chechen people, but international terrorism and the most violent form of ideological and religious extremism.

NIKOLAI SVANIDZE: Do you think we can say that the Western community or, perhaps, its officials at least, have begun turning towards Russia, and that the change in Lord Russell Johnston's position can be indicative of that?

VLADIMIR PUTIN: I would very much like to hope so.

NIKOLAI SVANIDZE: If it is so, can it be related to the change in your own official position? I mean that they no longer view you as a prime minister that can be appointed and then dismissed. Now you are acting president and a likely future president. Do you believe it may play an important part in attitudes towards what is going on in Russia?

VLADIMIR PUTIN: I believe that the biggest part is played by the position of the Russian people. After the parliamentary elections, I believe, the West realized which policies were supported by the majority of this country's population. It is impossible to ignore the will of the Russian people. I believe that this is the most important thing.

As to the change in my own position, I have no comments.

NIKOLAI SVANIDZE: Now, could we turn to the CIS for a moment? Boris Yeltsin is now the chairman of the Council of the CIS Heads of State. The next chairman should represent a country that alphabetically comes after R. It is T, i.e. Tajikistan. This means that the president of Tajikistan should be the next chairman. But Tajikistan, with all due respect, is not a very big country. There is an opinion that this may have a negative effect on the situation within the CIS and that separatist trends may increase. President of Belarus Alexander Lukashenko has just proposed electing you to this position. What is your opinion?

VLADIMIR PUTIN: Actually, I believe that it is S that comes alphabetically after R, and only then T. But as there is no country starting with an S, it will really be Tajikistan's turn.

I believe that all our actions should seek to strengthen the Commonwealth of Independent States. As to the issue of electing the chairman of the Council of the Heads of State, you have touched on a very sensitive issue, because Russia has held this position for quite a long time. In fact, Mr Yeltsin has chaired the Council for all these years. But at present I am not the president of the Russian Federation; I am the acting president. But the decision about this post – it is a landmark one – will depend on the Commonwealth's heads of state, on the presidents that will gather here for a summit on January 25. We will go with their decision.

NIKOLAI SVANIDZE: Mr Putin, there is a lot of talk now about you cancelling your planned foreign trips, notably, the visits to Germany, Italy and Britain, if I am not mistaken.

VLADIMIR PUTIN: That is correct.

NIKOLAI SVANIDZE: They connect it to you being both the acting president and the incumbent prime minister. So if you go abroad, the country is left without either the president or prime minister. Is that why you do not want to go?

VLADIMIR PUTIN: Yes, it is. In recent years, the president and the prime minister have never left Russia at the same time. There is a certain sense in this practice. And I do not intend to change this.

But there are other considerations, too. I believe they are natural and lie on the surface. We are going to hold a presidential election on March 26. It is so far unclear who will be elected. So how can I go and put my partners in an uneasy situation? Today they will talk to me, and in two months there will emerge another head of state, the government may change. And they will have to begin everything from scratch. I do not think that is the right thing to do.

But I do not think that we should stop our cooperation and development of relations with the countries you have named and with other states. There are ways to make up for this. As you know, I recently met with the Italian foreign minister; yesterday I met with the foreign minister of the Federal Republic of Germany. There will also be visits from the French foreign minister and the US Secretary of State. We are preparing visits of the NATO Secretary General and the UN Secretary General. Very recently, the defense minister of the People's Republic of China visited Moscow. So our international relations are developing actively, and there is no harm done by my decision to postpone these visits.

NIKOLAI SVANIDZE: Mr Putin, can we conclude from the forthcoming visit of the NATO leader that there is a certain positive trend taking shape in Russia-NATO relations?

VLADIMIR PUTIN: We still advocate the idea of a multi-polar world. But my answer to your question is affirmative. Yes, there is such a trend.

NIKOLAI SVANIDZE: Thank you.

Text 3 Interview with the ORT TV Channel (February 7, 2000)

MIKHAIL LEONTYEV: Good afternoon, Mr Putin.

VLADIMIR PUTIN: Good afternoon.

MIKHAIL LEONTYEV: Naturally, let us start with Chechnya because it is the most important topic today. They say there are signs of a turnaround.

VLADIMIR PUTIN: What do you mean by turnaround? We never had any doubts that it would end with the restoration of law and order and the defeat of the terrorists. Some people may have had doubts, but I had no doubts for a second. Otherwise we wouldn't have started what we are doing there now. As for the actual military operations – today – the terrorists have been taught a very telling lesson. And I think they have suffered damage that will be hard for them to repair. In that sense it can be called a turning point. But the question always arises, where do we go from here? Next we must destroy all the major groups, disperse them and destroy them. And then, as the military have already said, we will launch a planned withdrawal of military units from Chechnya while simultaneously stationing one division of the Armed Forces there on a permanent basis.

MIKHAIL LEONTYEV: What exactly do you mean by a “major group”?

VLADIMIR PUTIN: I define that as a band of ten, 15, or 100 men. Surely, some people will surface who have hidden an automatic rifle or some grenade launchers somewhere.

We may face instances of violence and armed clashes for a long time yet. But it will be a far cry from what we faced when large units numbering several thousand people invaded Dagestan.

You know, what we have managed to do together is we have managed to bring home to every citizen the tragic character of the events that are happening and their importance for the fate of the country. And you would agree that only recently, last summer, it was hard for us to predict

how the public would react to the resumption of fighting in the North Caucasus, even if it was not us who started it. It was not us who attacked Chechnya, an aggression was launched from Chechnya against other regions of the Russian Federation. And even then we were not sure how the public would react to all these developments. It took some courage to make certain decisions and embark on a series of military actions.

So, there is public acceptance. I would agree with you that it is not enough to say only that. We should be proud of these people. As for the allegations that we are holding some information back, that is not true. Let me just repeat that we shouldn't exaggerate our casualties in order to undermine public morale. This is something that some quarters are trying to introduce into the public consciousness. And that is really dangerous. The same argument has been used at all times in all armed conflicts. Remember the "defeatism" of the Bolsheviks. They wanted Russia to be defeated in the First World War hoping that the regime would fall and they would come to power. That is a fact. And the same was true during the first Chechen War. I am not going to delve into history any further.

MIKHAIL LEONTYEV: I think Russia paid a horrible price before it realized that it had to do what it is doing there now. That is obvious.

As for our Western partners, they don't understand, or they pretend they don't understand. You know that some channels have had little chance to talk with you. So, they invite, for instance, Mr Vedrine and ask him, what sort of man is Mr Putin? What is the real Putin like? And what is Ms Albright like? What are they really like? Is it really the case that they don't understand or perhaps it is in their interests not to understand? In general, what do they want us to do?

VLADIMIR PUTIN: I can't get into the soul and head of every individual politician and say with complete accuracy what he thinks and what he understands or does not understand. I can only speak about my impressions. I think sometimes there is true misunderstanding. Very often government leaders are guided by the internal political processes in their countries. They think about upcoming elections at home. None of them knows better than us that if chunks of territory are torn off of Russia by force, it would make the country ungovernable. This is something that only we ourselves can know and feel.

Besides, when I was saying more or less clear things to some foreign leaders I saw that they were basically aware of what was happening there, but they were not aware of the full extent of the danger.

Let me explain. I for one am deeply convinced that it is not only or largely about Chechnya itself. What we face in much of the former Soviet Union today is the problem of geopolitical change in the balance of forces, or, if you like, attempts at geopolitical change.

Think about events in Tajikistan. We have the 201st Division there. If we pull out, we will face tragic developments there within a month. We are well aware of that. But are our Western partners aware of it? Well, Tajikistan is only one such area. And there is also Uzbekistan and Kyrgyzstan, much of whose mountainous area was seized by large bands of invaders last year. There are other areas that are very dangerous in terms of the aggressive designs of such extremist forces. These extremist forces are clearly out to win that turf. In this context, Chechnya is only a small part of the overall fight to re-divide the world.

It is not by chance that the people who took control of Chechen territory are not content with the independence of Chechnya and have gone further. They crossed the borders of Chechnya seeking to annex new territories from Russia to create a state from the Black to the Caspian seas. There was a sense that that part of the former Soviet Union had grown so weak that it was easy prey. But judging from what happened in Kyrgyzstan, for example, they have grounds for thinking so: they penetrated Kyrgyzstan unchallenged, they seized large areas and took hostages, including foreigners, the Japanese, as you remember.

And there is another danger. We all speak about the possible disintegration of Russia. If these extremist forces manage to gain a foothold in the Caucasus, and not only gain a foothold in Chechnya but several other territories, then this “contagion” could move up the Volga River and spill into other republics. And then we will either face the “balkanisation” of Russia or agree to let its territory be divided into several independent states. Has anyone given any thought to the political and geopolitical consequences of such a development in the world? When I talked with my partners, I told many of them directly that we were not only disappointed with the Western stance, but we thought that providing Russia with direct political and economic support in its fight against international extremism was in the national interests of the overwhelming majority of Western countries. Direct support.

MIKHAIL LEONTYEV: Lukashenko, the President of Belarus, said that you had agreed that Russia would defend Belarus if it were attacked. Is that true?

VLADIMIR PUTIN: Belarus is our ally and we will defend it. Caring about your allies is not only in their interests. It is in the interests of our own national security and means that all our allies share the responsibility for security. Otherwise these states would not be our allies.

MIKHAIL LEONTYEV: A naive question: who are our allies?

VLADIMIR PUTIN: Well, first of all, all the members of the Commonwealth of Independent States. That’s for starters. We have allies in Europe, a good many of them. All those who share our ideas about a multi-polar world are our potential allies.

MIKHAIL LEONTYEV: Other than Belarus, are there any countries, perhaps not great powers, but our neighbours, that think about what we are doing and understand us?

VLADIMIR PUTIN: I think that especially after the events of last summer, many Central Asian republics of the former Soviet Union and South Caucasian Republics have been thinking about it. Why is it that we hardly even mention... It just appeared fleetingly in the press and was then forgotten... But the Western countries are actively supporting Georgia and that is good, we welcome it. Georgia is a friendly state. But the terrorists who made an attempt on the life of Shevardnadze were trained in Chechnya. And Georgia knows it. The FSB has caught these people and handed over some of them to the Georgian Security Service. That is a proven fact. The terrorists were trained in Chechnya. Likewise, the terrorists who later tried to stage an attempt on the life of Uzbek President Karimov were also trained in Chechnya.

In other words, Chechnya became a haven for terrorists who were trained to assassinate the leaders of other states. Clearly, this is no longer confined to the Chechen Republic. But they studiously avoid mentioning the fact. Why?

MIKHAIL LEONTYEV: One has the impression that Russia is constantly submitting documents and reports to the International Monetary Fund pointing out that we have fulfilled and over-fulfilled the agreed programme, but that the IMF is still not giving us loans, that we are being ill-treated.

VLADIMIR PUTIN: He who ill-treats us won’t last three days. Forget about “ill-treated”.

MIKHAIL LEONTYEV: But are we or are we not seeking loans from them? What is the basis of our relations with that organisation?

VLADIMIR PUTIN: I will explain. Perhaps on the surface it does look as if we are continuing to haggle over credits. But actually, that is by no means the most important thing. I think it would be very wrong to break off relations with international financial institutions. But it would also be wrong to go begging. We are a large and basically self-sufficient country. We shouldn’t turn down loans. You know the famous Russian proverb: “If they give you something, take it, if they beat you, run.” It is crude but correct. If they offer loans on good terms, it would be folly to turn them down. It would be stupid. And international financial institutions offer loans on good terms.

But getting credits is not an end in itself. I think the goal today is to maintain a good working relationship with international financial institutions, including the IMF as a specialist organization, an organization whose aim is to integrate emerging market economies into the world economy. And on the strength of all this I personally believe that far from breaking them off, we should promote our relations with all international financial institutions: the World Bank and the IMF.

But it doesn't mean we should beg for handouts. For example, I think our relations with the World Bank are very positive. As you know, we have obtained a loan without regard to the political processes in our country.

MIKHAIL LEONTYEV: For the first time in 15 years we have achieved significant industrial growth. Obviously, we know that oil prices are high. But oil prices were high four years ago, for example, but there was no economic growth.

VLADIMIR PUTIN: You are right. The price of oil and other commodities that are our traditional exports have gone up before, but it did not produce any appreciable impact on the country's economy and we did not all see the benefits.

Why is it different this time around? There are a number of reasons. One has to admit that it is not only the high prices for our traditional exports on the world market that have had a positive impact on us, but the crash in August 1998 and the devaluation of the rouble that improved the situation for the companies working on the domestic market because of import replacement. To put it in simple terms, people stopped buying imported goods because they had become too expensive for them. That is an objective factor.

But it would be wrong to say that it was the only factor. I think the Government's economic unit has managed to take advantage of the situation in order to increase production by pursuing a tough and consistent policy. In other words, we did not fritter away the excess revenues. We tried not to unduly increase social spending. We very much wanted to do so something in the social sphere, but that would have siphoned off resources from industry.

So, it is a consequence of many factors. On the one hand, the ultimate goal is the well-being of the people. But that cannot be achieved by just throwing in all our resources. The well-being of the people can only be based on real growth in the economy. In addition, we managed to stick to the so-called basic macroeconomic parameters of the budget.

MIKHAIL LEONTYEV: But oil prices may be high today, they may remain high for a year or a year and a half, but then they may plunge. What should the economy do? What problems should it tackle in order to stabilize the situation and sustain growth?

VLADIMIR PUTIN: First of all, you should never be in too much of a hurry. Yes, prices are favorable. Yes, we should take advantage of that, but we shouldn't assume that once prices change everything will collapse. There will be no tragedy. It will be more difficult for us to tackle the problems of economic recovery and development of the market economy and integrate it into the world economic system. Yes, it will be difficult, but not impossible. That is why I say that we should maintain good relations with international financial institutions. That's one of the reasons.

MIKHAIL LEONTYEV: Do you feel that investors and the world market, from which we have practically withdrawn, may soon come back to Russia?

VLADIMIR PUTIN: Yes, I think so. You know what we lacked most of all? First of all, we lacked strong government. We were short of instruments to guarantee some kind of acceptable conditions for investments.

MIKHAIL LEONTYEV: By the way...

VLADIMIR PUTIN: That was the first thing we lacked. Second. For many years we lurched from one coup attempt to another. We were short of political stability. Who would invest in any project? You know, when I was in St Petersburg I worked on many different projects. I have inside knowledge of how these negotiations proceed. For example, a potential investor

comes with a hundred million. First, he has to “plough that money into the ground in our country.” Then he has to wait to recoup the investments he made in our economy, and then a certain period is needed before he starts getting profits. Otherwise, there is no point in starting all this business. But if our development leads us from one government coup to another and nobody knows when the next coup will occur and what the outcome and the political consequences will be, who will invest money here? Will he recoup the money he invested or not? To say nothing of profits. There will be no massive investments until we have a stable political system, a stable and strong state which protects the market institutions and creates an investment-friendly climate.

MIKHAIL LEONTYEV: Are you a factor for stability?

VLADIMIR PUTIN: I think the President who will be elected, whoever he is, should be such a factor. I am sure he will operate comparatively undisturbed, especially after we complete the operation in the North Caucasus.

MIKHAIL LEONTYEV: If we complete it. And are you prepared to present the gift of a largely completed operation in the North Caucasus to that person?

VLADIMIR PUTIN: Present it to Russia... and not just present it but follow through on it so I know that I have fulfilled my duty to my country regarding that situation. But that is only the start of the restoration and strengthening of the state. That is why I think there is such massive support among the population, because I think that even ordinary people are aware of the move to strengthen this state. We will continue to move in that direction.

MIKHAIL LEONTYEV: What is your concept of the state in politics and economics? There is talk of a “police state”... By the way, one of your predecessors, Yevgeny Primakov, when announcing he would not run for office, said that it had been a difficult decision for him because, as it turned out, we were not a democratic or civilized country and that he wouldn’t want to demean himself by joining the fray.

VLADIMIR PUTIN: Well, that’s not exactly what he said and I think it would be unfair to interpret what he said in that way. In general, Yevgeny Maksimovich is one of those people who have no other interests but the interests of the state. One can interpret these interests in different ways, and one might argue with him. He has often been described as a supporter of a strong state, that is, as someone who puts the interests of society above his personal interests, as we used to say. This is certainly true of Primakov. He is a very experienced man. And whatever his official position, I know he will always be prepared to meet me and discuss concrete problems and concrete issues. Even if he does not hold any official government post, informally I will always respect and value that man’s opinion.

As for your question about what the state is for me, it is above all an apparatus for guaranteeing the rights and freedoms of the individual and the citizens. What does that mean in economics? More or less the same thing. The state must lay down the general principles for managing the economy and guarantee that these rules are applied uniformly. There should be no preferences or privileges for any individual groups or citizens or firms and so on. This is the main function of the state. It is a highly moral function. But it is justified from the economic point of view. Indeed, there is a need for it in Russia today.

In my opinion, when we speak about the strengthening of the state, and I think it is worth repeating: the strengthening of some institutions of the state directly linked with the market will guarantee a level playing field for all participants in economic activities. That is very important. No investment can be expected without it.

MIKHAIL LEONTYEV: The relations between government and business are a distinct aspect. We have a certain history. We have the so-called oligarchs. Well, the oligarchs are not quite what they used to be, they have been somewhat “deflated” and their role has changed.

VLADIMIR PUTIN: I don’t think they have been “deflated”. I think they are pretending to be half-dead. Actually they are sitting pretty, as they themselves admit.

But seriously, the unfortunate events of August 1998 caused great damage to our finances, and to many industrial companies.

What should the Government's relationship with them be? We should treat them as agents in the market. They have a bigger stake than anyone in working out coherent and acceptable rules in this country, and these rules being honoured by everyone. And the Government would guarantee that these rules are honoured. Without granting any privileges or preferences to anyone, regardless of political leanings or the scale of their activities.

MIKHAIL LEONTYEV: How big an impact can they have on decision-making? This is not an abstract question, this is a real problem for Russia.

VLADIMIR PUTIN: And not only for Russia. In some countries, such activities, lobbying activities, are legal. Take the United States, where there are lobbying groups. These activities are not expressly legal in some other countries, but all the same major corporations and major players on the market have a big say in taking decisions and passing laws. There is no getting away from that. One should clearly understand that whatever influences may be at work on the decision-making process, there should be established institutions in the country. And the institution of the President, who is immune to such influences and who looks after the interests of the whole society rather than the interests of major companies and monopolies, has to be one such institution. We should prevent such things from happening.

MIKHAIL LEONTYEV: The opposition is unhappy about you. They say that you are unopposed and this is the problem. They have even suggested that people won't go to the polls because the outcome is a foregone conclusion. Why is that and why don't you help the opposition to come up with an alternative candidate?

VLADIMIR PUTIN: It is not my fault that people say I am unopposed. It is not my fault. As for my attitude to the opposition as a whole, there must always be an opposition, otherwise the powers that be become complacent and quickly lose touch with reality. It is like a physical pain. If you feel pain it means something is wrong with this or that organ.

MIKHAIL LEONTYEV: Until recently everybody, including the opposition, thought that the Government was in an extremely vulnerable position. When the President named you as his heir apparent people dismissed you as hopeless. They said: "That's it, that's a black mark, he ruined your chances."

VLADIMIR PUTIN: I absolutely agree with your assessment. And indeed initially no one would touch me because everybody thought it would be a waste of time to promote an unfit candidate. They thought I could be dismissed. But subsequent actions have shown that the Government I headed did what society wanted to be done. And it dawned on the opposition that it was up against a serious opponent. From that moment on they started playing up the casualties in Chechnya and alleging that positive economic results have everything to do with high oil prices and warning about the threat of an emerging dictatorship. From that moment on an all-out attack was launched. But I don't see that as a tragedy. That is what the opposition is for, it must attack.

MIKHAIL LEONTYEV: A lot of people, no matter what their relationship with the Government and you personally is, are falling over themselves to pledge their support for you. Aren't you afraid that, first, this stampede will simply trample you underfoot? And secondly, what will be your relationships with former enemies who are now your ardent supporters?

VLADIMIR PUTIN: I strongly object to the word "stampede." The people who back me – I treat them with immense respect and gratitude. And please, do not speak ill of these people in my presence.

MIKHAIL LEONTYEV: My apologies.

VLADIMIR PUTIN: I have already said that the people are fed up with a loose and flabby government. So when they saw early steps being taken towards the strengthening of the state,

it met a need and it met with a very positive reaction among the people. I set great store by that reaction, because it provides feedback.

As for working with former opponents, everyone has his weaknesses. I have a good many weaknesses myself. I am not a vengeful man and I do not think that the people who were my opponents yesterday will be my enemies for life. It is important to understand what motivated them when they opposed you. It often happens that people, especially if they are guided by certain moral rules and pursue certain goals, become reliable allies at a certain stage. Because in their work and in their activities they are guided not by expediency but by certain ideals and attitudes which they may sometimes be better at upholding than you. Such people should be sought out and brought into the Government. But of course some of them act out of expediency. If they think it would benefit them to attack the authorities today, they will do so. If it will benefit them tomorrow to align themselves with the authorities, they will do so.

MIKHAIL LEONTYEV: Do you remember for a long time the blows you have been dealt?

VLADIMIR PUTIN: I try to remember the blows. But, as I said, it doesn't always happen. I am not vindictive enough, although sometimes you have to be vindictive, perhaps.

MIKHAIL LEONTYEV: From whom do you draw your support in general? Your economic team or your team in general? Where does it come from, who are these people?

VLADIMIR PUTIN: I have always picked my team – and I have been holding executive positions for 10 years – I have picked them not based on the colour of their skin or blood group or nationality, I have picked them and still pick them based on personal merit. On the basis of whether the person is fit for the job.

Let us look at the Government. Today the de facto Government Chairman is Mikhail Kasyanov. If you ask me where he was born, I don't know. I think he is a Muscovite. Why did I appoint him? Because during the three months that we have worked together I have seen that he is a very market-minded man, a competent and circumspect man. A man who has some authority in international financial circles. Moreover, he is the Finance Minister and is linked with all the other ministries and agencies. It was a natural decision.

Likewise, some ministers and deputy prime ministers come from St Petersburg, from Leningrad. The reason? First, I think the Moscow lot could do with a bit of a shake-up. Over the years channels of mutual incentives between business and the Government apparatus here have been established. And sometimes these links should be broken. The important thing is that it shouldn't disrupt the Government's work. It is the right thing to do. But it calls for competent people. What other Government members come from Petersburg? The Health Minister was until recently the head of the Military-Medical Academy located in Petersburg. He was introduced by Sergei Vadimovich Stepashin. Ilya Iosifovich Klebanov, who is in charge of the defence industry, was, I think, invited to work in the Government by Stepashin. Valentina Ivanovna Matvienko. I think she has been one of the best deputy prime ministers in charge of social affairs recently. She has been promoted to the Government by Yevgeny Maksimovich Primakov. Am I supposed to sack them all only because... Yes, and Kudrin and Yuzhanov, who is in charge of the Land Committee, were invited by Chubais, I think. They are all competent professionals. Should they be sacked only because they come from Leningrad? This is not cronyism. These people came here at different times and have had different careers, they are in the right place and they are doing a good job. But, just so you know, the Government has hundreds of people. The percentage of people from Leningrad is, perhaps, 0.5, but I doubt that it is even that high.

As for my personal staff, the Executive Office, my aides and so on. Yes, I have hired several people recently. They also come from St Petersburg, Leningrad. The Security Council Secretary is Sergei Borisovich Ivanov. But he has been working with foreign intelligence in Moscow for 20 years. There is another Ivanov, Victor Petrovich, who is in charge of

personnel in the Presidential Executive Office. I have worked with him for 20 years and I know that he is a competent man and I trust him.

MIKHAIL LEONTYEV: St Petersburg has been a huge source of personnel, but it is also a former imperial capital, a grand city, though a bit run down. Perhaps some functions could be moved there from the capital?

VLADIMIR PUTIN: St Petersburg has long been called the second capital. Many countries do the same. Take, for example, the Federal Republic of Germany. There ministries are scattered among several big cities. The German Central Bank, for example, is in Frankfurt-am-Maine. So Frankfurt has become a banking and financial capital not only of Germany, but of united Europe.

But to shift the capital there would be absurd, it would be too expensive and unjustified. However, some government institutions could be located in St Petersburg. The conditions there are adequate. But I don't think I can take such decisions single-handedly.

MIKHAIL LEONTYEV: The people want to know something about the personal life of their Acting President and presidential candidate. An impertinent question, perhaps. If you have any free time, how do you spend it?

VLADIMIR PUTIN: My day begins at different times. Sometimes at eight and sometimes at seven. And sometimes it starts very early, especially when I have to go on a trip and it takes 3-4 hours to fly to the venue. It means I have to get up at 5 a.m. in order to start work at 10 a.m.

MIKHAIL LEONTYEV: Do you see much of your family in general?

VLADIMIR PUTIN: I see them.

MIKHAIL LEONTYEV: How much of your working day is occupied by representative functions and political work connected with the election campaign?

VLADIMIR PUTIN: As for political work and electioneering, at present I practically don't do any of it.

MIKHAIL LEONTYEV: And who does it, then?

VLADIMIR PUTIN: A campaign headquarters is being set up which is to be headed by Dmitry Anatolyevich Medvedev, until recently of the Leningrad or St Petersburg University Legal Department. I have known him for many years. I don't think anyone has anything against his becoming the head of my campaign. That is all I have done in the way of political or election work. The rest of the time I direct the Government or deal with issues that are not within the Government's purview, but are within the President's area of responsibility.

MIKHAIL LEONTYEV: You have a reputation as a reticent and withdrawn man, perhaps because of your professional background. Do you have friends? And do you have many friends? Are they becoming fewer, or is the distance between you increasing, be it on your part or on theirs?

VLADIMIR PUTIN: I have friends of course. Unfortunately, or perhaps fortunately, they are not so many. Because then, you value the friends you have more. These are the people with whom I have been friends for many years, with some of them from my schooldays, with some from university days. The character of our relations is not changing. I haven't been able to meet them often recently, but the meetings still take place regularly. They come here. When I visit St Pete, we meet there.

You know, this is related to the question you asked me earlier, as to whether people's attitude to me has changed in connection with my change of office. As you know, I worked with foreign intelligence for a long time. Back in the days when I worked in St Petersburg, then called Leningrad, I practically shared an office with people who had carried out very challenging assignments abroad in very difficult conditions for 15-17 years. And then it just so happened that we practically shared the same office with them and our rank was almost the same. And it seemed strange and surprising to me and my peers at the time because we knew

that these people could well be heroes out of books. And yet they were sitting in the same office with us like ordinary Soviet citizens and seemed to be quite happy. And you know what struck me and others most of all? These people, there were several of them, they said that the very fact that the country had entrusted them with that job had already rewarded them, and they considered themselves lucky and were happy. They said they were grateful to their country. We don't expect any material rewards, after all, you can't take them with you to the grave. And you know, it has been like a vaccine against the "stardom disease" for life. Your position is one today and it may change tomorrow. But your friends always remain with you, provided they are genuine friends, of course.

MIKHAIL LEONTYEV: Are you aware of what your Western interlocutors think about your former profession? Do they have some special attitude to you? And how much help or hindrance is this profession to a public politician in a democratic society, where the media have great clout?

VLADIMIR PUTIN: My current Western partners have not shown particular interest in my former profession. First, they have long known about it. When I started working in Petersburg in 1990, 1991, I publicly declared it, it is well known. I made frequent trips abroad. So, it was no secret to experts, politicians and the special services. I think that in the last ten years they have checked out everything that could be checked out. I assure you, this is the case. It is interesting only for the press, and I understand that it is an interesting topic for the general public. Is it a help or a hindrance? I think in most cases it helps me because I owe a certain perspective to it. Because the intelligence service is essentially an information service, it is first and foremost information work.

As for other components of political activities, it is the public character of my new job. I have never been inclined to publicity, not that I find it a burden, but I don't get much pleasure out of it.

MIKHAIL LEONTYEV: But you see many people who change dramatically when they come to power. Some obvious changes of personality take place. Has your behaviour and the way you feel changed in any way?

VLADIMIR PUTIN: Unfortunately, yes. Because I have more responsibility. You realise that if you behave in a disorganised and lax fashion, this spreads down the chain of command. It sends the wrong signal to the whole Government. So you have to be tough and demanding.

MIKHAIL LEONTYEV: About the media. There is a sense that a crackdown could be launched at any moment. Some signs and symptoms of it have been pointed out. How will you build your relationships with the media?

VLADIMIR PUTIN: I am deeply convinced that we will not be able to develop and the country will have no future if we suppress democratic freedoms and the media. This is my profound conviction. Because it is indeed a key institution that prevents the government from sliding into the quagmire of totalitarianism. We have already lived under a totalitarian regime. And however hard it tried to adapt itself to the external world, it was a failure in the economic field. But the free press is the key instrument that guarantees the health of society.

MIKHAIL LEONTYEV: We have seen that different politicians react to attacks on them in the press differently. The press does not seem to be too harsh on you, but still, how do you feel about some of the negative articles about you in the press and how do you respond to such cases?

VLADIMIR PUTIN: I consider myself to be a mature man and I can look at these processes from the inside, as it were. You will have noticed that I said that a free press is a key element of civil society and a guarantee of the democratic development of the state. I said, a free press. In reality it is very hard for the press to be free. Very often the press caters to certain interests, for example, the interests of the oligarchs you have mentioned and the interests of certain groups and so on. Actually, if the state guarantees a level playing field, that would mean

freedom for society as a whole. And then these groups would be able to work within the uniform rules guaranteed by the state.

When I read or hear things about myself that I consider to be unfair, naturally I feel hurt. But I should remember that in spite of all this I must guarantee a level playing field. Because it may happen that the people whom I support today and those who support me, will one day find ourselves in opposition.

MIKHAIL LEONTYEV: A very personal question. Your dog is such a cute and delightful animal. It does not fit in with the popular image of you. Is it your dog, your wife's or your children's?

VLADIMIR PUTIN: My kids wanted a little dog. I had resisted for a long time. Because we used to have another, more intimidating dog. Unfortunately, it died, it was run over by a car. We were very sad. And for a long time we couldn't bring ourselves to have another dog. But the kids wanted a little dog and eventually they prevailed upon us. Now it's hard to say whether it is my dog, or my wife's or my kids'. It lives on its own, as it were.

MIKHAIL LEONTYEV: Like a cat?

VLADIMIR PUTIN: No, no. That would be an insult to our dog. A dog is a dog. But we are very fond of it. A very kind dog.

MIKHAIL LEONTYEV: The house you live in gives the impression of being a temporary dwelling. The paintings haven't been unpacked... Who runs the house?

VLADIMIR PUTIN: Most of it is not our personal stuff. This dacha has been occupied by Russian prime ministers over the past ten years. We have been living in temporary dwellings since 1985. When we went abroad, we occupied a temporary apartment, then we were back in St Petersburg and for a long time we didn't have our own apartment. Then we got our own apartment through an exchange procedure, and then we faced the problem of moving to Moscow. And so we constantly move from place to place and we think of our dwellings as if they were barracks. Admittedly, very nice "barracks," you can live quite comfortably here. But it is temporary. A temporary abode. We live as if we were sitting on our packed suitcases. Over the past ten years the whole country has been living like that. And that brings us back to the problem we started with. The problem of stability.

MIKHAIL LEONTYEV: Of being settled.

VLADIMIR PUTIN: Yes, settled. In that sense, we are little different from the majority of our people. They have their permanent dwellings, but they don't have an inner sense of stability. Let us hope that we will be able to bring that feeling back to them.

Text 4 Telephone Conversation with Readers of Komsomolskaya Pravda Newspaper (February 9, 2000)

READER: Hello, who is speaking?

VLADIMIR PUTIN: Putin.

READER: Mr Putin, I am a native Muscovite. Do you consider yourself to be worthy of being the President of Russia, having been recommended by Yeltsin, who has destroyed the Soviet Union and whom the people don't trust?

VLADIMIR PUTIN: If the people vote for me, I am; if they don't, I am not.

READER: And what is your personal opinion?

VLADIMIR PUTIN: My personal opinion will be based on the opinion of the voters who will go to the polls on March 26 and have their say. I think you would agree with me that a person is judged not by what he says, but by what he does.

Now, regarding the destruction of the Soviet Union. Let me remind you of a saying which has gained some currency: he who does not regret the destruction of the Soviet Union has no

heart, and he who wants to see it recreated in its former shape has no brain . As you see, our efforts have lately been aimed at recreating a union state, but on a new basis. If the people approve of what we are doing towards that end, they will vote accordingly.

READER: Thank you very much.

READER: Good afternoon, Mr Putin. I am Ayaz Khasanov from Kazan. Today Russia has treaties with many of its regions. Tatarstan is the pioneer of that movement. Is there a chance that the treaty between Russia and Tatarstan will be revised?

VLADIMIR PUTIN: For a multi-national state like ours federation is the best way to preserve it intact. The parameters of the treaties the federal Government has signed with Tatarstan and many other regions of the Federation give us grounds to hope that our country will be stable over a long period.

By the way, I am in constant touch with the leadership of your republic. I am in touch with President Shaimiyev. He himself is an ardent supporter of a stronger Russian Federation and, on the other hand, there is no doubt that he is above all a patriot of Tatarstan.

Nobody is going to infringe upon the interests of the constituent members of the Federation. On the contrary, we will improve these relations so that the people of Tatarstan and other national republics feel that they have every opportunity for national development while being part of the Russian Federation.

READER: And another little question. You have said that all the presidential candidates will have equal opportunities. Meanwhile the TV channels and the printed media devote most of their space to Putin. Other candidates, if they are mentioned at all, get somewhat negative coverage. Do you call that equal opportunity?

VLADIMIR PUTIN: Speaking about me personally, I have not been registered as a candidate for President, and I have not yet launched my election campaign. How much airtime has been given me as a candidate and how much to other presidential candidates is a question that will become relevant only after I launch my campaign.

As for the attention the media pay to the presidency as an institution which I currently represent, I can't do anything about it: you can't forbid the press to cover the activities of the top governing bodies.

READER: Thank you for your frank answer.

READER: My name is Yelena. I wish you victory in the elections. We need a president like you – competent, modern and energetic.

VLADIMIR PUTIN: Thank you.

READER: I think you understand that the destiny and state of the Russian people, who account for more than 80% of the country's population, determine the fate and the future of the whole country. Last year the Ministry for Nationalities Affairs had a Russian Department, but it was dissolved after reorganization.

VLADIMIR PUTIN: It's the first time I have heard about it.

READER: As the head of the Government and the state don't you think that body should be restored and the national problems of Russians should be attended to?

VLADIMIR PUTIN: I am ashamed to admit it, but I didn't know that the Department of the Russian People had been dissolved. This is odd. There are more Russians in Russia, in percentage terms, than there are Frenchmen in France. And of course, "the Russian question", like the position of other peoples and nationalities, should be within the purview of the Government and state administration structures. That is my position. And thank you, Yelena, for the additional information.

<...>

READER: This is Pavel on the line. I am from Krivoi Rog. I am interested in the fate of the Communists in Russia. Their ideology resulted in the deaths of millions of people and the demolition of temples and churches. And the trappings of their ideology are sinister: a banner

the colour of blood, and they have set up a cemetery in Red Square.... What do you think about all this and the fate of the Communists? I think their ideology is very dangerous.

VLADIMIR PUTIN: Pavel, as regards the danger of ideology, I am by and large with you. At the same time I would like you to note that more than 6 million people vote for the Communists. And it happens without much support from publicity or media coverage, especially in the electronic media. And yet for some reason people vote for them. And while you and I understand the danger, we should analyse things and decide how we should behave. If we simply persecute people for their views and convictions, nothing good will result. I think our behaviour should be highly civilised, we should not break the law.

READER: And what do you think about the developments in the Duma where Unity has joined forces with the Communists?

VLADIMIR PUTIN: I'll explain my position. I think that rather than fighting Communists we should try to win over the people who vote for them. And we should do it not by words, but by deeds. People should see for themselves that the ideals you and I are promoting – and these are the ideals of democracy and a market economy – yield practical results and improve people's lives, make them easier and wealthier and more secure. This is the main idea.

As for the fate of the Communist Party, I think several options are open. If they change their ideology, that dangerous part you have just mentioned, and if they change their programme... By the way, they have dropped many things from their programme, but many things are still in there: confiscation, nationalization and so on. But we have been there before: there was a time when they confiscated and nationalized everything, including chickens. Later they thought better of it and introduced the New Economic Policy. There is a danger that all this may be repeated. And this is not a hollow threat.

Well, if they realise that, and gradually abandon the radical elements in their programme and ideology, then they will not only preserve but expand their social base and evolve into a European-style social-democratic party.

In another scenario, if they persist with their ideological dogma, they will gradually lose their social base or will end up being an organization with a high-sounding name, but without broad popular support. These are the possible scenarios.

READER: Thank you and I wish you success.

READER: Good afternoon, Mr Putin. My name is Alexander. I can't believe that I am talking with a President.

VLADIMIR PUTIN: And rightly so, because you are talking with an Acting President.

READER: But I hope you will be elected.

VLADIMIR PUTIN: Thank you.

READER: But I am not entirely happy with your handling of Chechnya. And my question is: how will you go about fighting crime?

VLADIMIR PUTIN: How come? On the one hand, you disagree with my actions in Chechnya and at the same time you call me to fight crime. It doesn't quite add up. I think all these things are interconnected, because Chechnya is one of the main enclaves from which crime spreads throughout the Russian Federation. Unless we put an end to the criminal community there we will have no chance of tackling crime throughout the Russian Federation. That is my answer, I don't know if you are satisfied or not...

READER: Thank you.

READER: This is Alexander speaking from Moscow. Let me first say that I support your campaign to restore order in Chechnya. And my question is about the reform of the Armed Forces. Does the Government have a concrete programme on this matter? Our army should be more combat-capable.

VLADIMIR PUTIN: That is a sore question, Alexander, and a question that is very important for the destiny of the country, and I don't mind using high-flown words. It is important for the

economy, for security and for public morale. What we call the “military component” has grown weaker and everything has come tumbling down. Everything should be in harmony: the economy, the social sphere, the military and the law enforcement forces.... Of course, this is one of the main challenges we must confront immediately. Are you a serviceman?

READER: I am an officer in reserve.

VLADIMIR PUTIN: You put your finger on the problem. To an outsider there seems to be nothing wrong: we have an army of 1.2 million and all the problems can be easily solved. But it turns out that the structure of the army, its status and expenditure – all this calls for a different approach. You know that a new concept for restructuring the Armed Forces has been adopted, and one of the vehicles for these transformations is strengthening the so-called general-purpose forces.

READER: When will we have a professional army?

VLADIMIR PUTIN: We will introduce the professional principle gradually, taking into account the Government’s economic potential. There are some units which I think should be manned only by professionals. The special forces, for example.

<...>

READER: This is Natalya Nevzorova speaking. Why is there so much talk about the disappearance of the journalist Babitsky and nothing is heard about General Shpigun, who was kidnapped last year?

VLADIMIR PUTIN: As for Babitsky, one of my aides told me today that a TV channel has run a video in which Babitsky says that he is all right. So, in that sense he has not disappeared. The field commanders who are holding him have already released five of our servicemen in exchange for him. By the way, the military told me that initially nothing was said about his movements because the group that had offered to exchange him had set the condition: they would release two more officers after Babitsky is delivered to their camp in the mountains. I think that is why our military have proceeded so carefully.

READER: So he kind of sacrificed himself....

VLADIMIR PUTIN: No, he did not sacrifice himself. It was his voluntary decision. He went to the people whose interests he actually defended. And they offered to exchange him for soldiers. There are still many things to be cleared up.

As for Shpigun, I agree with you. And it is not only about him. There are more than 250 hostages there, both our citizens and foreigners.

READER: Good afternoon. I lost all my family in Grozny. Only my son survived. When the first war started I sent him to some relatives in Moscow because I was afraid that he would be drafted... He was arrested in September last year. And now he is in the Matrosskaya Tishina jail. I am asking you to help my son so that he could regain faith in life and in truth. He is mature enough for that now.

VLADIMIR PUTIN: Do you have some whereabouts?

READER: Yes. Telephone number....

VLADIMIR PUTIN: OK, we will pass it on to the people concerned. As a mother, are you sure of your son? Are you sure there was nothing wrong there?

READER: I am sure that if he is released now.... He suffers a great deal, he says: “Mother, this is God’s punishment.” He went to jail in order to become a real man.

READER: My name is Lidia Ganzha. Sorry for taking your time. I am a soldier’s mother. My son was in a training unit and he has been missing for the last three months. Is there any outfit that can help me find my son?

VLADIMIR PUTIN: Give us all his data.

READER: Mikhail Ganzha. Born on July 15, 1980 in Moscow. He was drafted on May 26, 1999 by the Timiryazevsky District Draft Board. I have been to the draft commission....

VLADIMIR PUTIN: Where did he serve?

READER: The town of Ostrovsk, Pskov Region, military unit No.... I think it would be a great idea to have a hot line to help mothers find their sons.

VLADIMIR PUTIN: I will make all the inquiries about your son and we will let you know.

READER: But you understand that very many mothers suffer in the same way.

VLADIMIR PUTIN: I agree. As far as I know, the Defence Ministry had such a hot line. I will make a point of discussing it with Igor Sergeev.

READER: May God keep you healthy.

READER: This is Olga Ms Romanovskaya from the city of Zhukovsky in the Moscow Region. A great misfortune has hit us. A flying crew of the research institute sent to Angola has been captured by UNITA militants. To this day neither the institute, nor the relatives have any information although they have tried every official government office. We appealed to you at the time when you were the head of the Federal Security Service. There are five other crews in addition to our crew. That's 20 Russian pilots. When will they be released?

VLADIMIR PUTIN: Ms Romanovskaya, we are also worried about the fate of our citizens who have found themselves in such dire conditions. And the Foreign Ministry continues working to secure their release.

But there is something else I would like to tell you. Unfortunately, it is a widespread phenomenon when our citizens or Russians living in other republics who hold Russian citizenship work not for the Government but for private firms and companies and, unfortunately, they often break the laws of the host countries. In this way they compromise themselves and Russia. So, such problems are not easy to solve. But it does not mean that we should leave them in the lurch. Of course, we will try to do more to secure their release. We have not forgotten them, I assure you, Ms Romanovskaya.

READER: Thank you very much.

READER: Andrei Dmitriyenko from Moscow. It is about Berezovsky. Has there been any progress in the investigation of his activities? Will a stop be put to it?

VLADIMIR PUTIN: I am not investigating his activities or anyone else's. Criminal cases have been opened by the Prosecutor-General's Office. These cases are following their due course. I don't think we should interfere in the work of the investigation services.

READER: Don't you think there may be deliberate procrastination?

VLADIMIR PUTIN: What makes you think so? Why do you have such fears? Everyone is equal before the law. And no one, including Boris Berezovsky, can expect to be treated in a special way.

I can tell you something: the people we have come to be called oligarchs, and I know many of them, often say one and the same thing: we are interested in having common rules of the game. Why is it that one person pays his taxes and another can evade them? The Government should treat everyone equally, it should create a level playing field.

<...>

READER: Does the resignation of Kolesnikov as First Deputy Internal Affairs Minister have any connection with these rumours?

VLADIMIR PUTIN: No connection. It is an internal decision of the Ministry. I could have stepped in, but when the Minister and Mr Kolesnikov himself decided that he would quit his job at the Internal Affairs Ministry, I don't think I have the right to meddle in this process. People working in a team must be compatible psychologically. I don't think I should impose decisions on personnel matters if they have nothing to do with principles of politics.

READER: It is Georgy from Moscow. The debate on the land issue has been underway for a year. The time has come to put an end to it by taking the issue to the people. Land is the legacy of the whole nation, and let the people decide what to do with it. To save money, the referendum could be held at the same time as the presidential elections.

VLADIMIR PUTIN: Land has always been a key issue in Russia. Obviously, some decision has to be taken. The land situation cannot be an obstacle to the development of market relations. But we cannot have people, especially rural folk, getting a suspicion that the reforms would deprive them of the main means of production, the source of their livelihood. So, the issue cannot be solved in secrecy.

In civilised countries where they have free purchase and sale of land, there is a huge body of regulation on the matter. And in this country this mechanism should be elaborated in detail and set down in black and white. A referendum on the issue is possible. But technically we won't be able to prepare it by election time. But it's an interesting idea anyway.

READER: Good afternoon. I am Galina Zadorina. We have read in Komsomolskaya Pravda that 342 million roubles of federal money will be allocated to finance the spring planting season in Chechnya.

VLADIMIR PUTIN: Yes, that option is being considered.

READER: And in the area east of the Urals, the birthplace of Terenty Maltsev where grain crops alone occupy 100,000 hectares, we have been told that we won't get a single kopek from the federal budget. Who will provide bread for the nation then?

VLADIMIR PUTIN: Ms Zadorina, as for Chechnya, you understand that it is a special case. Unless the Government provides immediate support, we will have to feed the whole republic; and it would cost not 300 million but perhaps billions. It makes more sense for us to allocate the money now to enable the people to feed themselves. That's one thing.

And secondly, it is our duty to support the Chechen people today. Those who say that we are fighting Chechens are wrong. We are fighting militants and terrorists whose prime victims are the Chechen people. They are our citizens, and it is our duty to take care of them.

Thirdly, I think it is wrong to simply disburse money out of the federal budget for some industry, as was formerly the case. This used to be the practice, but it is not very effective. I would agree with you that we must find ways for the government to help the development of agriculture.

<...>

READER: I am Olga Rubits from Voronezh. My husband is a military man. And my first question is how do you assess your physical fitness?

VLADIMIR PUTIN: I am not a military man, Ms Rubits. I am a civilian in reserve. But I think my physical condition is satisfactory.

READER: And how about your shooting?

VLADIMIR PUTIN: I am not a bad shot; in fact, I am a pretty good shot.

READER: Then tell me when will payment of salaries to servicemen stop being delayed?

VLADIMIR PUTIN: The situation has improved in the last six months. Or perhaps you don't agree with me?

READER: The situation improved only before the year began, before the elections. The arrears on food ration compensation were paid, but payments have stopped again.

VLADIMIR PUTIN: Yes, compensation for food rations has been a problem. But there is no connection between the Duma elections and payments to servicemen. We pay the current salaries, but paying the arrears is a bit more of a problem. But the arrears will be gradually paid off too. Only please don't link it to the upcoming presidential elections....

READER: This is Lidia Titova from Moscow. I hear that you frequently go to church. Is it connected perhaps with some personal experiences and misfortunes?

VLADIMIR PUTIN: When I was several months old, my mother and a woman who lived in the same communal flat took me to a church and baptised me secretly from my father who was a member of the Communist Party. That was my first visit to a church of which, as you may guess, I have dim memories.

Later, when I worked in St Petersburg I went on a trip to Jerusalem at the invitation of the Israeli Foreign Ministry. My mother gave me the little cross with which I was baptised to be sanctified on the Holy Sepulchre. I fulfilled her request. And I must say that the holy places made a great impression on me. Later we revisited the place as tourists with the whole family.

READER: Can it be said that your soul is hankering for the church?

VLADIMIR PUTIN: I am giving you a perfectly frank account of how it happened. And you can draw your own conclusions.

READER: The conclusion that suggests itself is: if a person goes to a church voluntarily, it means his soul is calling him.

VLADIMIR PUTIN: I simply wanted my children to be introduced to all this. I've been an occasional church-goer ever since.

Text 5 Open Letter to Voters (February 25, 2000)

Published in the newspapers Izvestia, Kommersant, and Komsomolskaya Pravda

Last week, the Central Election Commission registered me as a candidate for president of Russia. I have long thought about and made known my decision to stand in the election. But an election campaign presents great demands. It imposes legitimate limitations and leads me to draw a distinction between what I have to do on a day-to-day basis as the leader of the country and what I am to do as a participant in the election campaign.

As in all the preceding months, I will continue to perform the immediate duties of my office. There are no special electoral events on my calendar. And the campaign headquarters that has been set up will only do what the law on the election of the president and the instructions of the Central Election Commission prescribe.

But there is another side to the matter, and that is my duty as a candidate to all the Russian voters. Chief among them is to present my plan and to identify the problems I intend to tackle as the head of the Russian state. In short, to present my electoral platform.

This is truly important. On the one hand, my position as head of state is open and generally known. During the past six months people have been able to see what I consider to be of key importance and what I am already doing in national politics and economics. On the other hand, the question is still being asked: "Who is Putin and what are his political plans?"

And if the question is raised, it must be answered.

So I thought it would be best to address you directly. I have decided to tell you without mediators – in a brief and clear way – what I think about our present life and what needs to be done to improve it.

On Our Problems

Many see the roots of our failures in misguided decisions taken in various sectors. But that is only partly true. Specialists are still arguing about where we went wrong. They are not to be blamed for looking at life from their respective points of view and promoting their vision.

I am sure that no coherent and workable programme can emerge if it is written in several different offices, with some writing the economic, others the political and yet others the international parts. And then all this is mechanically "glued together" and presented as a single state platform.

That is not the way to go about it. We will not get anywhere that way.

Any programme begins with the identification of the main goals. A national programme begins with what can unite all of us, the citizens of our country. For a Russian citizen what is important are the moral principles that he first acquires in the family and that form the very

core of patriotism. That is the main thing. Without it we cannot agree on anything, without it Russia would have to forget about national dignity and even about national sovereignty.

That is our starting premise. And it is the task of a leader to set common goals, to assign a proper role to everyone and to help people believe in themselves. This is the only way to create team spirit, to achieve victory. So, it is vital to openly admit our core problems and set our priorities right.

I can tell you how I see them.

Our first and most important problem is a weakening of the will, a loss of will and perseverance in following through with our plans – vacillations, going from one extreme to the other and the habit of putting off solving the most difficult tasks.

It is high time we came to grips with our problems, first and foremost the most dangerous ones, the problems that are holding us back, that are strangling our economy and are preventing the state from developing. Frankly speaking, these are problems that threaten our very survival.

To continue to shy away from these problems is more dangerous than to face the challenge. People no longer believe promises, and the authorities are less and less respected. The state machine is coming apart, its engine – the executive branch – sputters and hiccoughs as soon as you try to get it started. Bureaucrats are “pushing papers” but are not doing any real work and have all but forgotten what discipline is. In these conditions people, of course, cannot count on the rule of law or expect justice from the authorities. They can count only on themselves. What is the use of such a government then?

A high level of crime is an example of such persistent evil.

For many years we have been idly talking about the need to fight crime, thus merely driving that evil deeper into the fabric of Russia. Banditry grew stronger, invading cities and villages and taking root everywhere. A whole constituent republic of the Russian Federation, Chechnya, was taken over by the criminal world and turned into its fortress. But as soon as we challenged the bandits head on and defeated them, a real step was taken towards the rule of law, the dictatorship of the law, which treats everyone equally.

Now, wherever a terrorist or a criminal may be hiding – in Novgorod, St Petersburg, Kazan or any other Russian city – he can no longer look to assistance from or find shelter in Chechnya. A terrible blow has been dealt to the world of bandits.

This is the first step, and it will be followed by others.

But this could not have been accomplished by just sitting in Moscow and inventing endless “programmes to fight crime”. One had to challenge the enemy on his own turf and defeat him. I hope I have made it clear how such difficult problems can and must be solved. Reality leaves no other choice: it is only by meeting the challenge that one can prevail.

Another major problem is a lack of firm and universally recognized rules. Like a person, society cannot live without rules. A country’s rules take the form of the law, constitutional discipline and order. They are about the security of a person’s family and property, his personal security and confidence that the established rules of the game will not change.

The state will have to start with itself. It should not just make rules, it should follow them. This is the only way to make sure that uniform norms of behaviour established by the law are complied with. In a state where there is no rule of law and which is therefore a weak state, the individual is vulnerable and not free. The stronger the state the freer the individual. In a democracy your rights and my rights are limited only by the similar rights of other people. Recognition of that simple truth is the basis of the law, which should apply to everyone, from members of the government to ordinary citizens.

But democracy means a dictatorship of the law and not of the people whose job is to uphold the law. I think it is worth remembering that a court of law passes its rulings on behalf of the Russian Federation and it must be worthy of its high authority. The police and the

Prosecutor's Office must serve the law rather than trying to "privatise" their authorities for their own benefit. Their immediate and only task is to protect people and not misguided notions of honour and departmental interests.

Rules are necessary and important for everyone and everywhere, for the authorities, entrepreneurs and even more so those who are weak and need social protection. You cannot help the weak if taxes are not paid into the treasury. It is impossible to build a civilised market in a world that is riddled with corruption. No economic progress is possible if government officials depend on moneybags.

They ask how they should treat the oligarchs? The answer is, the same as everyone else. The same as an owner of a small bakery or a shoe repair shop.

Only an effective and strong state can afford to live by the rules (that is, by the law). It alone should guarantee the freedom of the entrepreneur, the individual and society.

If we teach ourselves to respect the rules we make and learn to behave decently, we will force others to follow suit. If we punish offences strictly according to the law, those who up until now stood more to gain by violating the law will prefer to stay on the right side of the law. And those who have forgotten should be reminded that governing the country is a job paid for by the taxpayers and our earnings.

I am aware that many today are afraid of order. But order is all about rules. And those who today are fiddling with notions and presenting a lack of order as true democracy should not suspect any foul play or try to scare us with the prospect of a return to the past. "Our land is rich, only there is no order in it," Russians used to say. No one will ever again have reason to say that about us.

Finally, there is one more big problem which renders all "grandiose plans" useless.

We have a very vague notion of the resources at our disposal today. Everybody seems to agree that property is inviolable, but how much property is out there? Where is it and who does it belong to? Today we don't even have accurate numbers that show what belongs to the state, starting with the treasures of Gokhran and ending with intellectual property to which the Russian people have a rightful claim. One is ashamed to admit that no one in the country today can name the exact number of working enterprises or revenues or even provide accurate data on the number of people in the country.

It is time to clearly determine who owns what in Russia. Only then will we be able to properly assess our own potential and determine which tasks are feasible. This is the luggage that we should have as we set out on our journey. What we need today as much as we need air to breathe is a complete inventory of the country; we need an accurate record and proper recognition of everything that there is.

Upon assuming his duties, a new manager begins by looking at the balance sheet. Russia is a huge, complicated and very diverse enterprise. It makes no sense to argue whether we are poor or rich as long as we haven't made a review of all our successes and setbacks, our past losses and our new achievements.

Each of you surely has his or her own idea of the root causes of our setbacks and miscalculations. But it is high time we, the people of Russia, made up our minds as to what we expect the state to deliver and on what points we are ready to support it. I am speaking about our national priorities. Without it we will continue to waste time while our fate is decided by irresponsible chatterboxes.

On Our Priorities

In recent years we have approved hundreds of "immediate" and "priority" measures. The very fact that there are so many of them suggests that we haven't got around to addressing our real priorities. We have constantly been reacting to events, clearing up the mess created by our

own misguided decisions. We have constantly lumped together big and small matters. But we have been only too happy to be sidetracked by dealing with easy tasks, thus justifying our own reluctance and our fear of meeting truly serious challenges.

If we don't want to be thrown back to the past, if we don't want our country to lag behind, we should determine the truly urgent tasks. There are not so many of them if one has the right approach. But they are truly challenging.

Our priority is to fight poverty.

We are used to being proud of our wealth: our vast territory, natural resources, multiethnic culture and educated populace. That is all true. But it is pitifully little for the great power that Russia is.

We should at long last tell ourselves: we are a rich country of poor people. In general we are a country of paradoxes, not so much political as social, economic and cultural.

Our children win gold medals at international Olympiads. Our best brains are welcomed in the West. Russian musicians and conductors perform to full houses on the best concert stages of the world. And the theatres in the capital are always full. All that is part of our wealth.

But there is a flip side, and it is not just depressing, it cries for something to be done about it. Millions of people in the country can barely make ends meet; they are skimping on everything, even on food. Parents and children have to save money for years in order to travel to visit each other. The elderly, who won the Great Patriotic War and made Russia a glorious world power, are eking out a meagre existence or, worse, begging in the streets. And yet it is the fruits of their labour that the present generation is living off while contributing very little to the national wealth. To repay our debt to them is not just a social, but a political and moral task in the full sense of the word.

Yes, we have at long last started paying pensions in due time. We have started to do whatever we can to help the needy. But this truly nationwide problem cannot be solved by endlessly patching up holes, without ground-breaking ideas and new approaches.

Of course, it is impossible to get rid of the humiliation of poverty without money. But to further inflate our already massive social security programme would not solve the problem either. We have been there before. Our main resource is the new able-bodied generation. Those who are willing and able to become well-to-do people within a civilised state.

Young and energetic people, all those who know the real price of labour and can earn a living, and who already know how to rid the country of the humiliation of poverty – they are capable of bringing back to Russia not only economic but also moral dignity. It is a nationwide task and we will solve it together. There are enough examples in Russian history. Russia has emerged from even worse scrapes.

Our priority is to protect the market from unlawful invasion both by bureaucrats and by criminals. It is our duty to secure property rights and protect entrepreneurs against arbitrary and illegal interference in their activities. If the state does not provide these guarantees, criminal groups quickly fill the vacuum. They provide “protection” for those who have tried and failed to get it from the state.

Some time ago the term “economic crime” became popular. This is not just legally inaccurate, it is a mistake. One cannot lump together all the crimes connected with economics and finance and launch campaigns against “economic criminals”.

But ever since the crime world discovered an extremely lucrative “economic specialisation”, it has been thriving in our financial and economic environment. And the state itself was helping it by its actions, or lack thereof. It was helping it by making poor laws, by failing to provide clear rules and by chaotic and incompetent tampering with the market.

Of course, tough state control is needed. But it alone is not enough. Look what is happening: you are not sure of the stability of your business because you cannot count on the law and the honesty of government officials. So, you are not satisfied with the services of the state and

therefore do not pay all your taxes. And what is more, you can live quite happily that way. Meanwhile, the state doesn't have the wherewithal to support an unbiased legal system or pay proper salaries to its officials, who therefore take bribes. It is a vicious circle.

We have been talking about state regulation of the economy for years. But we mean different things by regulation. The essence of regulation is not to strangle the market and expand bureaucratic oversight to new sectors, but on the contrary, to help the market stand on its feet. People are entitled to be protected against the possibility of their business being grabbed by a group of bandits. They are entitled to expect the rules of fair competition to be followed. All businesses should be in the same conditions. And state institutions cannot be used in the interests of rivalries between clans or groups.

I think the picture is clear. We have high taxes, but we collect them poorly. We should have low taxes, but collect them well – so well as to make the state strong and effective. So that it could support a just legal system and a bureaucracy that is not venal. So that it could help those who cannot take care of themselves.

I am absolutely convinced that a strong state needs wealthy people. So a key goal of our economic policy should be to make honest work more rewarding than stealing.

It's enough living with "packed suitcases" and keeping money under the mattresses. Enough feeding other countries by forcing our people to keep their earnings in foreign bank accounts. It is high time we created conditions conducive to the development of young and able-bodied citizens. They don't need artificial hothouse conditions, nor do they need excessive restrictions. Those who want to and can be wealthy, let them help themselves and their country.

Our priority is to restore the personal dignity of the people in the name of the dignity of the nation.

Russia has long ceased to be just a reduced map of the Soviet Union; it is a confident power with a great future and a great people.

The past decade has brought dramatic changes to the consciousness of the people. Our citizens are not yet rich, but they are independent and self-confident. Our press today is free and it will forever be free. Our army is emerging from a prolonged crisis with honour and is becoming ever more efficient and professional.

True, Russia has ceased to be an empire, but it has not wasted its potential as a great power. We no longer dictate to anyone and we do not keep anyone from leaving us; instead we have the time and resources to devote to ourselves. The new generation has got a great historic chance to build a Russia that it will not be ashamed to pass on to its children.

Those who claim that we will use this chance to establish a dictatorship are engaged in scaremongering. A great country cherishes its freedom and respects that of others. It is unreasonable to be afraid of a strong Russia, but it should be reckoned with. Insulting us is counterproductive.

This leads us to another priority: to pursue our foreign policy in keeping with our national interests. In fact, we have to recognize the primacy of internal goals over external ones. We should at long last learn to do that. If certain international projects – no matter how much they are touted and how fine they sound – bring no benefits to our people, we shouldn't join those projects. If Russia is being urged to engage in global ventures which cost a lot of money while we have to borrow and are unable to pay wages to our people – we have to think twice before joining.

Where weakness and poverty hold sway, there can be no great power. It is time to understand that our place in the world, our wealth and our new rights depend on our success in dealing with our internal problems.

Let us be mindful of our national interests not only when they have to be loudly declared. Let us first formulate them competently and clearly and then implement them steadfastly. Only

the real interests of our country, including economic interests, should be the law for Russian diplomats.

But let me sound a note of caution: the fact that we are saving energy at present does not mean that we are not thinking in terms of external expansion, in the good sense of that word. We too have what other countries call zones of vital interests. But we see these zones as sources of further peaceful development – economic, international and political.

The list could be continued. But what I have mentioned is enough to start work immediately. Don't we have enough pressing tasks? By pooling our efforts we will solve them one by one.

On Our Common Goal

Oceans of political platforms are usually published by candidates during elections. Few people read these voluminous documents to the end.

I have presented here my views on what I consider to be truly important. Those who say that this is not the whole programme are right. I do not purport to know the absolute truth, but I thought it was my duty to tell my fellow citizens briefly about my principles and my views of the state.

I am convinced that the main feature of the new age will not be a battle of ideologies but a fierce competition for quality of life, national wealth and progress.

And progress is something that you either have or you have not. No references to the purity of party principles – be they “right” or “left” – can be an excuse for the poverty of the people.

If I were to look for a slogan for my election campaign, it would be very simple. It would be “A decent life”. A decent life that the majority of my fellow citizens want to have and in which they believe. A life as I see it myself, being a Russian.

Text 6 TV Adress to the Citizens of Russia (March 24, 2000)

Dear friends, my fellow Russians,

The day after tomorrow the country will choose its President. It was my duty under the Constitution to make sure that the elections are held on the fixed date and in accordance with the law. As acting head of state I also had to organise the management of the country during this period. I think that at this stage I can say that I have fulfilled my duty to the Constitution and the people of Russia. On the eve of a key event in the life of the nation I appeal to you, my fellow citizens, to do your constitutional duty and come to the polls on Sunday and name the President of the new Russia.

Today is the last day of the election campaign. The past three months have shown that in spite of all the difficulties connected with events in the North Caucasus and the actions of our army, society has become more united in the face of a common danger, we have grown stronger. But while our soldiers were shedding blood in the North Caucasus, a lot of lies were circulating in this country and beyond. I think that whoever was trying to use these difficulties against the state and for whatever purpose, has failed. But let God be their judge.

And in this connection I think I should remind you that on March 26 we are electing not only the head of state but also appointing the Supreme Commander because the President, by virtue of his office, is simultaneously the Supreme Commander of the Armed Forces. Russia is one of the biggest countries in the world and a strong nuclear power. This is something that not only our friends remember. Let me repeat that we are electing the President, whose duty is to ensure economic recovery, restore the country's prestige and leading role in the world, make Russia governable again, and deliver stability and prosperity to everyone. Dear friends, this time the polling day happens to be the day when we are switching to summer time. The coincidence appears to be significant and even symbolic. We are putting our clock forward.

The old time is over. The election day will be our reference point for a new time count. But the choice, of course, rests with you. Under the Constitution, power rests solely with the Russian people. And if somebody says that there is no need to go to the polls, then that person is trying to deprive the people of government. But we know that the Russian people cannot be easily misled. All I am urging you and asking you to do is come to the polling stations and cast your votes. Do some heart-searching and make your choice. Thank you.

8. APPENDIX B

8.1 Official Hungarian Transcripts of Viktor Orbán's Campaign Texts

Speech 1 State of the Nation speech (February 5, 2010)

Kedves Dalma Asszony, mélyen tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Csoóri Sándor! Hölgyeim és Uraim! Talán néha Önökbe is belehasít az a felismerés, hogy egy mondat, egy vers, egy kis dal, valami, amit régen hallottunk, nem lehetett véletlen, mert hirtelen, évekkel később, valamiképp értelmet nyer, a hasznunkra válik. Sőt, ebben a teremben biztosan nem én vagyok az egyetlen, aki úgy hiszi, véletlen valójában nincs is; mert minden történet, szó, dal, siker, kiállt próba értelme előbb vagy utóbb megnyilatkozik. Itt van például fiatalunknak az a dala, amit hosszú évek után nemrég újra hallottam, s most itt a várakozás perceit kitöltő dalok között is helyet kapott. Tizenhét éves koromban nem gondoltam volna, hogy harminc évvel később egy Emerson, Lake and Palmer dal jelenthet nekem bármit. A dalszöveg nyersfordításban így hangzik:

Van erőnk, hogy változtassunk,
Nem tévedés: rajtad és rajtam múlik.
Van erőnk, hogy változtassunk,
Ne tegyünk tovább úgy, mintha nem lenne vesztenivalónk.
Van erőnk, hogy változtassunk,
Nincs olyan tett, mit vissza ne vonhatnánk.
Van erőnk, hogy változtassunk,
A Mennyeknek Tüze az Igazság kezében ég.

Igen, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Már jó ideje mindenki, akivel találkozom, és minden, amit látok, hallok, tapasztalok Magyarországon, azt mondja, üzeni, sőt kiáltja: változtass! Ez az üzenet nekem és mindannyiunknak szól. Nem is tudom, volt-e valaha, amióta élek, ilyen mélyről jövő és elsöprő igény a változtatásra Magyarországon. Talán egyszer – húsz éve. Akkor persze más volt Magyarország hangja, akkor büszkék voltunk erre a hangra. Messze elhallatszott a nagyvilágban. Messze elhallatszott, mert az emberek tiszta, egyenes és őszinte hangja volt. Magyarország persze akkor is nehéz helyzetben találta magát, de a hangjában mégis volt erő, valami, ami tiszteletet ébresztett. Ma azonban gyengének látnak minket. Gyengének, aminek egyértelműen a gyenge kormányzás az oka. Kedves Barátaim, az erőtlen vezetőket és a gyenge országokat sehol sem tisztelik, különösen nem a mai szuperszonikus sebességgel változó és átalakuló világban. A régi bölcsesség ma igazabb a nemzetközi politikában, mint bármikor: inkább irigyeljenek, mint sajnáljanak. Ebből nőtt ki a hatalmas változás iránti igény: a magyaroknak egész egyszerűen elégük lett a gyenge kormányzásból. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Itt az ideje, hogy Magyarországnak erős vezetése legyen. Olyan, amelyben megbízhatnak az emberek itthon és külföldön egyaránt, amely képes helyreállítani Magyarország tekintélyét, hogy újra tisztelet övezzen bennünket a nagyvilágban. Olyan erős vezetésre van szükség, amely képes megoldani gondjainkat idehaza és kellő határozottsággal hallatni a hangunkat a nemzetközi szintéren. Olyan kormányra van szükség, amely felelősséggel kezeli a pénzügyeket, és amelyre nem nyomta rá bélyegét a bűnözés, a

hatalommal való visszaélés. Olyan erős vezetésre van szükség, amely képes dönteni, képes a döntéseket eredményesen, hatékonyan végrehajtani annak érdekében, hogy a magyar munkavállalóknak ne kelljen tartani munkahelyük elvesztésétől, és a törvénytisztelő embereknek ne kelljen a bűnözőktől félni sem az utcákon, sem az otthonukban. Ha ilyen vezetése lesz hazánknak, akkor Magyarország hangját ismét tisztelni fogják, Magyarországnak ismét súlya és befolyása lesz.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ennél a pontnál nem kerülhetjük meg azt a tényt, hogy az elmúlt másfél évben nagyot változott a világ. Nyugodtan mondhatjuk, 2009-ben új világ született. Az új világ rögtön le is számolt néhány illúzióval. Leszámolt azzal az illúzióval, hogy pusztán számokkal, igazi munka és értékteremtés nélkül fenntartható a világgazdaság, hogy így finanszírozhatók a nemzetközi pénzügyi folyamatok. Leszámolt azzal, hogy a trükkök százaival fölfújt hitellufik nem fognak egyszer kipukkadni. Leszámolt azzal az illúzióval, hogy a világgazdaságban a piaci önszabályozás megfelelő és elégséges. Kiderült, hogy szükség van az állam szerepére és ellenőrzésére; nem lehet az élet minden területét a piacra, pénzügyi szereplőkre, bankrendszerekre bízni. Kiderült, hogy a piacgazdaság megújulásához mégiscsak szükség van valamilyen erkölcsi abroncsra. Az új helyzet, tisztelt Hölgyeim és Uraim, újfajta világgazdasági versenyt is jelent. Olyan versenyt, amelyben másképpen és más eszközökkel lehet sikereket elérni, mint korábban. Ázsia jelentősége és súlya feltartóztatathatatlannal nő. Néhány hete Kína lett a világ legnagyobb exportőre. A globalizáció korábbi fő iránya megfordult, immáron Kelet a fő haszonélvezője. Magyarországnak is tudnia kell, hogy bár európai uniós tagországgként nyugati zászló alatt hajózik, a világgazdaságban ma keleti szél fúj. Mindezek következtében az Egyesült Államokban és Európa országaiban is újraértelmezik az állam és a nemzetgazdaság szerepét.

Az új világban Magyarország is más módon vívhatja ki a tekintélyt és a tiszteletet, mint korábban. A neoliberais illúziókkal nekünk is le kell számolnunk egyszer, s talán mindenkorra. Ha Magyarország meg akarja találni új helyét és új hangját a világban, akkor nekünk is erős nemzetre és erős nemzetgazdaságra van szükségünk. Ehhez pedig erő kell. Erő és biztos vezetés. Tisztelt Hölgyeim és Uraim, azt javaslom mindannyiunknak, felejtjük el azt a mítoszt, mely szerint országunk kicsi és nyitott, amely tőke, természeti kincsek és adottságok hiányában kénytelen a szüntelen és feltétel nélküli alkalmazkodás pályáját választani. Barátaim, az Európai Unió tagországainak fele kisebb, mint Magyarország. Mi vagyunk az egyetlen ország, amely saját céljainak, adottságainak és erőforrásainak hangsúlyozása helyett állandóan a méretére panaszkodik. E tévképzet meghonosodása mögött a magyar országvezetés kitapintható érdekei húzódnak.

A magyar elit rendszeresen az alkalmazkodás mítoszára és kivitelezésére építi hatalmát és személyes jólétét. Régi történet ez. Ők tudják, mit kíván a tőke, mit kíván a hatalom: Bécs, Moszkva, Brüsszel, Washington. Ők győznek meg bennünket arról, hogy a külső kívánságok és elvárások nemcsak jogosak, hanem teljesítésük valójában hazánk és társadalmunk érdekét szolgálja. Ahogy valaki találóan írta: alkalmazkodjunk, mert semmink sincs, hogy aztán tényleg semmink se legyen. Ráadásul a szüntelen alkalmazkodás a jellemtelenség melegágya is lehet.

Kedves Barátaim! Magyarországnak olyan vezetésre van szüksége, amely hiszi és tudja, hogy a fennmaradás és a siker forrása valójában az erő, az ész és a szorgalom. Hagyjuk végre magunk mögött a magyar kishitűséget tápláló kormányok korszakát! Én a magyarok kisszerűsége helyett a magyarok nagyszerűségében hiszek. Tudom, hogy a magyarok többsége a kishitű, alamuszi, oldalra pislogó alkalmazkodás helyett az eszünkre, szorgalmunkra és tehetségünkre épülő magyar jövőben szeretne élni. Természetesen én is tudom, hogy a politika a lehetőségek művészete, de csak olyan politikának van értelme, amelynek segítségével megvalósulhatnak céljaink, és érvényesülhetnek az értékeink. Vagyis

csak olyan politikának van értelme, amely a magyaroknak anyagi, testi, szellemi gyarapodást, lelki nyugalmat, kiegyensúlyozott, harmonikus életet hoz.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Megrendítően sok és nehéz feladat áll előttünk, mert nagyon sok, szinte alig felmérhető kárt okozott nekünk a korszak, amelyet Gyurcsány-korszaknak nevezünk. Ne áltassuk egymást, nagy és nehéz vállalkozás az, amit a választások után elkezdhetünk. De én új horizontot látok kirajzolódni Magyarország előtt, mert úgy látom, most már igazán van erőnk, hogy változtassunk. Úgy látom, igazán van erőnk, hogy mély és átfogó változást vigyünk véghez. Látom, hogy az új világ még a Gyurcsány-korszak örökségével megtetézve is nemcsak kihívásokat, de új lehetőségeket is jelent a számunkra.

Jó magyar szokás szerint sokan vannak, akik – még mielőtt belevágnánk a közös munkába – máris lehetetlennek nyilvánítják a vállalkozásunkat. Ők a hitetlenek. Nemcsak a szó vallási, hanem hétköznapi értelmében is. Nekik azt üzenem, hogy ha jól átgondolják, ők is rájönnek, hogy a hit nem más, mint a remélt dolgokban való bizalom. Én ezért hiszek Magyarországon, én ezért hiszek mindig Magyarország jövőjében, ezért hiszek a magyar emberek életerejében, és hiszem, hogy egy reményteljes korszak vár ránk, magyarokra. Azt javaslom, próbálják meg ők is. Ha megpróbálják, megérik majd, hogy a félelem és a kudarc korszaka hamarosan véget ér Magyarországon. Nagy célokat és nagy terveket kell kitűzni magunk elé, minden tudásunkkal készen kell állnunk, hogy eredményes és hatékony kormányzást valósítsunk meg az emberek szolgálatában.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A változáshoz, egy új irány kijelöléséhez mindig szükség van biztos iránytűre, és erre – a mai világban és Magyarország helyzetében különösen –, úgy látom, a józan ész lehet a legalkalmasabb. A józan ész, ami talán a legősibb kapocs az ember és a valóság között. A józan ész az, ami az emberekben közös. Valójában nem más, mint a valóság iránti közös érzék. Ez a különleges tudás mindenkiben benne van, sokkal inkább az anyatejjel szívjuk magunkba, inkább az édesanyánktól, mintsem könyvekből tanuljuk. Ez lehet az oka, hogy minden közösségben – különösen, ha nagy a baj – ez a legbiztosabb mérce és iránytű.

Ma mindenki úgy érzi, hogy ami van, az nem mehet tovább, változtatni kell, mert az ország az utóbbi években egyre inkább letért és lesodródott a józan ész útjáról. Ez nem véletlen. Az egész folyamat már az elejétől szembement a józan ésszel, amikor a magyar baloldal milliárdosokat, igazi magyar oligarchákat választott vezetőinek. Olyan embereket, akik mindig és csak az azonnali, közvetlen haszonban képesek gondolkodni, csak a saját érdekeik, csak a magáncéljaik érdeklik őket. Ennek következtében a kormányzás fő motívumai magáncélok és magánügyek lettek. A kormányzat elfordult az emberektől, ezáltal törvényszerűen elrugaszkodott a valóságtól, a mindennapi élettől is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mit mondat velünk a józan ész? A józan ész mindenekelőtt arra int, hogy mindenfajta szélsőség veszélyes. Arra int, hogy utasítsunk el minden szélsőséget, hiszen éppen a szélsőségek sodorták bajba Magyarországot. Az egyik szélsőséget ma éppen a hatalmon lévők jelentik, akik a törvények fölé helyezték magukat. Úgy gondolják, bármit megtehetnek, hiszen náluk van a hatalom, amit aztán magánérdekeik erőszakos érvényesítésére használnak – az emberek szolgálata helyett. Gondoljunk csak arra a hatalommal való gátlástalan visszaélésre, amit ma Budapesten látunk, és ami miatt lassan mindenki, aki a városvezetésben megfordult, rács mögé kerül. A másik szélsőség a törvényen kívül helyezi magát – azt gondolván, hogy céljai elérése érdekében akár az erőszak is megengedhető. Kedves Barátaim, mindkét szélsőség veszélyes, egyik sem hoz megoldást az ország gondjaira, sőt inkább mélyíti azokat.

A szélsőségek hajtóanyaga – sose feledjük el – a gyűlölet. A gyűlölet nem békíthető össze az igazsággal, nem tűri a józan ésszt, és elutasítja az áldozatkészséget. Ezért van az, hogy gyűlöletből nem születik újjá semmi. Ezért van az, hogy a szélsőségekben sosem igazi erő, amely képes valódi és gyökeres változtatásokra. Ez azt is jelenti, Hölgyeim és Uraim, hogy a

választások után Magyarországon a jövő kormányzásának kell következnie, nem valamiféle bosszúkormányzásnak. A hibákat akkor is ki kell javítanunk, ha mások követték el őket. Ám a jövő kormányzása nem jelentheti azt, hogy szemet hunyunk, és átlépünk afölött, ami történt. Kodály Zoltán egyszer vendégségben járt, végig kellett hallgatnia a házikisasszony hegedűjátékát. Megkérdezte, mióta tanul hegedülni.

- Nyolc éve, mester!

- Mind a nyolcat letagadhatná...

Ma sokan letagadnák az utolsó nyolc évüket, szívesen elfelejtenék és elfelejtenék velünk, mi mindent műveltek. Kedves Barátaim, mi ezt nem fogjuk hagyni. A szocialisták gyakran fölteszik a kérdést, miért van szükség elszámoltatásra. Erről nekem mindig Pistike jut az eszembe, aki megkérdezi a tanárnőt:

- Tanárnő, miért kell nekem dolgotatot írni?

- Azért, mert ha pofára osztályozok, nagyon rosszul jársz!

Öntsünk tiszta vizet a pohárba! A felelősségre vonással nem a múltnak tartozunk, hanem a jövőnknek, elsősorban a gyermekeinknek. Az elszámoltatás célja az, hogy ne ismétlődessen meg még egyszer mindaz, ami az elmúlt években a magyarokkal történt. Nem hagyhatunk örökül a következő nemzedékeknek egy olyan országot, ahol a törvény egyszerűen nem vonatkozik a hatalmon lévőkre, ahol a hatalmasoknak nem kell felelniük semmiért, míg az átlagembert apró mulasztásokért is előveszik. Mi, mai magyarok olyan országot akarunk a gyermekeinkre hagyni, ahol a törvény szava mindenkire vonatkozik, és kivétel nélkül, és ahol minden embernek – a politikusoknak is – vállalniuk kell a felelősséget szavaikért és tetteikért. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A szélsőségek elutasítása mellett a másik fontos dolog, amit a józan ész diktál, úgy hangzik, a politikának ismét az emberek, a nagy többség felé kell fordulnia. A legnagyobb bajunk ma az, hogy a Gyurcsány-korszakban egyfelől elveszett az egyes ember hite abban, hogy sikeresen boldogulhat Magyarországon, másfelől elveszett a közös hitünk is abban, hogy mi, magyarok, a XXI. századi Európában képesek vagyunk egy sikeres országot felépíteni. Ezért a következő kormánynak mihamarabb és nyilvánvalóan meg kell mutatnia, hogy a politika igenis hasznos eszköz lehet. Hasznos eszköz, amellyel a mindennapi életünk jobbá tehető. De ehhez a kormányzást vissza kell fordítanunk az emberek felé. Sokakban felötlik a kérdés: van-e még ösvény, amely a politikát visszavezetheti az emberekhez. Én azok közé tartozom, akik makacsul bíznak az olyasféle alapvetésekben, mint az, hogy minden zsákutcából ki lehet jönni, mégpedig leginkább ott, ahol belesétáltunk. Ezért nekem meggyőződésem, hogy van olyan ösvény, amelyen a politika visszatalálhat az emberekhez. Abban is biztos vagyok, hogy ezt az ösvényt olyan dolgok mentén kell keresnünk, amelyek közösek bennünk, és amelyek épp ebből adódóan nem elválasztanak, hanem összekötnek minket. Ebből számomra logikusan következik, hogy ezt a bizonyos ösvényt nem a távoli, megfoghatatlan szimbólumok és ideák világában kell keresnünk. Az elmúlt húsz évben megtanulhattuk, hogy az üres jelszavakat, a doktriner politikát, az életszerűtlen ideológiai tételeket követő kormányzatok elszívják és felemésztik a társadalom energiáit, megbénítják az országot. Az ideológiák afféle keskeny vágányú pályák, amelyen rozoga elmemasinák ugyan pompásan el-elkanyaroghatnak, de amelyekkel a valóságos életben aligha juthatunk egyről a kettőre. Számomra ezért a jövő magyar politika középpontjában nem egy politikai elmélet áll, hanem az emberek, s a kérdés az, hogyan akarják leélni az életüket. Vagyis vissza kell térnünk azokhoz az értékekhez, amelyek mindenki számára vitán felül álló közös értékek. A közös értékekre összpontosító politika pedig majd visszavezet az emberekhez és a valósághoz. Így majd belátható lesz, mindannyian be fogjuk látni, hogy mindaz, ami összeköt minket e nemzetben, sokkal több annál, mint ami elválaszt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az első és legfontosabb összekötő érték a munka. A munka az alapja mindennek. Mindannyian tudjuk, érték csak munkából lesz. Minden épeszű ember

tudja, hogy a munka teremti meg az önállóságát, a függetlenségét, a munka tanítja meg a szabadság és az ünnep örömeire is. A munka ad tartást, büszkeséget és elismerést abban a közösségben, ahová tartozik: a családjában, a lakóhelyén, a munkahelyén, a baráti körben.

Az otthon iránti közös vágy is összeköt bennünket. Nincs olyan ember, aki otthontalan akarna lenni, aki ne vágya saját otthonra. Mindenki azt szeretné, hogy legyen egy hely, ahol biztonságban érzi magát, ahol mindennek tudja a helyét, ahová mindig jó érzéssel térhet meg. Kell egy hely, ahol a legszegényebb ember is a saját maga ura lehet. Egy hely, amit úgy rendez be, ahogy ő akarja, úgy viselkedik benne, ahogy neki tetszik, és csak azt enged be oda, akit ő akar. Régi magyar igazság: az én házam az én váram.

A család is olyan érték, mely összekapcsol bennünket. Én hiszek abban, hogy a magányt senki sem kívánja, legfeljebb elviseli, ha úgy hozza az élet, de magától a legtöbb ember családot akar maga körül: családot, melegséget, ragaszkodást. Az igazság az, hogy boldog családi életre az is vágyik, akinek éppen nincs benne része. A család igazi közösség, s minden igazi közösség azon a meggyőződésen alapul, hogy jobb hozzá tartozni, mint nélküle élni. Így van ez a feleségünkkel, a családunkkal, és így van a hazánkkal is.

A munka, az otthon és a család mellett az is közös bennünk, hogy a fizikai fájdalomtól és a kiszolgáltatottságtól mindannyian félünk. Az egészség éppen ezért minden embernek drága kincse. Amíg az ember egészséges, voltaképpen mindenre képes lehet, vagy legalábbis azt hiheti, hogy minden helyzeten úrrá tud lenni. Az egészség szükséges, azonban nem elegendő ahhoz, hogy megszabadulhassunk a kiszolgáltatottság érzésétől.

Ehhez rendre is szükség van, illetve lenne. A diktatúrából való megszabadulás mámorában a rend szó leértékelődött, valamiféle rossz mellékízt, valami melléköngét kapott. Aztán mostanra Magyarország lassan ráésszel, hogy a szabadság rend nélkül nem más, mint nyomasztó káosz, ahol csak félelem tenyészik. Ahol nincs rend, ott elszaporodnak a rácsok, lakatok, zárok, sorompók és figyelő kamerák. Vagyis, tisztelt Hölgyeim és Uraim, a politika akkor található vissza a mindennapi élethez és az emberekhez, ha a mindannyiunkat összekapcsoló értékeket: a munkát, az otthont, a családot, az egészséget és a rendet tesszük meg a kormányzati munka alapjául.

Ezek után már csak arra az egyszerű kérdésre kell felelnünk, hogy miképpen érvényesítheti a politika ezeket a közös értékeket, miképpen tudja mindenki számára elérhetővé tenni őket. Már említettem Önöknek, hogy az elmúlt évek sorozatos kudarainak oka az, hogy a kormányzati politika igazi céljai magáncélok és magánérdekek voltak, amelyekkel az emberek természetes módon nem tudtak azonosulni. Ebből pedig a következő kormány számára annak kell következnie, hogy magáncélok helyett közös célokra és közös ügyekre van szükségünk, amelyek alkalmasak arra, hogy a nagy többség együtt küzdjön a sikeres megvalósításukért. Magyarország akkor tudja összeszedni az erejét, akkor tud kilábalni a válságból, akkor tud megindulni egy sikeresebb jövő felé, ha lesznek nemzeti ügyeink, amelyekért együtt tudunk küzdeni, amelyekkel mindenki, de legalábbis a nagy többség azonosulni tud. A helyzet világos. A politikai vezetés miatt, amely képtelen volt nemzeti ügyeket meghirdetni és képviselni, összerogyott a gazdaságunk, végveszélybe került az egészségügyi rendszerünk, szétporladóban a szociális biztonság, napról napra nő a munkanélküliség, sorra húzzák le a rolót magyar vállalkozások és szó szerint romokban hever a közrend és közbiztonság. Defektes gépkocsink már a felniken fut, csikorog, szikrázik, füstöl. Az ámokfutásnak véget kell vetnünk. Magyarországot voltaképpen újjá kell építenünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mi mással kezdhethetnénk Magyarország újjáépítését, ha nem a gazdaság talpra állításával? Ez ma olyan ügy, amely milliókat képes egy irányba mozgósítani, vagyis képes nemzeti egységet teremteni. Képes lehet, ha jól tesszük a dolgunkat. De milyen legyen, még pontosabban: milyen lehet az újjáépített magyar gazdaság? Olyan gazdasági rendszerre van szüksége Magyarországnak, amely elfogadja, hogy nem létezik jólét és fellendülés hatékony pénzügyi rendszer nélkül, áruk és szolgáltatások szabad áramlása és

verseny nélkül. De azt is tudja, hogy a pénzügyek, a szabad kereskedelem és a verseny csak eszközök, és nem célok. Amikor a magyar gazdaság – még inkább a magyar politika – elfogadta azt az elvet, hogy a piac mindig helyesen működik, a dolgok kicsúsztak az ellenőrzésünk alól. Olyan gazdasági rendszer épült föl Magyarországon, ahol mindent a pénztőkének adtak, és a vállalkozóval szemben elsőbbséget biztosítottak a spekulánsoknak. Látjuk a következményeket. A meg nem érdemelt jövedelmekből élők a markukba nevetnek, és lenézik azokat, akik becsületes munkából élnek, és tartják el a családjukat. Ha a következő kormány nem vállalja azt a felelősséget, amelyet a piaccal szemben vállalnia kell, akkor a teljesítmény helyett továbbra is a spekuláció fog uralkodni rajtunk. A következő országvezetésnek azt is meg kell értenie, hogy az a politika, amely érinthetlenséget és szabályozatlanságot ad a pénzkapitalizmusnak, valójában a demokráciát is megrendíti. Kiszolgáltatottá teszi az embereket, pedig az emberek éppen azt várják a demokráciától, hogy megvédje őket.

A megválaszolendő kérdés úgy hangzik: hogyan tudjuk a magyar gazdaságot a magyar emberek szolgálatába állítani. Az én válaszom a következő: rehabilitálni kell, vissza kell helyezni jogaiba a termelést. Ma a termelésnek Magyarországon nincs becsülete. Nem a termelés számít, hanem az, hogyan tudnak üzletelni a termelésről szóló papírokkal. A bankok ma nem a gazdaságba teszik a pénzüket, hanem papírokba, amelyek a gazdaságról szólnak. A magyar kapitalizmus valójában egy tisztán pénzkapitalizmus, amely nem más, mint egy torzulás, egy fejlődési rendellenesség. Az is igaz, azt se felejtjük el, hogy az antikapitalizmus meg egy olyan zsákutca, ami még ennél is rosszabb. A lényeg az, hogy a XXI. századi magyar gazdaságot nem lehet sem a XX. századi szocialista, sem a jelenlegi oligarchikus módszerekkel kormányozni. Magyarországon ma elterjedtek az olyan jövedelmek, amelyeket az újjáépített magyar gazdaságban nem szabad tolerálni, mert semmilyen kapcsolatuk sincs az érdemmel. Nincs semmi rendkívüli abban, hogy azok, akik munkahelyeket teremtenek, másoknak munkát adnak, sokat kereshetnek. Sőt, ez így van rendjén. De azok, akik a munkahelyek és a jólét tönkretételével teszik ugyanezt, erkölcsileg védhetetlenek. Ezért nem zárhatjuk ki gondolataink közül a társadalmi hasznosságot, a személyes érdemet és az igazságosságot.

Olyan gazdasági rendszerre van szükségünk, amely figyelembe veszi a biztonság, a védelem, az igazságosság és a méltányosság iránti igényeket. Olyan kormányra van szükség, amely nemcsak a kormányzást, de a jegybankot és a pénzügyi felügyeletet is megújítja, mert ezek együtt, közösen viselik a felelősséget a magyar gazdaság összedöntéséért. Olyan kormányra van szüksége Magyarországnak, amely nem retten vissza a gazdaság átépítésétől. Ha hiszékenységből, restségből vagy patópáli kényelemszeretettől vezetettve hitelt ad a helyzet javulásáról szóló szíréhangoknak, akkor a talpra állás elmarad. Akkor a magyar gazdaság a saját lába helyett ismét másokén, leginkább a külföldén fog állni. Kedves Barátaim, a pénzkapitalizmus azért csődölt be világszerte, mert a bankok nem a munkájukat végezték. Miért tegyék ki magukat annak a kockázatnak, hogy vállalatokat hitelezzenek, amikor pénzügyi spekulációval könnyebb pénzt keresni? Eközben Magyarországon a még életképes cégek is kénytelenek utcára tenni az embereket, mert a bankok egész egyszerűen nem hitelezik a termelésüket, a kormány és a jegybank pedig ezt ölbe tett kézzel nézi.

Olyan gazdasági rendszerre van szükségünk, amely véget vet ennek. A bankoknak Magyarországon ismét azzal kell foglalkozniuk, amiért életre hívták őket, vagyishogy betéteket gyűjtsenek és hiteleket nyújtsanak a gazdasági életnek. Ahogy az Európai Néppárt egyik vezetője fogalmazott: olyan rendszerre van szükség, amely lebeszéli őket a tulajdonosi spekulációról és a spekulatív alapok finanszírozásáról. Olyan gazdasági rendszerre van szükség Magyarországon, amely megérti annak jelentőségét, hogy a válság hatására még a legnemzetközibb bankok és vállalatok is ráébredtek, hogy van nemzetiségük. Bár sokáig úgy tűnt, hogy a nemzeti kötődés feloldódik a globális piacon, a történelem, úgy tűnik, most mégis

határozottan más irányt vett. A holnap világában az emberekkel ezért nemcsak mint élő munkaerővel, de mint nemzeti közösségek tagjaival is számolni kell. Számolni kell az emberek erkölcsi követeléseivel és a polgári méltóságuk iránti igényekkel. Sokan belelovallták magukat a nemzetek, az államok és az állampolgárok nélküli világ látomásába. Delíriumos látomás volt ez. Hívei azt hiszik, hogy a nemzeti, állami gyökerekhez való visszatérés egy új probléma. Én pedig pont fordítva, úgy látom, Magyarországnak olyan gazdasági rendszerre és olyan kormányra van szüksége, amely ebben nem problémát, hanem megoldást, de legalábbis lehetőséget lát. Lehetőséget arra, hogy egészségesebb magyar gazdaságot építsünk. Olyat, amely több esélyt ad a magyar embereknek a boldogabb életre, mint amiben az elmúlt húsz év során részük volt. Vagyis az első és legfontosabb nemzeti ügy, hogy saját lábára állítsuk a magyar gazdaságot.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A magyar válságkezelés azért vallott kudarcot, mert nem tudta, talán nem is akarta megvédeni a munkahelyeket, holott ez lett volna a legfontosabb feladat az elmúlt esztendőben. Éppen ezért, amit az elmúlt egy évben az MSZP-kormányzat csinált, számomra ugyanolyan kudarc, mint amit előtte bemutatott. Én sohasem fogok lemondani arról a meggyőződésről, hogy bármely közösségnek a világon az a jó, ha minél több tagja végez hasznos munkát. Ahogy arról sem, hogy a gazdasági válság kezelésének egyetlen hatásos módja a gazdasági növekedés beindítása, szinte minden áron. A józan ész tehát azt diktálja, hogy tűzzük ki célként magunk elé, hogy az elkövetkező tíz év alatt egymillió munkahelyet hozunk létre. Ezért mindenekelőtt a hazai kis- és középvállalkozásokat kell támogatnunk, mert most is ők adnak munkát a legtöbb embernek. Az embereknek csak akkor lesz munkájuk Magyarországon, ha őszintén kimondjuk: ha megvédjük a magyar termékeket, ha megvédjük a magyar árukat, ha megvédjük a magyar földet és megvédjük a magyar vízkészletet. Legyünk szerények! Legalább ugyanannyira meg kell védeni magunkat, mint amennyire ezt más országok, például az Egyesült Államok, Németország vagy Franciaország minden fönntartás nélkül, bátran megteszik.

Nos, kedves Barátaim! Itt az idő, hogy nemzeti üggyé tegyük az új munkahelyek megteremtését!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ahhoz, hogy az egészség mindenki számára elérhető legyen, meg kell mentenünk a magyar egészségügyi rendszert, amit a Gyurcsány-korszak módszeresen szétvert. A szociális népszavazás alkalmával már mindannyian láthattuk, hogy az egészségügy megmentése olyan nemzeti ügy, amely példátlan méretű összefogást képes teremteni. Az emberek nem csodákat várnak, hanem azt, hogy lássák: a politika az ő egészségüket akarja szolgálni. Ha látják, akkor ők is segíteni fognak. És éppen ez a nemzeti ügyek lényege: az emberek nélkül nem lehet egyetlen országot sem fölemelni. Ezt a közös energiát kihasználva rendeznünk kell a házi orvosok és a kórházak helyzetét. Nem lehet tovább tétlenül nézni, hogy az orvosaink száz- és ezerszám külföldre mennek, és közben kórházaink súlyos sérülteket nem tudnak fogadni. Több orvosra és több ápolóra van szükségünk ahhoz, hogy felére csökkentsük a várakozási időt, és ne forduljon elő, hogy súlyos beteg vagy sérült ember nem kap azonnal orvosi segítséget. Könnyen belátható, hogy nemzetközi versenyképességünk alapfeltétele, hogy minél több munkaképes, jó teljesítményekre alkalmas magyar ember éljen Magyarországon. Itt az idő tehát, hogy megmentjük az egészségügyet!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Közös és nagy célunk, amelyben minden becsületes, törvénytisztelő magyar egyetért, a közrend és a közbiztonság helyreállítása. Senki sem akar félelemben élni, és mindenkit dühít, hogy vandálok randalírozhatnak következmények nélkül. Ez is olyan nemzeti ügy tehát, amit a nagy többség – biztos vagyok benne – támogatni fog. Különösen, ha azt látják, hogy az új kormány komoly erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy közösen számúzzuk a félelmet az utcákról, a terekről és az otthonainkból. Én emlékszem, gyermekkoromban a kertajtót, de sokszor még a ház ajtaját se zártuk be, vagy egyszerűen a lábtörlő alá tettük a kulcsot. Sőt, amikor még lakótelepi panelházban laktam, ott

sem voltak sem berácsozva, sem bevasalva az ajtók. Gyenge kormány egyenlő gyenge közbiztonság. Ezért szabadult el a bűnözés. Ezért kell határozottan kimondanunk: a bűnözők ellen harcolni kell, akárkik is azok. Mindegy, hogy milyen a vagyoni helyzetük, a kisebbséghez vagy a többséghez tartoznak-e, a bűnözőket törvény elé kell állítani és felelősségre kell vonni minél gyorsabban. Itt az idő, hogy újra rend legyen Magyarországon!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ma az embereket és a családokat nemcsak a munkanélküliség, a hiányos egészségügy és a bűnözés veszélyezteti, hanem a szociális biztonság széthullása is, ami szintén a Gyurcsány-korszak sajátos vívmányai közé tartozik. Én azt látom a világban, hogy azok az országok és nemzetek erősek, ahol erős a bizalom, a nem látható, nem kézzel fogható dolgokban pedig erős a meggyőződés. Vagyis az emberek hisznek a saját sikerükben, szeretik a nemzettársaikat, fontos számukra az összetartozás, és ezért tudják, hogy számíthatnak is egymásra. Számomra ezt jelenti a szociális biztonság, és ezért gondolom úgy, hogy olyan nemzeti ügyről van szó, amellyel az emberek nagy többsége mindig is azonosulni fog. Azonosulni fog, mert a szociális biztonság nélkülözhetetlen a mindennapi élethez, és abból valójában, ha jól belegondolunk, mindenki részesül. Ha pedig széthullik, mint az abroncsát vesztett hordó dongái, vagy akár csak súlyosan megbillen, azt előbb-utóbb mindenki megérzi, még a legjobb módúak is. A szociális biztonság tehát erőforrás a nemzet számára. Minden egyes megszülető gyermek befektetés, amely sokszorosan meg fog térülni az országnak, amikor képzett és egészséges felnőtté válva munkát vállal, és részt vesz a javak előállításában. Mindenkinek saját, jól felfogott érdeke, hogy amikor ő szorul majd gondoskodásra, legyen, aki gondoskodni képes róla. Ezért itt az idő, hogy helyreállítsuk a szociális biztonságot Magyarországon!

Összefoglalva tehát azt mondhatom, meg vagyok győződve arról, hogy a kormányzásnak a jövőben a nemzeti ügyeket kell képviselnie. Magyarország következő kormányának a nemzeti ügyek kormányának kell lennie.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nehéz nyolc év van mögöttünk, a nyolc évnek súlyos az öröksége. Micsoda ócska cipő, éneklő most valahol Cseh Tamás. A Facebookon – ilyenem is van – az egyik szurkolóm – nem rajongóm, bár az angol fordítás kötelezővé teszi – a következő üzenetet küldte, amikor megkérdeztem, miről kellene beszélnem: „Az elmúlt nyolc év hagyatéka: Lopni dicsőség. Hazudni kötelesség. Ütni öröm. Itt az idő, hogy ennek véget vessünk.” Tisztelt Hölgyeim és Uraim, arra következtethetünk, hogy a magyar emberek azonban minden tiszteletet és elismerést megérdemelnek, mert kibírták. És ha a szocialisták térdre is rogyasztották az országot, az nem omlott össze. Ez kizárólag a magyarok szívós helytállásának köszönhető. Ez okot ad a reményre. Ha valaki eddig kételkedett volna, ebből is láthatja, ha nem is hibátlan, de nagyszerű nép és nagyszerű nemzet a miénk. És ebből erőt meríthetünk a jövőhöz is. Magyarország megindulhat egy új úton és új irányba, egy jobb és sikeresebb holnap felé, amikor a magyarok szívóssága, szorgalma, tehetsége és leleményessége már nemcsak arra kell, hogy kibírjuk, túléljük, hanem arra, hogy előrejussunk, és sikereket is érzünk el.

Látom, sokan aggódnak, kételkednek, sokan bizonytalanok. Érthető, hogy nem mernek reménykedni ennyi kudarc és csalódás után. Én megértem őket. Megértem azokat a gyermekeikért aggódó szülőket, akik azt mondják, hogy Magyarországnak ma nincs jövőképe, nincsenek céljai, és attól félnek, hogy gyermekeik előbb-utóbb elhagyják az országot. Azt üzenem nekik, hogy a változás épp azért fontos, hogy újra legyen közös jövőnk, hogy legyenek közös céljaink, amelyek megoldásával sikeres és erős országgá válhatunk. Megértem a nemzet távolabbi jövőjéért felelősséget érzőket is, akik azt kérdezik, mihez kezdünk a népesedési hanyatlással, az oktatással, a vállalkozó szellemmel vagy a kutatással hosszútávon. Nekik azt szeretném üzenni, hogy a változásnak az élet minden területére ki kell terjednie, a nemzeti ügyek kormányának pedig mindig a jövő felé kell fordulnia, mindig a

horizontot kell kutatnia. És megértem azokat is, akik elkeseredettek és dühösek az elmúlt nyolc év miatt. Van rá okuk bőven. Most arra kérem őket, hogy az igazi és valódi, vagyis mély változás érdekében csak a józan ész politikáját támogassák. A szélsőséges erőknek hiába nagy a hangjuk, hiába rázzák az öklüket, nincs és nem is lesz ahhoz elég erejük, hogy komoly változást vigyenek végbe. Őket támogatni elvesztegetett, sőt eltékozolt lehetőség és erőfeszítés. Kedves Barátaim, megértem a szocialistáktól elpártolt, volt baloldali szavazók csalódottságát. Hittek egy eszmében. Hittek egy eszmében, és azt kellett látniuk, hogy vezetőik semmibe veszik ezeket az eszméket, és hátat fordítanak a saját választóiknak. Nekik azt üzenem, hogy mi, jobboldaliak nem várjuk, hogy megváltoztassák a fölfogásukat, csak arra kérjük őket, hogy támogassák a nemzeti ügyeket, mert azok minden magyar ember érdekét szolgálják. Rájuk is számítunk, őket is várjuk az ország közös újjáépítésében, mert biztos vagyok benne, hogy nélkülük nem fog sikerülni. Legyenek ők is a változás részesei és nyertesei.

Az ország egyik fele csalódott, a másik dühös. Csalódott, mert rászédtek, becsapták, visszaéltek a bizalmával. A másik fele meg azért dühös, mert előre látta, hogy így lesz, és azt is tudja, hová juthattunk volna nyolc év alatt, ha nem hagyjuk magunkat rászédni. Csalódott és dühös emberek milliói. Barátaim, itt most a politikának különös gonddal kell cselekednie. A düh és a csalódottság földjéről átjárót kell találnunk, amely elvezet a szóértés, az együttműködés és a remény világába. Gyűlöletkampányok és hazugságbeszédok okozta lehangoltság, hitetlenség, ölbe ejtett vagy éppen tehetetlenül széttárt kezek korszakából kell áthajóznunk a nagy tervek, a tetterő, a cselekvés, a kölcsönös bizalom és a közös siker korszakába. Vagyis fel kell szítanunk a reményt a magyar szívekben. Tisztelt Hölgyeim és Uraim, én rendületlenül hiszem, hogy sikerülni fog, mert tudom, hogy nincs reménytelen ország, csak reménytelen kormányok vannak, és azt is tudom, hogy nincs szegény ország, csak rosszul kormányzott ország van.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt is tudom, azt is hallom, azt is látom, hogy vannak, és nem is kevesen, akik úgy gondolják – olvasva talán ilyen-olyan fölméréseket –, hogy a jövőbe induló vonatjegy már a zsebünkben van. Nyomatékosan felhívom a figyelmüket, hogy csak egyetlen igazi felmérés létezik, amire adni lehet. És ez április 11-én lesz. A vonatjegy csak ott és csak akkor váltható meg, és mindenki kell hozzá, aki változást akar. Mindenki és mindkét szavazatával. Puskás Öcsi közismert mondását a helyzethez igazítva: kis különbség – kis változás, nagy különbség – nagy változás. Márpedig Magyarországnak most nagy változásra van szüksége. Magyarország népe annyi mindent állt ki az elmúlt nyolc évben, hogy igazán megérdemli a nagy változást. Magyarország sokkal jobb kormányzást érdemel. Magyarország népének joga van arra, hogy olyan kormánya legyen, amely figyel az emberekre, amely meghallja az emberek hangját, az idősekét éppúgy, mint a fiatalokét, a munkavállalókéét éppúgy, mint a vállalkozókéét, a városban élőkét éppúgy, mint a falusiakét, meghallja a családok hangját éppúgy, mint az egyedül élőkét. Magyarország népének joga van egy olyan kormányhoz, amely bízik a magyarokban, és megadja a nekik kijáró tiszteletet. Olyan kormány kell, amely megérti, hogy milyen emberek vagyunk mi, magyarok, tiszteletben tartja a különbözőségeinket, és megértő velünk szemben. Én hiszek abban, hogy a magyarok képesek arra, hogy a hazugság helyett az igazságot válasszák, kapzsiság helyett az önzetlenséget, az ostoba, mohó zsarnokság helyett a demokratikus, józan ész, uszítás helyett a megbékélést és korrupció helyett az áldozatkészséget. Tagadás helyett a hitet és hatalmaskodás helyett a szolgálatot. Tudom, ezt várják az új kormánytól, de én azt kérem, várják ezt el saját maguktól is, saját életükben, a saját hatókörükön belül is. Higgyék el, csak együtt sikerülhet, de együtt sikerülni fog.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt az országot, amely közös értékeket, erős és komolyan vehető kormányzást mutat fel, ismét tisztelni fogja majd a világ, ismét súlya lesz a szavának. Magyarországnak most egy erős és elkötelezett kormánnyra van szüksége, amely képes

feledtetni a szégyent, amit a Gyurcsány-korszak okozott. Olyan kormányra van szükség, amit nem kell szégyellnie az országnak. Vagyis itt az ideje, hogy a gyengéket leváltásuk az erősek. Tisztelt Hölgyeim és Uraim, én készen állok, hogy Magyarország nagy vállalkozásában a magam feladatát ellássam. Én és a pártom is készen állunk. Készen állunk az erős, a felelős és a cselekvő kormányzásra.

Hajrá Magyarország, hajrá magyarok!

Speech 2 Address delivered during the Hungarian Chamber of Commerce and Industry`s Economic annual opening event (February 8, 2010)

Tisztelettel köszöntök mindenkit! Jó napot kívánok!Látom, hogy – bár egy gazdasági témát vitató rendezvényen vagyunk, mégis – sikerült nagy médiaérdeklődést kiváltani, ami azért nem csekélység, mert ma a politikai híradásokban a bűnügyi krónikák élvezik az első helyet. Igazán szép dolog, hogy a korrupciós ügyeken túl a nyilvánosság az ország legfontosabb kérdésére, a gazdaság kérdésére is tud azért majd figyelmet fordítani.

Engedjék meg, hogy először is kimentsem magam, amiért késtünk. Ennek az volt az oka, hogy itt van Magyarországon a német külügyminiszter, akivel kissé elhúzódo megbeszélést folytattunk. Elsősorban azért, mert megpróbáltuk kitapogatni azt, amit ma szinte senki sem tud biztosan, hogy mégis mi lesz az a nemzetgazdasági környezet, amely körülvesz bennünket a következő esztendőben, és mindenki tudja, hogy ebből a környezetből az egyik – talán az egyik legfontosabb – szegmens éppen a német-magyar gazdasági reláció. Csakhogy értékeljük az előttünk álló feladat nagyságát, a német külügyminiszter azt mondta, hogy jó esetben körülbelül két év múlva tud visszajutni a német gazdaság oda, ahova a világgazdasági válság előtt állt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Köszönöm szépen ezt a nagy érdeklődést, bár be kell vallanom, hogy én is tudom, hogy ez nem a személyemnek szól, hanem elsősorban a jövőnek. Úgy gondolom, hogy akik itt vagyunk ebben a teremben, mind úgy gondoljuk, hogy szeretnénk – Önök is, én is – valamilyen formában a jövő részesei lenni. Ezért is vagyunk itt. Én ebből elsősorban biztatást olvasok ki, és azt látom, hogy Önökben van élni akarás, tettvágy és siker iránti igény néhány hónappal, kevesebb, mint két hónappal a választások előtt.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim!Mielőtt elmondanám azt a néhány gondolatot, amiért elfogadtam az Önök meghívását, szeretnék egy-két megjegyzést tenni; az előbb elhangzottak keltettek ugyanis néhány gondolatot a fejemben. Az első dolog az az, hogy amikor az ember látja ezeket a számokat, és akkor nem tudja, hogy sírjon vagy nevéssen. Nem tudja, hogy egy komédiának vagy egy tragédiának a része. Mert hogyha egy másik országról lenne szó, akkor jókat nevetnénk, és azt mondanánk, hogy ez egy komédia. De miután a mi életünkről van szó, ebben élünk, és ennek az árát mind mi fizetjük meg, ezért úgy érezzük, hogy amit előbb láttunk, joggal érezzük úgy, hogy inkább egy tragédia.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Természetesen ezeket az előbb elmondott tényeket, adatsorokat nekem módom volt már a mai találkozáson előtt is látni. Az abban elhangzottakkal, tényekkel én egyetérték. És ezek a tények, illetve ez az előadás, amit az előbb hallhattunk a kamara elnökétől, akinek még egyszer köszönöm a meghívását, mind arra mutattak rá, hogy a magyar politikában ma nem intellektuális deficit van. Ugyanis minden tudás, amely egy jó gazdaságpolitika megalkotásához szükséges, rendelkezésre áll. Ez a bemutató lényegében ezt

a tételt támasztotta alá. Természetesen én azt is tudom, hogy egy-egy jövőre vonatkozó kocka alapvetően kormányzati előrejelzéseket tartalmazott. De hát ezt én már az elmúlt nyolc évben elég gyakran láttam, hogy amikor a jelenről van szó, akkor a kép nagyon sötét, amikor a jövőről, akkor pedig hirtelen minden vonal fölfelé indul meg a papíron. Állandóan egy-két év távolságban vagyunk a mindjárt itt lévő fellendüléstől. Ez egy maradvány, alapvetően egy ideológiai maradvány. Nem szoktunk ezen gondolkodni, de hadd hozzam ide: ez a reformkommunizmusnak a maradványa. Nem tudom, ezen a szón gondolkodtak-e már. Hogy lehet megreformálni valamit, ami még nem is valósult meg? Ez ennek a lenyomata. Nem azzal foglalkozunk, ami most itt van, és meg kéne valósítani, hanem azzal, hogy majd akkor a következő néhány évre vonatkozóan már fölfelé irányuló vonalat tudunk húzni a papírra. Ez egy gondolkodásmód, amelyen túl kell lépniünk, hogyha gazdasági hatékonyságot szeretnénk elérni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Természetesen én azt is tudom, hogy bár nekem a gazdaságról kell most szólnom, azért Önöket legalább annyira politikai kérdések is izgatják. Azonban nem szeretném a rendezvény karakterét megváltoztatni, és csak egy-két megjegyzés erejéig szorítkozom politikai természetű mondatokra. Az első dolog, amit szeretnék Önöknek elmondani, hogy majd a választások után, az akkor létrejövő kormánynak lesz egy óriási dilemmája. Most nem szeretném részletekbe menően megvitatni, csak érzékeltetni szeretném, hogy Önök is lássák azokat a kihívásokat, amelyekkel majd meg kell küzdeni a következő kormánynak. Ez pedig a következő: előbb-utóbb el fog jönni az igazság pillanata, amikor meg kell mondani, hogy mi a gazdasági valódi állapota, ebből következően a pénzügyi számok mennyire törekenyek, s ezt úgy kell a világ tudomására hozni, hogy közben azt a csekély, most visszaépülni látszó bizalmat, amit az elmúlt fél évben értünk el, azt ne veszélyeztessük. Hogy kell ezt megoldani, arról fogalmam sincs. De szerencsére ez majd a választások utáni kérdés lesz, de egy dolgot biztosan tudok, hogy azt, amit bizalom-visszaépítésben elértünk, meg kéne tartani, de azt is tudom, hogy bizalmat megtartani hazugság és hamis tények alapján pedig nem lehet. Ez egy politikai feladat, amit a következő kormánynak meg kell oldania.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Sokat szoktak engem arról faggatni, hogy lehet-e jó gazdaságpolitikát létrehozni kétharmados parlamenti többség nélkül. Erre a kérdésre a válaszom az, hogy természetesen lehet. Bár kétségkívül kétharmaddal sokkal könnyebb. És miután ezt mindig kérdezik tőlem, hadd tegyem egyértelművé a magam álláspontját ebben a kérdésben – ennyiben ez egy politikai megjegyzés lesz –: én úgy látom, hogy ma egyetlen célra érdemes a politikai erőnket összpontosítani. Ez pedig az, hogy Magyarországon – először húsz év után – jöjjön létre egy nem-koalíciós kormány, tehát egy egységes kormány, amelynek a működését, hatékonyságát nem nehezíti, nem teszi lehetetlenné, nem súlyosbítja, energiáit nem emészti föl a minden koalícióval szükségszerűen együtt járó belső egyeztetési rendszer. Ha azt el tudnánk érni, hogy nem koalíciós, hanem egységes kormány jöjjön létre a választások után, azzal a magyar gazdaság már egy óriási lehetőséghez jutna. Hogy ezt el lehet-e érni vagy sem, ezt a választások első fordulójában fogjuk megtudni, és a választások első fordulójának eredményénél lehet majd arról beszélni, hogy a második fordulóra maradt-e nyitva bármilyen esély a kétharmadra. Ezért ma a kétharmadról szóló spekulációk idő előttek, nem megválaszolhatóak, és a magyar néplélek ismeri azt az adottságát a magyaroknak, hogy a meg nem válaszolható kérdésekről szeretünk sokat és hosszan gondolkodni, miközben a lábunk előtt lévő kihívásokról pedig elfelejtkezünk. Én már láttam ilyen választási kampányt, vesztettem már úgy választást, hogy összecseréltem a sorrendet. Nekünk most és itt először arra kell összpontosítani, hogy tudunk-e a magyar nép számára egy egységes kormányzást

biztosítani, és hogyha ez megvan, utána szabad arról gondolkodni, hogy vajon tudunk-e még esetleg egy ennél jobb megoldást is ajánlani a magyar gazdaság szereplői számára.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt hiszem, hogy talán a politikai természetű megjegyzésekkel végeztem is. Talán még annyit, hogy amikor olyan konferenciákon veszek részt, ahol ilyen ábrákat, tényeket, a magyar reálgazdaság valóságos képét mutatják, illetve azzal szembesülök, akkor a bennünket támogatók azt szokták mondani, hogy nagyon nehéz feladat vár rátok. Így szokták mondani, akik velünk vannak. Akik nincsenek, azok azt szokták mondani, hogy a következő kormányra. Ebből is tudja az ember rögtön, hogy ki mellett ül. Nos, én azt szeretném Önöknek mondani, hogy a politikában a nehéz feladat nem negatív kijelentés: az az egyetlen inspiráló dolog. Ha Önök belegondolnának abba, hogy miért lennének hajlandóak átlépni a gazdaságból a politikába – a magyar politika mai adottságai közepette, akkor csak egyetlen dolgot tudnának mondani – túl azon a mondaton, hogy semmi pénzért, de ha mégis, akkor valószínűleg azt mondanák, mert ott vannak olyan nagy feladatok, amiért érdemes azzal foglalkozni. Az a tény, hogy a helyzet nehéz, a kihívások súlyosak, hogy nem lesz könnyű megtalálni a megoldásokat, ez nem olyasvalami, ami elrettent bennünket, hanem pontosan olyasmi, ami munkára sarkall. És ez rám nézve különösképpen így van. Tehát ezért ezek az adatok, amelyeket az előbb láttunk, engem inkább energiával, alkotóerővel, innováció iránti vágygal töltenek el, és legkevésbé sem rezegetik meg a nadrágom szarát.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ezek után talán még egy mondatot engedjenek meg, mielőtt elmondanám az előadásomat. Látják, hogy nem egyedül jöttem. Itt van velem Matolcsy György és Járai Zsigmond is. Nem szeretném ezt a mai találkozónkat nosztalgikus partizántalálkozóvá visszaalakítani. Az egykori polgári kormány jól ismert szereplői utólag megdicsérik magukat. Óvnám magunkat ettől. Csak azért szerettem volna fölhívni erre a tényre az Önök figyelmét, hogy lássák, hogy itt nem arról van szó, hogy egy ugrást akarunk végrehajtani a sötétben. Ismerjük egymást, voltunk már kormányon, ismerjük az erőnket, gyengeségeinket, erényeinket és hátrányainkat, Önökkel is működünk már együtt, alig tudunk újat egymásról elárulni. Ilyen értelemben a tapasztalatot és a tapasztalat fontosságát szeretném az Önök figyelmébe ajánlani. Nyilván őket azért hoztam el, mert ha kapunk kellő társadalmi bizalmat, akkor mind a kettőjük munkájára a jövőben is szeretnénk számítani.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Elnök Úr! Ha az ember áttanulmányozza a davosi Világgazdasági Fórum legutóbbi konferenciájának előadásait, akkor azt látja, hogy túl azon, hogy egyetlen biztos dolog van a világgazdaságban: a bizonytalanság, túl ezen, egy kicsengése volt minden előadásnak. Akkor is, hogyha politikusok tartották, és akkor is, hogyha világgazdasági szakemberek. Ez a markáns végkicsengés tömören úgy foglalható össze, hogy a kapitalizmusra, amely kapitalizmus alatt a magántulajdonra és a versenyre épülő gazdasági rendszert értjük, tehát a kapitalizmusra a piaci spekuláció jelenti ma a legnagyobb veszélyt a világban. Miért? Azért, mert a spekuláció egy hamis illúziót táplál, amely azt üzeni, hogy munka nélkül is fenntartható a modern gazdaság. Azt üzeni, hogy nem számít, miből származik a profit, csak gyorsan és nagyon sok legyen. A piaci spekuláció csak magánérdekre és csak rövid távú haszonra törekszik. Nincs benne hozzáadott érték, nem finanszíroz termelést, nem hoz létre értéket, ehelyett a meglévő értékeket csapolja meg. Bizakodásra az ad okot, hogy a világgazdaságban bekövetkezett és most is zajló viharos változások végre mindenütt szembenézésre készítetik a politikai és a gazdasági vezetőket egyaránt ezzel a ténnyel. A világnak szembe kell néznie, ha tetszik, ha nem, hogy a piac mégsem működik magától helyesen, és önmagát sem tudja megvédeni a szabadjára engedett, globalizált spekulációtól. Szembe kell néznie azzal, hogy a spekuláció burjánzása folytán egy olyan pénzkapitalizmus alakult ki, amelyben immár a más pénzének a kockáztatása jelenti a normát.

Ez egyesek számára kétségkívül gyors és könnyű profitot engedélyez, de gyakran, sőt legtöbbször anélkül, hogy ezáltal bármiféle új érték jönne létre. Márpedig a pénz- és az értékpapírpiac kizárólag akkor lehet hasznos, hogyha a termelést finanszírozza, viszont attól a ponttól veszélyessé és károsá válik, amikor önmagát kezdi el finanszírozni. A spekulációnak éppen ez a lényege, és ez ellentétes magának a piacnak az eredeti alapgondolatával, amelynek a középpontjában a kölcsönösség gondolata áll.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!A világnak szembe kell néznie azzal, hogy ennek a pénzkapitalizmusnak a fő jellemzője és legnagyobb veszélye, hogy csak a jelen számít, a jövő nem. A jelentől elvárt magas hozam iránti túlzó igény a jövő állandó leértékeléséből táplálkozik. A spekuláció által fölthajtott hozamok leértékelik a jövőbeli bevételeket: minél magasabbra nőnek az előbbiek, annál inkább veszítenek értékükből az utóbbiak. Szembe kell néznie a világnak azzal, hogy az egész gondolatrendszer hamis. Egy társaság gazdasági értéke valójában nem változik meg egyik pillanatról, de még egyik napról a másikra sem. Ez csak papíron és az emberi képzeletben fordul elő. Ez a hamis gondolkodás a gyakorlatba átültette, merthogy átültetődik oda, hogy olyan eredményeket produkál, hogy egy bajban lévő cég profitot mutathat ki egyszerűen csak azért, mert átminősítették a hitelét és ezáltal az adósságait.

Kedves Barátaim! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Mindez nem elméleti probléma. Amiről beszélek, nem az elemzők, nem az elméleti közgazdászok, nem a szociológusok problémája, hanem a mienk. Ugyanis ez a gondolkodásmód, vagyis a spekuláció a termelés lefokozásával súlyos recessziót idézett elő a világgazdaságban, és ezt mindannyian megszenvedjük. A mindennapi életben ez azt jelenti, hogy egyre kevesebb vállalkozás képes fennmaradni, új vállalkozásokra pedig egyre kevesebb lehetőség van. A munkavállalók oldaláról pedig azt jelenti, hogy sorra szűnnek meg a munkahelyek, újak pedig nem jönnek létre helyettük. Tehát a kapitalizmus jövőbeni természetéről szóló vita az egyik leginkább húsbavágó kérdés mindannyiunk, a munkaadók és a munkavállalók számára is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Itt az ideje észrevenni, hogy a világgazdaságban ma azok a térségek erősek, ahol termelés van. Ez most leginkább Keletre igaz, vagy Keletre inkább igaz, mint Nyugatra. Ezért szabad olyan mondatokat mondani mindenfajta nyugati, zapadnyik elkötelezettség mellett is, hogy ma a világgazdaságban keleti szél fúj. És ezt nekünk, akik nyugati zászló alatt hajózunk, is figyelembe kell vennünk, meg kell értenünk, és be kell építenünk a gondolkodásunkba. Mindebből, tisztelt Hölgyeim és Uraim, érdemes egyszer és mindenkorra leszűrnünk a jövő egyik axiómájaként, hogy a termelést, vagyis a munkát nem váltja és sohasem válthatja ki a spekuláció. A világ kénytelen lesz belátni, bár nagyon nagy viták zajlanak a világ gazdasági és politikai vezetőik között, de végül hiszem, hogy a világ kénytelen lesz belátni, hogy a gazdaság nem működhet úgy, mint egy kaszinó, ahol hatalmas összegeket lehet nyerni órák alatt, de semmifajta értékteremtés, termelés nem történik, bár hozzáteszem, hogy bizonyos szabályok és morális elvárások nélkül még egy tisztességes kaszinó sem működhet. De még ha tisztességesen működő kaszinóra gondolok, akkor sem javasolnám a világgazdaságnak, benne a magyar gazdaságnak, hogy egyfajta kaszinó-kapitalizmus életképességében reménykedjünk.

Tisztelt Elnök Úr!De szolgálnak a világban végbemenő folyamatok, változások néhány további tanulsággal is. Azzal is szembe kell néznünk ugyanis, hogy a világgazdaság teljes összeomlását csak az állami beavatkozásnak köszönhetően sikerült elkerülni, vagyis téves elgondolás volt az, amely leírta az állam és a nemzetgazdaság jelentőségét, mert a globalizációra és a multinacionális vállalatbirodalmakra, valamint a bankrendszerek erejére

hivatkozott. Ez egy téves elgondolás volt azért, mert a nemzetgazdaságok természetüknél és természetes adottságaiknál fogva sokkal inkább alapoznak munkára és termelésre, és sokkal kevésbé manipulációra vagy spekulációra, mint ahogy a globális rendszerek teszik. Ezért érdemes a nyugat-európai gazdasági vezetők beszédeit, gondolkodását nem egyszerűen egy nemzeti protekcionista szempontból értelmezni, hanem a mostani világgazdasági válságra adott, nagyon racionális gazdaságpolitikai megfontolásként. Ezek a nemzetgazdaságok tehát sokkal inkább természetüknél fogva munkára és termelésre alapoznak, mint a globális rendszerek –legalábbis azokban az országokban, ahol működik egészséges és erős nemzetgazdaság.

Szomorú, de ki kell mondanunk, hogy Magyarországon nem működik. Miközben a világgazdaság a spekuláció okozta megrázkódtatásoktól szenved, aközben a magyar nemzetgazdaság életét még egy sajátos magyar tehertétel is keseríti. És ez a mondandóm lényege. Ugyanis Magyarországon nem az a helyzet, ami a világban, mert az elmúlt években Magyarországon nem ugyanaz a folyamat ment végbe, mint a nagyvilágban. Magyarországon ugyanis nemcsak a piacon jelentkezett spekuláció, hanem a politikában is. És ez, mármint a politikai spekuláció láthatóan még veszélyesebb, és még nagyobb károkat okoz, mint a piaci spekuláció. A politikai spekuláció húzódik meg azok mögött az adatok mögött, amiről az Elnök úr az előbb beszélt.

Hogyan is működött, illetve működik – reményeim szerint még ötvenhárom napig – a magyar kormányzati politikában a spekuláció? Elsőként említhetjük a kormányzatok folyamatos költségvetési trükközéseit. A számok, az adatok tudatos meghamisítását, elhallgatását vagy késleltetését, vagyis az elmúlt évek során a gazdaságpolitika egésze spekulatív adatokra épült. A célja ennek valójában az volt, hogy senki ne legyen tisztában a valós helyzettel, a valós számokkal és adatokkal. Ezért tűnik süketek párbeszédének az, amikor a kormányzat és a gazdasági élet szereplői beszélgetést, tárgyalást folytatnak arról, hogy mi is a helyzet a magyar gazdaságban, és mit kellene tenni. Az alapadatokban sem tudnak egymással egyetérteni. A kormányzati spekuláció valójában magánügyként kezeli az ország gazdaságát, magáncélokát és magánérdekeket érvényesít. De az én fölfogásom szerint a politikai spekuláció körébe tartoznak a különféle privatizációs ügyletek is, amelyeknek bevételeit a kormányzat sohasem a magyar gazdaság élénkítésére fordított. Gondoljanak például csak az egyik legnagyobb magyar vagyontárgy értékesítésére, a reptér értékesítésére. Mikor jut a magyar gazdaság a költségvetési források megszokott bevételi formáin túl, hirtelen 4-500 milliárd forintra? És hova lett ez az összeg, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Vagy gondolhatunk a politikai spekuláció részeként a nyakló nélkül fölvett külföldi hitelekre, amely külföldi hitelekből a magyar termelőgazdaság szintén nem látott semmit. Mert a nyakló nélkül fölvett külföldi hitelek valójában jóléti kiadásokra mentek el. És én jól emlékszem 1990-ben, amikor megbukott a szocializmus, akkor még mindannyian egyetértettünk – nemcsak a jobboldal, a baloldal is –, hogy még egyszer ez nem fordulhat elő. Akárki is kormányozza ezt az országot, még egyszer senki sem teheti meg az emberekkel, hogy külföldi hiteleket nem a termelőgazdaságra, hanem a jóléti kiadásokra fordítja. Mert ezzel szükségszerűen oda fogunk jutni, ahová egyszer már éppen akkor, 1990-ben eljutottunk. És emlékezzenek rá, nekem nincsen különösebben nagy véleményem a szocialista kormányokról, ezt talán elnézik nekem, de én jól emlékszem arra, hogy ezt a tételt, ami a rendszerváltás gazdaságpolitikai közmegegyezése volt, hogy ez még egyszer nem fordulhat elő, ezt még a Horn-kormány is betartotta. Akkor még voltak tényezők, amelyek ezt betartatták vele. 2002 óta ez elszabadult. 2002-ben fölmondták a rendszerváltás közmegegyezései gazdaságpolitikai alappilléreit. Azóta szaladt el a magyar államadósság nyakló nélkül. Ismétlem: nem a saját

lovamat akarom dicsérni, de emlékezzenek rá, hogy 1998 és 2002 között a nemzeti össztermék, a GDP-arányos államadósságot 58 százalékról 53 százalékra lehoztuk. Tehát csökkent az eladósodottságunk mértéke. Innen csúsztunk vissza oda 2002-től indulva, amit az ábrákon Önök is láthattak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Az én fölfogásom szerint a politikai spekuláció egyik következménye a körbetartozás is. Amikor az állam tulajdonképpen maga gerjesztette ezt a folyamatot, nem fizette ki a vállalkozókat azért, hogy saját céljaikra, vagyis a költségvetési lyukak tömködésére használja az Önök pénzét. Ez a politikai spekuláció része. És akkor a politikai spekuláció legnyilvánvalóbb fajtájáról, a korrupcióról még nem is beszéltem, de nem is fogok, mert ezt majd a holnapi bűnügyi krónikák rovataiban ismét, újra meg újra elolvashatják. Ha jól értem a magyar politika dinamizmusát.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Vagyis mondandóm lényege, hogy a politika a folyamatos költségvetési trükközéssel, hitelfelvételekkel a rövid távú politikai haszon érdekében, vagyis a saját maga túlélése érdekében felélte a jövőt. A kormány a gazdaságpolitikájával lényegében nem az országot, hanem saját magát finanszírozta. Ez tipikusan politikai spekuláció, amelynek egyenes következménye a munkanélküliség folyamatos növekedése, a vállalkozói szektor zsugorodása, és ennek nyomán súlyos egzisztenciális és szociális problémák országszerte. Ennek következtében aztán meg általános kiábrándulás és apátia a társadalomban. A spekuláció – akár piaci, akár politikai – végső soron éppen azért veszélyes és káros, s etekintetben a piaci és a politikai egyforma, mert a vállalkozások tönkremenését és a munkahelyek megszűnését idézi elő. Mindezek következtében annak logikus folyományaképp, amit az előbb láthattunk, a magyar gazdaság teljesen leállt. Ez a sajnálatos tendencia az elmúlt évben folytatódott, ezért nő tovább a munkanélküliség most is, és ezért minősítették a magyar gazdaságot néhány napja a világ harmadik legkockázatosabb gazdaságának. Legyenek akármilyen fönntartásaink is a nemzetközi hitelminősítő intézetekkel szemben. Okkal lehetnek.

De ami talán még ennél is nagyobb baj, és a legsúlyosabb kár, amit a politikai spekuláció okozott a mi hazánknak, az az, hogy mostanra az emberek egész egyszerűen nem hisznek a magyar gazdaságban. Régóta azt tapasztalják, nem érdemes vállalkozni, nem érdemes dolgozni, nem érdemes becsületes munkából és vállalkozásból jutni valamire – leginkább ügyeskedni meg spekulálni érdemes. Ezért mennek el egyre nagyobb számban a tehetséges és ambiciózus fiatalok, ezért menekül a külföldi tőke is immár, sőt most már magyar vállalkozók is azért keresnek más országban cégközpontokat maguknak, mert egész egyszerűen már ők is egyre kevésbé vagy egyáltalán nem hisznek a saját, hazai, vagyis magyar gazdaságukban. Itt tartunk most. Ebben a helyzetben, tisztelt Hölgyeim és Uraim, éppen ezért a legnagyobb kihívás az, hogy sikerül-e feléleszteniük az emberek hitét a magyar gazdaságban, vagyis abban, hogy a magyar gazdaság egyáltalán sikeressé tehető-e. Ez a jövő politikai és gazdasági kulcskérdése.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim!Én azért jöttem el ide, Önök közé, azért fogadtam el a meghívást, hogy elmondjam, hogy én azok közé tartozom, akik hisznek a magyar gazdaságban, és akik hiszek abban, hogy a magyar gazdaságnak még igenis van jövője. És azért hiszek ebben, mert részben ismerem a magyar embereket. Ismerem a magyar vállalkozókat, ismerem a legendás rátermettségüket, leleményességüket és ügyességüket. Ismerhetem, mert miniszterelnökként már egyszer megtapasztaltam, hogy a magyar vállalkozók rátermettsége, kezdeményezőkézsége, leleményessége igenis létezik, ez szívós és jelentős felhajtóerő az ország számára. Én megtapasztalhattam azt, hogy amikor a magyar

gazdaság a polgári kormányzás jóvoltából egy kis levegőhöz jutott, akkor valójában a magyar vállalkozók csodát tettek. Hát olyan éveket éltünk meg együtt közösen, amikor Magyarországon bekövetkezett az, amiről azt írta minden közgazdasági tankönyv, hogy egyszerre egy időben sehol sem következhet be. Csökkent az infláció, csökkent a munkanélküliség, csökkent az eladósodás, és csökkent a költségvetési hiány is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ez azért volt lehetséges, mert van Magyarországnak egy vállalkozói háttere. Persze egy józan ész alapján működő kormány sem árt, ha kéznél van, de az egész mögött valójában egy vállalkozói háttér, egy jelentős élni akarás, egy feltörekvés, azt mondhatnám, hogy egy individualista boldogulni akarás, mint lelkierő húzódtott meg. Ez a legfontosabb felhajtóereje lehetne ma a magyar gazdaságpolitikának. És akkor persze elmondhatjuk azt, amit máskor is hallhattunk már, hogy a magyar vállalkozók, feltalálók, művészek, tudósok, sportolók, sőt még a magyar gazdák is az áldatlan korszakban is mutattak föl komoly, sőt világraszóló sikereket ott és amikor egy kis levegőt kaptak, egy kicsi lehetőségük adódott, vagy legalább a politika nem gátolta őket ebben. Legyünk őszinték, és fogalmazzunk még egyszerűbben: voltaképpen az országnak már rég csődben kellene lennie, ha csak az elmúlt évek kormányzati politikáján múlik a dolog. Az, hogy nem omlott teljesen össze az ország, az kizárólag a magyar emberek, munkaadók és munkavállalók tehetségének és kitartásának köszönhető.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Talán a magyar gazdaság jövőjébe vetett hit azért is tűnhet indokoltnak, mert vannak azért a magyar gazdaságnak olyan adottságai, amelyek a világban most zajló, nagy horderejű változások során talán fölértékelődnek, mint például az elhelyezkedésünk, amely tranzitgazdaság fölépítésére ad lehetőséget, a jó minőségű termőföld, a vízkészlet, a létező magyar szellemi találmányok, amelyek a különleges magyar észjárás során újra és újra kipattannak az emberek fejéből. És én abban is hiszek, hogy lehetnek olyan adottságaink is, és ez csak rajtunk múlik, mint az olcsó, jól szervezett, szolgáltató állam, egyszerű adó- és munkaügyi rendszer, rugalmas munkaerőpiac, magyar vállalkozóknak kedvező, monetáris jegybanki politika. Ezek mind lehetségesek, tisztelt Hölgyeim és Uraim, az ország erősségévé és versenyelőnyévé is válhatnak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt szerettem volna ezzel mondani Önöknek, hogy én úgy hiszem, hogy Magyarországon, a magyar gazdaságban, kicsit kiterjesztően a magyar nemzetben komoly tartalékok vannak. Ezért én azt gondolom, hogy a legfontosabb nemzeti ügynek a következő időszakban a magyar gazdaság talpra állítását kell tekintenünk. És ha Önök megkérdezik az embereket, hogy mit várnak a politikától, és mit sorolnak a teendőik közül az első helyre, akkor tízből nyolc ember első helyre a magyar gazdaság talpra állítását teszi. Ezt tekinti a nemzeti ügyek közül a legfontosabbnak. Nos, innentől kezdve már csak arra kell válaszolnunk, hogy mit kell tennünk annak érdekében, hogy a magyar gazdaságot talpra állítsuk. Hát vannak, akik azt gondolják, hogy ehhez leginkább szakpolitikai vitákon keresztül lehet eljutni. Ugyan már, ha nem lenne stílszerűtlen lopott áruval dicsekedni, akkor mondhatnám azt is, hogy lárifári. Nem szakpolitikai vitákra van szükségünk, mert éppen az előbbi előadás, a gazdasági kamara által nyilvánosságra hozott adatok pontosan jól mutatják, hogy minden szakpolitikai kérdésre világos alternatívák állnak rendelkezésre. Ahhoz, hogy eredményt tudjunk elérni, és a magyar gazdaságot talpra tudjuk állítani, egy új irányt kell szabnunk. A politikának egy új irányt kell szabni a gazdaság számára. Nem részkérdéseket kell jobban megoldanunk. Másképpen kell gondolkodnunk. Más irányban kell keresnünk a kiutat a mai helyzetből, mint ahogyan egyébként ezt az elmúlt esztendőben tettük.

Ennek az első számú előfeltétele az, mármint hogy a magyar gazdaságot talpra állítsuk, hogy

mindenekelőtt véget kell vetni annak a korszaknak is és annak a politikának, amelyik a padlóra küldte. Ezt be kell bejezni, le kell zárni. Vagyis mindenekelőtt magát a politikát kell megváltoztatni. Nyugodtan mondjuk ki: új politikai gondolkodásra van szükség. Ez először is azt jelenti, hogy le kell számolnunk nekünk, magyaroknak is néhány régi illúzióval. A piac mindenhatóságával. Azzal, hogy a magánérdekek korlátlan érvényesítése valójában közérdeket szolgál. Azzal, hogy a nemzetgazdaság nem fontos, és azzal, hogy az állam mindenképpen rossz gazda. És le kell számolnunk azzal is, hogy a gazdaságnak nincs szüksége erkölcsi alapokra.

Kedves Barátaim! Téves doktrínákra, szertefoszlott illúziókra hivatkozó, spekulatív politikát egyszer és mindenkorra el kell felejtünk. Az a meggyőződésem, hogy olyan politikára van szükség, amely spekuláció helyett közös célokat, közös ügyeket képes a zászlóra tűzni, és ezzel képes széles összefogást teremteni. A politikusok, kedves Barátaim, nem azért fognak össze majd, mert prédikációkat hallanak erről, vagy mert a gazdasági szereplők rendszeresen a fejükre olvassák, hogy bezzeg, ha összefognátok, mennyivel könnyebb lenne. Akkor tudnak összefogni, ha vannak olyan célok, amelyeket jó szívvel tud szolgálni egyik vagy másik politikai erő, illetve amely célokat maga a társadalom olyan fontosnak tekint, hogy összenyomja, rászorítja az együttműködésre a politikai élet szereplőit.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ne feledjék el, hogy amikor a magyarok nagy többsége hitt abban, hogy érdemes küzdeni, amikor voltak nemzeti ügyek, akkor egész elképesztő teljesítményekre volt képes Magyarország. Gondoljunk – ha másra nem – a második világháború utáni gyors újjáépítésre.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Azt akartam ezzel én mondani, hogy egy képben fejezzem ki magam, bizonyára Önök is látták már azt, amikor egy fa keresztbedől az úttesten, és hatalmas nyüzsgés alakul ki a fa körül. Ott mindig kétfajta ember van. Az egyik, amelyiknek remek ötletei vannak arra, hogy kell onnan azt a fát elvinni, s erről remek teóriákat oszt meg, és tanácsot ad a többieknek. És vannak, akik egy idő után rájönnek arra, hogy leginkább neki kéne gyürkőzni, és le kéne húzni az útról. Szóval, tisztelt Hölgyeim és Uraim, nekünk is azt kell megértenünk, hogy a magyar gazdaság talpra állításához most nem elméletek kellenek, hanem – ha úgy tetszik – harminc markos legény, aki nekiáll, és csinálja azt, amit mindannyian tudunk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A nemzeti ügyek politikájának a lényege éppen az, hogy amihez az összes politikus meg az összes gazdasági szakember talán minden okosságával együtt is kevés, az emberek jelentős része egy mozdulattal, ha érti, hogy mit kell csinálni, képes elvégezni. Ezért én azt állítom, hogy egy ország talpra állításához most elsősorban erő és józan ész szükséges. A feladat, ami előttünk áll ebben az összefüggésben, nem bonyolult, csak nehéz. Nem bonyolult, csak nehéz. Egész egyszerűen a dolgokat a helyükre kell tenni. Ehhez a politikához pedig, ehhez a politikai gondolkodáshoz pedig egy erős kormányra van szükség, mert a gyenge kormányzásokról megtanultuk, hogy mindig spekulációkba menekülnek a problémákkal való szembenézése helyett, s a megoldások keresése helyett. Ez azt jelenti, hogy a gyenge kormány onnan ismerszik meg, hogy mindig azt magyarázza el nekünk, hogy mit miért nem lehet. Azt magyarázza el, hogy, amiről egyébként mindannyian tudjuk, hogy szükség volna, miért nem lehet megvalósítani.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim, én azt gondolom, hogy olyan kormányra van szükség, amely erős, és tartható költségvetéssel biztosítja a stabilitást, és helyreállítja az ország iránti bizalmat. Olyan kormányra van szükség, amely a saját, meglévő erőforrások kiaknázását ösztönzi, elősegíti. Olyan kormányra van szükség, amely a sikeresnek bizonyult programokat tekinti mintának. Ebből a szempontból a Széchenyi-hitelkártya a legjobb példa. Ha kiderült, hogy van egy megoldási mód, egy program, egy minta, amelyet érdemes követni, akkor azt nem visszanyesegetni kell, hanem újabb és újabb erőforrásokkal kell föltölteni. És végül olyan

kormány kell most Magyarországnak, amely képes józan döntéseket hozni, és képes azokat hatékonyan végre is hajtani, hogy megoldhassuk az előttünk álló nehéz feladatokat. De mik is ezek a feladatok? Ezekről szeretnék most Önöknek egy rövid listát adni. Az első és legfontosabb feladat, hogy pontosan fel kell tárni az igazságot az ország gazdasági helyzetéről és kilátásairól. Abba kell hagynunk egymás ámitását. Láthatóvá kell tenni a gazdaságot, hogyha a spekuláció veszélyeitől meg akarunk szabadulni. A gazdaságpolitikai spekuláció, a kormányzati költségvetési és egyéb trükkök miatt ma nem ismerjük a magyar gazdaság, de különösen a magyar államháztartás valós helyzetét és valós adatait, ezért a nemzeti ügyek politikája, hogy valóságos alapra épülhessen, s a valóságból kiindulva fogalmazhassa meg a teendőit, első lépésként föl kell, hogy tárja az igazságot a gazdaság helyzetéről. A második feladat az az, mintegy summázataként annak, amit az előbb elmondott az Elnök úr, hogy egyszerűbb és teljesíthetőbb föltételeket kell biztosítani a vállalkozások számára, vagyis csökkenteni kell a terheiket, és új lehetőségeket kell nyitni a számukra. Ennek az is része, hogy a más európai országoknál alkalmazott arányokat kell biztosítani a magyar cégek számára a közbeszerzéseknél. A harmadik fontos teendő, hogy a kormányváltást követő hetekben a valós adatok birtokában hatékony programot kell azonnal indítani a magyar építőipar mielőbbi talpra állítása érdekében. Negyedik dolog, hogy az új kormány állítsa helyre a fizetési fegyelmet, rövidítse le a fizetési határidőket. Ezek a 90 és 120 napos állami fizetési határidők egész egyszerűen erkölcstelenek. Először harminc, aztán pedig nyolc napra le kell hozni az állami fizetési határidőket. Az pedig végképp elképzelhetetlen, hogy Önök kinyitják az újságot, és azt látják, hogy a kormányzati szervek 25 milliárd tb- vagy állam iránti tartozással rendelkeznek. Hát hogy akarja a kormány kellő erkölcsi alappal fölhívni a vállalkozókat, hogy teljesítsék az adó- és tb-kötelezettségeiket, ha az állami szervek 25 milliárd forinttal tartoznak? Saját maguknak. Hát micsoda gazdálkodás ez? Hát micsoda pénzügyi fegyelem ez, tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tehát a pénzügyi fegyelem helyreállítása, fizetési határidők lerövidítése, a szabályok saját magára történő elfogadása szintén a fontos feladatok közé tartozik. Az új kormánynak arra is szüksége lesz, hogy a külföldi gazdasági kapcsolatokat megújítsa, és helyreállítsa a bizalmat. És végül az is a fontos feladatok közé tartozik, hogy a következő kormánynak elkötelezetten védenie kell a hazai gazdaság erőforrásait. Ilyen a magyar termőföld, ilyen a vízkészlet, ilyen néhány kiváló magyar termék, áru. Védeni kell a magyar termelőket, sőt védeni kell a magyar fogyasztókat is. Tengerikígyóvá dagadó vitát lehet arról hallani – tipikus magyar kisebbségi érzésből fakadó vita –, hogy sikerül-e elérnünk az Európai Uniónál, hogy a magyar termőföldet külföldiek által történő megvásárlására vonatkozó hároméves fönnálló moratóriumot még három évvel meghosszabbítsuk. Hát kiben bízunk: az Unióban vagy magunkban? Én azt tudom mondani Önöknek, moratórium ide vagy oda, Magyarországon pont annyi termőföldet lehet majd külföldinek vásárolni, mint ahogy Önök tudnának Ausztriában vagy Franciaországban. Ott nincsen semmilyen moratórium. És szeretnék gratulálni, ha van a teremben olyan, aki akár Franciaországban, akár Ausztriában termőföldet vásárolt. Léteznek megoldások. Nekünk nem abban kell bízunk, hogy majd Brüsszelben elintézzünk valamit, ami megvéd bennünket. Meg kell nézni, hogy mások hogyan védték meg az értékeket, s azokat a módszereket bátran, ha nem értenék félre, azt mondanám: gátlás nélkül alkalmazni kell a magyar gazdaságban is. Hát hogy akarunk versenyezni, ha ők olyan eszközökkel élnek, amit mi kizárunk a saját eszköztárunk közül – pedig alkalmasak lennének, hogy megvédjük az erőforrásainkat.

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim! A nemzeti ügyek fejében lévő politikájának lényege éppen az, hogy a magyar gazdaságot úgy kell talpra állítani, hogy magyar lábakon álljon. Szükségünk van külföldi beruházásokra, tőketranszferekre, élő, nagy volumenű nemzetközi kereskedelmi és gazdasági kapcsolatrendszerekben való részvételre, de magának a magyar

gazdaságnak magyar lábón kell állni abból az egyszerű, paraszti, józan igazságból kiindulva, hogy mindenki a maga lábán áll a legbiztosabban. Ezt a mostani gazdasági világválság elég világosan megmutatta.

Nos, ezek után zárásképpen, ha megengedik, akkor szeretnék még mondani néhány szót arról, hogy gondolom én a politika és a gazdaság kapcsolatrendszerét a jövőben. Az elmúlt években sokszor éreztük úgy, magam is, hogy a politika és a gazdaság vagy harcolnak egymással, vagy próbálnak nem tudomást venni egymásról. Sem a harc, sem a negligálás, egymásról való tudomás nem vétel nem járható út, egyiket sem tartom jó megoldásnak. Nekem az a meggyőződés, hogy a politikának és a gazdaságnak össze kell fognia, és együtt kell működnie annak érdekében, hogy a spekuláció helyett termelésre alapozzuk a jövőt Magyarországon – így Magyarország kilábaljon a gödörből, és erős országgá váljon. A spekulációt, a politikai és a gazdasági spekulációt egyaránt a politika és a gazdaság csak együttes erővel tudja háttérbe szorítani. Vagy mi együtt, közösen állítjuk át más pályára a magyar gazdaságot, vagy esély sincs arra, hogy érdemi változást tudjunk elérni.

Nos, több mint húsz év parlamenti politikai – majdnem húsz év, néhány hónap híján – tapasztalat van a hátam mögött, és higgyék el nekem, hogy ennyi idő alatt meg lehet tanulni azt, hogy minden hosszú távú és sikeres együttműködés csak akkor jöhet létre, hogyha annak van egy alapja, és az alap nem egyszerűen egy közgazdasági tétel, hanem valami mélyebb dolog, fogalmazzunk úgy, hogy közös érték. Tehát a politikának és a gazdaságnak meg kell találnia azt az egy közös értéket, amelyet mind a kettő elég fontosnak tart ahhoz, hogy arra hosszú távú együttműködést tudjon kialakítani. Szerintem ma létezik ilyen egy közös érték, amely elég erős, mély, meghatározó és motiváló, hogy az együttműködés alapja legyen, és mind a politika, mind a gazdaság számára fontos. Ez pedig úgy hangzik, hogy a munka. A munka. Én azt gondolom, hogy a spekuláció mind a piacon, mind a politikában azért veszélyes, mert leértékeli a munkát. Ezért én azt gondolom, hogy a gazdasági hatékonyság együttműködésének középpontjába most helyezük a munkát. Mondjuk azt, hogy arra kell összpontosítanunk, hogy olyan gazdaságpolitika jöjjön létre, amely minél több ember számára teszi lehetővé, hogy munkahelyet találjon a munkaerőpiacon, és munkából és ne állami transzferekből próbálja fönntartani saját magát és családját. Ha a gazdaság is és a politika is erre törekszik, akkor létre lehet hozni tíz év alatt egymillió munkahelyet Magyarországon, akkor igenis lehet egyszerre gazdaságösztönző és fegyelmezett költségvetési politikát folytatni. Csak a lényeg, hogy az embereket vissza kell segíteni, vissza kell hívni, vissza kell tolni a munkaerőpiacra. Ha ezt nem tesszük meg, akkor a gazdaság és a politika két malomban fog örölni. A munka az a dolog, amely a politika számára, a munkahelyek száma, a munkanélküliség csökkenése az a mutató, ami a gazdaságnak fontos, és a politika magára nézve első számú siker-mutatóként tudja elfogadni. Ha több ember dolgozik, sikeres a kormány, ha kevés ember dolgozik, akkor sikertelen. Ez ilyen egyszerű. És az emberek sem gondolkodnak erről sokkal bonyolultabban. Nincs olyan sikeres kormány, amely alatt egyébként a munkanélküliség érezhető módon növekszik. És nagyon kevés kormány és nagyon kevés politika bukott meg a világon, amely képes volt arra, hogy egyébként a munkahelyek számát növelje. Keserű vigasz, de az egyik ilyen a mienk volt. De ettől még igaz, hogy az ilyen kormányoknak a száma rendkívül csekély. Tehát én hiszek abban, hogy a politika és a gazdaság együttműködésének a középpontjába a munkát, mint közös értéket kell helyeznünk, és a munkahelyteremtést szolgáló gazdaságpolitikát érdemes támogatni mind a két oldalról.

S ha megengedi, Elnök úr, tisztelt Hölgyeim és Uraim, nekem mindennek a kicsit bonyolultnak tűnő elméletnek a gyakorlati megvalósítására volna is, van is egy javaslatom. Én

azt javaslom a kamarának, hogy kössünk egymással egy megállapodást. Nem választási megállapodást, mert az mindenkinek a könyökén jön ki. Ráadásul eszem ágában sincs a magyar gazdaság szereplőit, különösen a törvény által a képviselőikre fölhatalmazott szervezetet belerángatni valamilyen pártpolitikai kampányküzdelembe. Kössünk olyan megállapodást, amilyen még nem volt Magyarországon. Ne a választásra kössük, kössük a választások utánra. És ne párt és gazdasági szervezet, hanem, ha van bizalom, akkor a leendő kormány és a kamara között jöjjön létre, de ezt nyugodtan megkötethetjük már most, vagy legalábbis kinyilváníthatjuk az erre a megegyezésre vonatkozó szándékunkat. Én azt tudom Önöknek mondani, hogy a megállapodás engem érintő része úgy hangzik, hogyha bizalmat kapok a magyar választóktól, akkor az Önök részvételével, közösen készítsük el a kormányprogram gazdaságpolitikai fejezeteit. Ilyen még nem volt Magyarországon. Úgy gondolom, hogy elég nagy a baj ahhoz, hogy ilyen újítással próbálkozzunk a választások után.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Meggyőződésem, hogy lehetséges közös kormányprogramot készíteni egyszerre a magyar társadalom és egyszerre a magyar gazdasági élet számára. Csak azt tudom mondani Önöknek befejezésképpen, hogy bár a baj nagy, a számok nagyon rosszul néznek ki, a fölfele menő vonalak nem igazak és hamisak, ez mind így van, de higgyék el nekem, hogy ennek ellenére, bár a helyzet kétségkívül nehéz, egyáltalán nem reménytelen, és a dolgokon változtatni sokkal könnyebb, mint az ember elsőre hinné.

A legfontosabb dolog, hogy mind a ketten, a gazdaság is és a politika is megértse, hogy most nem okoskodásra van szükség, hanem cselekvésre és munkára. Most nem a spanyolviaszt kell föltalálni, én ezt nevezem spekulációnak, hanem azt az útra esett nagy farönköt kell odébb tolni, ezt nevezem én munkának. Tapasztalat és erő. Ez a két dolog, ami szükséges a sikeres változtatáshoz. Mind a kettővel rendelkezünk. Önök is, mi is. Tapasztalat és erő. Ez a sikeres változás receptje. Én úgy látom, hogy Önökben, a magyar gazdaságban még megvan a szusz, megvan a föltörekvés, megvan az energia, megvan az akarat, megvan a siker iránti igény, ami egy ilyen megállapodás mögé valóságos energiát hozhat majd. Ha elfogadják az ajánlatomat, és meg tudunk állapodni egymással, hálás szívvel az egész ország nevében megköszönöm Önöknek.

Köszönöm szépen, hogy meghallgattak!

Speech 3 Speech at the campaign opening Fidesz rally, celebrating the 1848 revolution (March 15, 2010)

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Polgárok! Nem engedünk a 48-ból! Eleink, a mi szépapáink és ükapáink 1848-ban ezen a napon föllállították a polgári szabadság és a nemzeti függetlenség mércéjét. Azóta úgy mondjuk, nem enged a 48-ból. Azóta nem adjuk alább. Ideje, hogy Magyarország a saját lábára álljon, saját útját járja, a saját tengelye körül forogjon. Így döntöttek a 48-as magyarok. Tudták, nincs előre elkészített út, csak olyan, amelynek köveit saját kezünkkel rakjuk le. Egy nemzet, amely idegen diktátumok és idegen divat, egy nép, amely a labanc élet majmolása helyett a saját pályáját kereste. Vezetők, akik nem a régi kabátot foltozgatták, hanem újat szabtak. Vezetők és polgárok, akik nem hivatkoztak nehézségekre, nem keresték a kifogást, nem menekültek a munka elől, hanem azonnal cselekedtek. Előttük, a felelős államférfiak előtt, a szabadságot védő tábornokok, tisztek és közkatonák előtt, a saját útját választó nemzet előtt hajtunk ma fejet. Bátor politikusok, tehetséges költők, hősi tábornokok szép számú gyülekezete. A nagyszerű változáshoz azonban az egész ország kellett. A nemzet volt nagy. Olyan nagy, hogy Kossuth leborult a

lábai előtt. A „most vagy sohat” kimondhatta Petőfi, de kellett a sokaság, ahol visszhangzott a fogadalom: „esküszünk, esküszünk!” Mi, akik ma a verejték, a kimerültség és a fásultság lepedéke alól nézünk vissza akkori önmagunkra, alig hiszünk a szemünknek: egy nemzet, amelyet mindenki magáénak vall, amelyet mindenki sajátjaként szeret, amelyben mindenki megadja a tiszteletet, ami a másoknak kijár. Gróf Vécsey, mielőtt a vesztőhelyre lép, megcsókolja a szerb népfő, Damjanich már élettelen kezét.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A 48-asok iránt érzett hálán túl van még valami, ami ma ide hozott bennünket. Huszonhét nap múlva ismét országgyűlési választások lesznek Magyarországon. Azért hívtam ma ide Önöket, hogy együtt, közösen indítsuk meg az utolsó nagy hajrát. Évek óta készülünk erre a pillanatra. Messziről, nagyon messziről indultunk. Hosszú, nagyon hosszú utat kellett megtennünk, hogy megérkezzünk ide, a budai vár lábához. Róttuk, csak róttuk a köröket becsülettel. Nem láttuk, mert messze volt, néha ködbe is veszett a célvonal, de tudtuk, hogy ott van előttünk. Időnként ránk támadtak, gáncsot vetettek, volt, hogy menet közben öklöznünk is kellett, de meneteltünk rendületlenül, panaszkodás és zokszó nélkül. S ma mindenki láthatja, aki itt van, vagy néz bennünket, hogy erőnk nem fogyott, hanem a megtett út arányában gyarapodott. A mai napon becsengettek az utolsó körre. Itt vagyunk, maga a magyar nép áll a kapuk előtt: ante portas. Igen, azt üzenjük a helytartótanácsnak, aki éppen reszketni méltóztatik, hogy már csak huszonhét nap. Ideje csomagolni!

Tisztelt Ünneplő Polgárok! 1848-ban olyan nagy dolog volt magyarnak lenni, hogy sok más nép szülöttei is magyarnak akarták érezni magukat, részesei akartak lenni a magyarok küzdelmének, a magyarok nagy nemzeti ügyének. Magyarnak lenni olykor annyira fölemelő érzés, hogy más nemzetek fiait is képes magával ragadni. Kevés nemzetet ajándékozott meg a Gondviselés ilyen kisugárzással. Erre csak olyan nemzetek képesek, amelyek nagy célokat, minden ember szívét, lelkét megindító, nagy célokat tűznek a zászlajukra. A nagy közös célok nem íróasztalok mögött születnek, nem is politikai boszorkánykonyhák főzetei. A nagy közös célok az emberek lelkéből sarjadnak ki, azokat mindenki kívánja, azokért mindenki kész küzdeni, azokra mindenki büszke. 48-ban a magyarok arra vállalkoztak, hogy lezárnak egy történelmi korszakot, és felszámolják annak elkorhadt és berozsdásodott gépezetét.

Ma más a helyzet. Ma még magyarok milliói sem érzik úgy, hogy magyarnak lenni jó. Nehéz, fájdalmas ezt kimondani, de nagyon sokan érzik úgy, hogy inkább szegyenkezni van okunk. Pedig a magyar emberek dolgoztak, küzdöttek és helytálltak, tehetségük, tudásuk sem lett kevesebb, de nem láthattak maguk előtt nagy közös célt, amelyért küzdve megmutathatta volna ez az ország a benne rejlő nagyszerű képességeket és erényeket. Az ország vezetői meg sem próbáltak közös célokat kitűzni. Ők egész mással voltak elfoglalva. A saját kicsinyes, önző, anyagi érdekeikkel. Ha rajtuk múlna, egész Magyarországot belegyömöszölnék egy kis nokiás dobozba, és már vinnék is az offshore bankjuk páncélszekrényébe. A korábbi nagy célokat elgáncsolták és elföldelték. Éljenjárókból sereghajtókká tettek bennünket, a nemzet határokön átívelő egyesítése helyett a magyart magyarra uszították, a fiataloktól elvették az otthonteremtést, a vállalkozóktól a Széchenyi-tervet, a nyugdíjasoktól az időskor méltóságát. Kihirdették a magyaroknak, ha mindez nem tetszik, el lehet menni az országból. És a kivándorlás meg is indult. Mennek a fiatalok, mennek az orvosok, mennek a szakmunkások, és mennek a vállalkozók. Mennek, mert úgy érzik, nincs itt számukra hely. Mennek, mert úgy érzik, nem jó ma magyarnak lenni, nem jó ma itt élni. Nagy szegyen az, amit az elmúlt nyolc év kormányzása hozott Magyarországon fejére. De érhet-e nagyobb szegyen egy nemzetet annál, hogy amikor lehetősége nyílik talpra állni, akkor elmulasztja azt? Most, huszonhét nappal a

választás előtt ne féljünk kimondani: igen, mi most megkaptuk a lehetőséget, csak fel kell tenni a pontot az i-re.

Tisztelt Ünneplő Polgárok! De vajon képesek leszünk-e rá? De vajon képesek leszünk-e rá, amikor hazánk nagyon rossz állapotban van. Magyarországnak ma beteg és gyenge a teste, kómába esett a gazdaság, tántorog az állam, a kormányzás az utolsókat rúgja, elborzasztó állapotok uralkodnak az egészségügyben, a közbiztonság megadta magát. Miben bízhatunk, mibe kapaszkodhatunk? Ráadásul a civilizációnk jövője bizonytalan, a világkerék el-elakad, a nyugati gazdaság recseg-ropog, újabb válság előérzete nyomasztja a világot. A gomolygó szürkességben nehéz megtalálni az előrevivő, a kivezető, a biztonságos tisztásra terelő ösvényt. Nehéz, de nem reménytelen. Egy nemzet akkor és csak akkor kerül végveszélybe, ha már hátrafelé sem tud tájékozódni, amikor a lába nyomát is befújta a hó, betakarja a felejtés. Mi azonban ma itt állunk, és arra emlékezünk, amit százhatvankét éve képesek voltunk véghezvinni. Nézzünk bele Batthyány, Széchenyi, Petőfi vagy Damjanich iskoláskönyveinkből jól ismert tekintetébe. A kishitűek és kételkedők persze azt mondják: ők egy letűnt kor lázas arcai. Mi azonban tudjuk, hogy ezek a tiszta, komoly és elszánt tekintetű magyarok mi vagyunk. Mi vagyunk, így festünk, amikor épp a helyes úton, a magunk útján járunk. Ők a megtestesült bizonyítékai, hogy a beletörődés és a reménytelenség, amely ma sok millió magyar ember lelkét megüli, valójában nem a magyar szívekben termett.

Mi, magyarok nem azok vagyunk, akiknek látszunk. Mi nem olyanok vagyunk, amilyenek ma mutatjuk magunkat. Ez csak egy csúf fertőzés, a kommunizmussal és a megszállással behurcolt váltóláz, idegen nyavalya, ami eltorzította az igazi életünket, s amelynek szövődményéből húsz évvel szabadságunk és függetlenségünk visszaszerzése után sem tudtunk még kilábalni. Ettől látjuk meggyötörtnek, becstelennek és javíthatatlannak a világot, ami körülvesz, ezért éljük az életünket magányban és bizalmatlanságban, ezért hálózza be milliók szívét a reménytelenség és a kétségbeesés. Ezért érezzük bőrünkön a beletörődést, ezért terjed a tiszteletlen és méltatlan beszéd, a durvaság, a nyegleség és a cinizmus. De én tudom, hogy mindez nem mi vagyunk.

A mi hazánk valójában egy tehetséges ország. Nemcsak világrengető újításokhoz, zenéhez és művészethez, nekünk, magyaroknak legnagyobb tehetségünk az élethez van. Ne a szégyentelen országvezetőket, ne a kiskapuk után kutatókat, ne a tülekedőket lássuk. Ne csak őket. Lássuk, ahogy dolgozik, ahogy boldogulni akar, ahogy hajtja az életereje, ahogy várja a tavaszt, ahogy szellemes és leleményes a magyar. Lássuk, ahogy lovagias a nőkhöz, nagyvonalú a barátaival, szereti a gyerekeit, és mindenekfelett tiszteli idős szüleit. Igen, Magyarországnak tehetsége van az értelmes, szép és becsületes munkához, tehetsége van a sikerhez.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Az emberek ma sem akarnak lemondani arról, hogy magyarok legyenek. Az emberek arra vágyakoznak, hogy ismét jó legyen magyarnak lenni. Azt akarják, hogy jó legyen Magyarországon élni, és jó legyen ezt kimondani más nemzetek fiai előtt is. Ezért akar ma mindenki változást. Ezért akar ma mindenki olyan országot, amelyre büszkék lehetünk. 1848-ban egy új gondolat legyőzött egy régit, és ettől a magyar világ visszavonhatatlanul megváltozott. A magyar szabadság eszméje felülkerekedett a birodalmi alávetettség ásatag rendjén, az emberek új irányt jelöltek ki, és semmi sem lehetett úgy, ahogy előtte volt. Ma is éppen ezt kell tennünk: lezárni egy korszakot, és új irányt nyitni Magyarország számára.

Itt a lehetőség. Mi, XXI. századi magyarok április 11-én a választással végbevihetjük a

magunk forradalmát, amellyel véget vehetünk az elmúlt évek szégyenteli politikájának, és utat nyithatunk egy új korszaknak, amelyben a kormányzás visszaadja a magyar nemzet önbecsülését. Igen, a mi forradalmunk az április 11-i választás lesz. Gyors, átütő, megrendítő változás, az igazság pillanata. Egy nagyarányú, megkérdőjelezhetetlen, elsőpró választási győzelem, amely összefogja sok millió ember szétfutó akaratát, egy választási győzelem, amely egyesíti a nemzetet, még egy forradalomnál is több, még annál is többet ér. Gyors, kiszámítható, alkotmányos, tehát biztonságos változás, amely nem követel mártírokat, változás, amely elhozza az igazság pillanatát, de nem szed emberáldozatot.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Van, amikor az igazságért csak meghalni lehet, s mindig teremnek is olyan bátor és nagyszerű magyarok, akik képesek az életüket adni érte. De az is igaz, hogy mi mindannyian nem meghalni akarunk az igazságért, hanem élni szeretnénk benne. Nem a halál teszi igazzá az életet, az életet csak a megtett út teheti igazzá. S mi most nagy útra készülünk. Mi, akik az elviselhetetlen hazugság után végre igazságban akarunk élni, most nagy útra készülünk. Mi hisszük, hogy jó kormányzással igenis le lehet győzni a munkanélküliséget, talpra lehet állítani a gazdaságot, meg lehet menteni az egészségügyet, újra rendet és közbiztonságot lehet teremteni, jó kormányzással meg lehet védeni a családok, az idős emberek biztonságát.

Igen, kellene komoly, szigorú, alapos és gyors intézkedések, hogy legyen elég munkahely, rend, tisztesség és tudás. De a kormányzás, a mégoly sikeres kormányzás önmagában kevés. Több kell. Egyszer végre le kell ereszkednünk a dolgok mélyére, le egészen a bajok gyökeréig. Egyszer végre kendőzetlenül szembe kell néznünk a bajaink mélyén fekvő okokkal, szembe kell néznünk a romlottsággal, az elcsábítottsággal, a fonákjára fordított eszmékkel, s még tovább: a butasággal, a tudatlansággal és a közömbösséggel. Kell a jó kormányzás, kell végre több munkahely, rend, biztonság és tudás. Nagyon kell. De ez még nem lesz elég. Több kell: igazi megújulás. Ha felül akarunk kerekedni bajainkon, ha igazi, ha döntő győzelmet akarunk aratni balsorsunk és annak zsoldosai felett, akkor minden magyarnak először magában kell megzaboláznia a romlottságra való hajlamot, és magában kell végrehajtani azt a gyökeres változást, amellyel végérvényesen a becsület, a haza, a szorgalom és a tudás mellé állunk. Csak így kezdődhet el az igazi változás, hazánk belső, szellemi, erkölcsi, anyagi rendjének helyreállítása. Ez, ez a munka vár most ránk, kedves Barátaim! Ezért április 11-én nem csak képviselőket, nem csak miniszterelnököt, nem csak kormányt, hanem sokkal többet fogunk választani. Április 11-én a befuccsolt jelenünk helyett valójában jövőt választhatunk magunknak: egyszerre személyes és közös jövőt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tisztelt Ünneplő Polgárok! A tél reménytelenül hosszúnak tűnik. Mintha sohasem akarna kitavaszkodni. A tél újra és újra támad. Azt hisszük, már túl vagyunk rajta, de a következő havas reggelen érezzük, még mindig itt ül a nyakunkon. Még mindig itt ül a nyakunkon, és – higgyék el – magától nem is fog elmenni. Ha hagyjuk, a végén még itt marad, mintha mi sem történt volna. Csak erőink egyesítésével, az ország színe-javának összefogásával dobhatjuk le a nyakunkból, csak közösen, csak együtt szabadulhatunk meg tőle. Ma ilyen erőt, ilyen egységet csak egyetlen politikai közösség képes megszervezni, és ez a Fidesz. Magyarország számára ma egyetlen politikai erő jelenthet reményt: csak a Fidesz. Csak a Fidesz képes elgörgetni a megújulás útját eltorlaszoló súlyos sziklatömböket. Csak a Fidesz képes véghezvinni a törvényes elszámoltatást, helyreállítani a demokratikus normákat, és csak a Fidesz tudja visszaszerezni hazánk nemzetközi tekintélyét. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ünneplő Magyarok! Én készen állok. Készen állok, hogy a magam munkáját elvégezzem, de tudnom kell, hogy mellettem és mögöttem is készen állnak mindazok, akik változást akarnak, akik ki akarják tární egy új korszak kapuit. Én elköteleztem magam arra,

hogy Magyarországot kiszabadítjuk az önzés és kapzsiság kis dobozkáiból, és visszaadjuk a magyar embereknek, hogy ismét büszkék lehessenek rá. Elköteleztem magam arra, hogyha megvan a szükséges bizalom, a kormány ismét a munka, a család, az otthon, az egészség és a rend értékeit képviselje. Elköteleztem magam, hogy a magyar szabadságot ezekre az értékekre építjük majd. Elköteleztem magam, hogy a kormányzás a jövőben azokat az ügyeket képviselje, amelyek minden magyar, de legalábbis a nagy többség számára fontosak. A következő kormánynak a nemzeti ügyek kormányának kell lennie, hogy Magyarország ismét olyan ország legyen, ahol mindannyiunknak jó élni.

Tisztelt Ünneplő Magyarok!Nincs értelme áztatni magunkat. Nagyon nagy fába vágjuk a fejszénket. Ezért kell, hogy minél többen legyünk. Mindenkinek az erejére szükségünk lesz. Az első lépést április 11-én kell megtennünk. Azon a napon minden egyes szavazatra szükség lesz, azon a napon egyetlen szavazaton is múlhat, hogy a siker döntő lesz-e.

„Egy szeg miatt a patkó elveszett,
A patkó miatt a ló elveszett,
A ló miatt a csata elveszett,
A csata miatt az ország elveszett,
Verd be jól azt a patkószeget.”

Ne hagyjuk, hogy akár egyetlen ember szavazata is hiányozzon, mert akkor elveszhet a csata. Elveszhet minden, amiért évek óta és inunk szakadtáig dolgoztunk. Barátaim! Minden választó két szavazatot adhat le április 11-én. Egyet a helyi jelöltre, egyet a pártlistára. Mind a kettőre szükségünk van. Aki megosztja a szavazatát, az valójában az ellenfeleinket segíti, az valójában a közös történelmi sikerünket kockáztatja. A rosszat nem elég elítélni, hanem le is kell győzni. Két jól irányzott szavazat, és megtörténik az, amire mindannyian várunk:„A magyar név megint szép lesz, méltó régi nagy híréhez.” Itt az idő!Itt az idő, Magyarország, itt az idő, magyarok!

Speech 4 Address celebrating the 22th anniversary of establishing Fidesz (March 30, 2010)

Jó estét kívánok! Kedves Dalma Asszony! Tisztelt Elnök Úr! Kedves Rektor Úr! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Minden ember és minden közösség számára meghatározó, hogy mikor, hol és milyen körülmények között született. És ha az egyén vagy a közösség hú akar maradni önmagához, sohasem szabad elfelejtenie, hogy hol, mikor és milyen körülmények között született.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A Fidesz forradalomban született. Egy forradalomban, amely a hazugság rendje ellen lázadt. Egy olyan forradalomban, amely a lélek forradalma volt. A magyar lélek forradalma. A magyar szabadság forradalma. A magyarok reményének forradalma. A Fidesz küldetéssel jött a világra, amit képviselt, s amit azóta is képvisel, az nem egy ideológia, hanem egy eszmény. Az elmúlt huszonkét év során sohasem felejtettük el, honnan jöttünk, és mi a célunk. Akkor, huszonkét évvel ezelőtt is a szabadság volt az eszményünk. Egy szabad és erős Magyarország képe lebegett a szemünk előtt, ahol az emberek úgy érzik, hogy jó magyarnak lenni, ahol szabadon dönthetnek a jövőjükéről, és ahol van lehetőségük arra, hogy megvalósítsák az álmaikat. A Fidesz Magyarország pártja, a szabadság pártja és az emberek pártja. A Fideszt harminchét fiatal alapította, s ma mégis millióian érzik magukénak. Amikor fölnézünk az égre egy derült éjszakán, akkor olyan

magától értetődőnek tűnik, hogy egyszerre tárul a szemünk elé a milliányi fényes csillag. Egyszerre látjuk az egészet, és bár tudjuk, hogy valójában nem egyszerre keletkeztek, mégis úgy érezzük, hogy nem az számít, melyik mikor kezdte küldeni a fényét felénk, hanem az, hogy mind ugyanahhoz a küldetéshez tartoznak, ugyanaz a rendeltetésük: legyőzni a sötétséget.

Úgy látom, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy a jövő, ami előttünk áll, nagyobb dolgokat tartogat számunkra, mint az a huszonnégy év, ami mögöttünk van. Nagyobb lehetőségeket, nagyobb kihívásokat, nagyobb feladatokat és – reményeim szerint – nagyobb sikereket is. Az ország, a mi hazánk ma nagy bajban van. Az elmúlt évtizedekben talán egyszer sem állt nagyobb feladatok előtt, mint ma, és talán sohasem volt még akkora szüksége a Fideszre, mint éppen ma.

Kedves Barátaim!El kell köteleznünk magunkat. Ezt várja tőlünk Magyarország. Itt és most el kell köteleznünk magunkat, hogy még többet fogunk tenni, mint amit eddig tettünk. A magyarokban ott él a tehetség, a leleményesség, a tudás és a szorgalom. Ez egy életrevaló nép, amely ha nagy és közös célokért összefog, akkor nem lehet feltartóztatni, akkor minden nehézséget le tud győzni. Mindez kötelez, és felelősséget ró ránk. Talán magunk sem álmotuk, amikor annak idején belevágtunk, hogy elérkezik az idő, amikor a Fidesz lesz az egyetlen nagy és kormányképes politikai erő Magyarországon. Elérkezik az idő, amikor a Fidesz lesz Közép-Európa legnagyobb politikai közössége.

Ez a pillanat eljött. Legyen hát bátorságunk szembenézni a ténnyel, hogy a mi közösségünk mára olyan erővé vált, és olyan helyzetben van, amely hosszú távon meghatározó szerepet tölthet be Magyarország és Közép-Európa jövőjének alakításában. Ez egyben azt is jelenti, hogy ma csak a Fidesz képes olyan egységet teremteni, olyan nagy támogatottságú és erős kormányt állítani, amellyel az ország fel tud tápázkodni, és sikerrel tudja leküzdeni az előtte tornyosuló akadályokat. Igen, csak a Fidesz képes munkahelyeket teremteni és talpra állítani a gazdaságot. Csak a Fidesz képes megmenteni az egészségügyet, rendet és közbiztonságot teremteni. Csak a Fidesz képes helyreállítani az ország önbizalmát. Csak a Fidesz, vagyis a mi nagy közösségünk képes ma arra, hogy olyan változást vigyen véghez, ami több, mint forradalom. Ezért ma itt és mostantól minden nap kérni fogom az Önök elkötelezett segítségét, támogatását, munkáját, és igen, még az imáikat is ahhoz, hogy együtt sikerüljön újjáépíteni Magyarországot.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Ahhoz, hogy megfeleljünk a velünk szemben támasztott követelményeknek, saját magunk és az emberek elvárásainak, tisztán kell látnunk, hogy mi a küldetésünk ma, mire is vállalkozunk mi így, együtt. Mi egy olyan közösség vagyunk, amely nem egy szokványos magyar forradalomban született, vagyis nem egy elbukott, mégoly dicsőséges, de mégis elbukott forradalomban. Mi egy győztes forradalomban születünk, amely kivívta legfontosabb célját, a politikai szabadságot és a demokratikus berendezkedést. Ez nagy dolog. Felettébb ritka, felemelő és nagyszerű fejleménye a magyar történelemnek. Ma azonban ennél is többet kér tőlünk a hazánk. Amire ma kell vállalkoznunk, az több, mint egy forradalom. A forradalmaknak, még a békéseknek is, mindig vannak vesztesei. Nekünk azonban most úgy kell minél gyorsabban és minél gyökeresebben megváltoztatni, megújítani Magyarországot, hogy annak lehetőleg minden magyar ember a nyertese legyen. Erre vállalkozunk mi mindannyian, amikor azt mondjuk, készen állunk a változásra, készen állunk Magyarország kormányzására. Ez jelenti a mi közösségünk jövőjét.

Elkötelezettnek, erősnek és határozottnak kell lennünk, mert nagy sziklát kell

elmozdítanunk a jövő útjából. Egy katasztrófa sújtotta országot kell újjáépítenünk. Mégpedig úgy, hogy olyan erős országgá váljon, amellyel többé nem történhet meg az, ami az elmúlt nyolc évben megtörtént. Reményvesztett, dühös és kiábrándult emberek sokaságából erős és büszke nemzetet kell szerveznünk, amely soha többé nem tűri el, hogy bárki, bármilyen kormány olyan dolgokat műveljen vele, olyan szégyent hozzon rá, mint az elmúlt nyolc évben a szocialisták.

Tisztelt Ünneplő Közönség!Mindez csak úgy lehetséges, ha a magyarság egészét képviseljük, ha a nagy többség akaratának szerzünk érvényt. Meg kell felelnünk az emberek jogos elvárásának, hogy a politika és a kormányzás róluk szóljon, értük történjen, az ő gondjaik megoldását, az ő körülményeik javítását szolgálja. Meg kell értenünk az országot. Meg kell értenünk az emberek mindennapi vágyait, céljait. Képesnek kell lennünk arra, hogy visszafordítsuk a politikát az emberek felé. Ki kell nyitni a kapukat, hogy a magyarok azt érezhessék – politikai beállítottságuktól, vallásuktól, koruktól, nemüktől, iskolai végzettségüktől és anyagi helyzetüktől függetlenül –, hogy ránk számíthatnak, bennünk bízhatnak, mi őket akarjuk szolgálni. Amire vállalkozunk tehát mindenekelőtt szolgálat. A felhatalmazás, amit a választóktól kérünk, pedig nem cél, hanem eszköz. Eszköz ennek a szolgálatnak a tisztességes és sikeres végrehajtására. A mi közösségünk csak akkor lehet sikeres, ha az ország és a magyar emberek is sikeresek lesznek.

Nagy feladatok várnak ránk, amelynek megoldásához mindenkinek a segítségére szükség lesz. Azt is tudjuk, hogy akik idejuttatták az országot, mindent meg fognak tenni, hogy nehezítsék a dolgunkat, hogy akadályozzák a változást. Ezért nemcsak sokat kell tennünk, de nagyon sokan is kell lennünk. Nagy túlerőben kell lennünk ahhoz, hogy egyszer legyőzhessük az elmúlt nyolc év súlyos gondjait, a sokakon úrrá lett kiábrándultságot és a szocialisták visszahúzó és visszatérni akaró erőit. Már az első lépésnél nagyon sokan kell lennünk. Most, az elkövetkező két hétben ez a legfontosabb feladatunk. Mindenkiel meg kell értetnünk, hogy minden, de minden szavazatra szükségünk van. Minden változást akaró embernek mind a két szavazatára szükség van. Bevallom Önöknek, aggódom, mert újabban sokfelől hallom azt, hogy ezt a választást már nem lehet elveszíteni. Azt javaslom, ezt a gondolatot mindenki sürgősen verje ki a fejéből, és mindenki mást is józanítson ki, akinek ez megfordult a fejében.

Ugyanis, tisztelt Hölgyeim és Uraim, minden választást el lehet veszíteni. A mostani választást is el lehet veszíteni. Minden választás csak ott és csak akkor, vagyis a választás napján és a szavazófülkében dől el. Minden választást csak azon a napon és csak a szavazófülkében lehet megnyerni. Soha máskor és sehol másutt. Üzenem tehát mindenkinek, aki változást akar, hogy igenis, ezt a választás is el lehet veszíteni, ha az emberek nem jönnek el szavazni. Senki ne gondolja tehát, hogy nélküle is menni fog. A tét nagyon nagy, és az ördög nem alszik. Ismerjük őt jól, mindig újabb és újabb trükkökön töri a fejét. Ez a választás, tisztelt Hölgyeim és Uraim, csak akkor tölti be a rendeltetését, csak akkor lehet több, mint forradalom, ha mindenki ott lesz, aki változást akar, és csak a Fideszre szavaz. Ma, 2010-ben ezek vagyunk mi, ez a Fidesz. Több, mint forradalom. Legyünk hát hűek önmagunkhoz! Szedjük hát össze minden erőnket, és feszüljünk neki a hámnak.

Boldog születésnapot és boldog feltámadást kívánok mindannyiunknak.

Speech 5 Speech at the Farm Forum (April 7, 2010)

Jó estét kívánok, tisztelt Hölgyeim és Uraim!Engedjék meg, hogy szeretettel megköszönjem, amiért Önök is szeretettel fogadtak engem. Köszönöm szépen, hogy ilyen sokan eljöttek. Nyilván azért, mert kíváncsiak ránk. Én is azért jöttem, mert kíváncsi voltam már Önökre.

Meg kell mondanom őszintén, hogy úgy alakult a politikai széljárás, hogy ebben a választókerületben még nem jártam Voltam már Kunszentmiklóson, jártam Solton. De valahogy ide Önökhöz Kerekegyházára még nem hozott el a jó sorsom. Most azonban megköszönöm Balogh József képviselőtársamnak, hogy meghívott ide, és egy nagyszerű alkalmat is teremtett a mai találkozóra, hiszen a tanyák ügyében hívott meg ide, az Önök választókerületébe.

Engedjék meg, hogy külön is köszönetet mondjak Csupor Lajosnak és Szabó Csabának. Két gazdaemberről van szó, akik ma délután fogadtak bennünket a tanyáikon, megmutatták, amit meg kellett mutatni, és elmondták nekünk, amiről azt gondolták, hogy az ország vezetőinek is hallaniuk és tudniuk kell. Köszönöm szépen nekik ezt a szép délutánt! Gondoltam, eljövök, már csak azért is, mert köszönettel tartozunk mindannyian Önöknek, akik itt Kerekegyházán, illetve ebben a választókerületben az elmúlt nyolc nehéz évben töretlenül és rendületlenül kitartottak mellettünk. Vannak az országban olyan választókerületek, ahol függetlenül attól, hogy az országos széljárás vagy divat miképpen alakult, mindig kitartottak mellettünk az ott élő emberek. Mindig kitartottak a nemzeti gondolat mellett, mindig kitartottak a keresztény hagyományok mellett, mindig kitartottak a polgári értékek mellett. Ez a választókerület, ez a település, ahol most vagyunk, mindig is ilyen település volt. Mondhatom úgy is, Önök tartották bennünk a lelket. Hálás szívvel köszönjük!

Természetesen föl lehet tenni józanul, a hideg ésszerűség jegyében azt a kérdést, hogy mégiscsak egy választási kampány vége felé járunk – ha jól számolom, mert ezt se olyan könnyű a nagy kavalkádban, talán szerda lehet, és akkor van még nekünk a csütörtök, a péntek, a szombat és aztán itt a vasárnap –, föl lehet tehát tenni azt a kérdést, hogy miért éppen a tanyán élőkhez jön el – ne legyünk szemérmesek, csak szerények – az egyik választásra esélyes pártnak a vezetője. Miért ide jön, miért nem valamelyik nagyvárosba, ahol többen élnek, talán több is a voks, ahonnan talán a média is nagyobb tudósítást tud küldeni az ország többi része felé? Mégis, mit keres itt egy választási győzelemre törő párt vezetője?

Nos, tisztelt Hölgyeim és Uraim!Túl azon, hogy az előbbieket szellemében szerettem volna köszönetet mondani Önöknek, szerettem volna még valami mást is kifejezni. Szerettem volna kifejezni azt, hogy mi, akik ehhez a politikai családhoz tartozunk, azt akarjuk, hogy Magyarországon az emberek szabadon választhassanak életformát maguknak, vagyis nyugodt lélekkel eldönthessék, hogy nagyvárosban, kisvárosban, falun vagy éppen tanyán akarnak élni. Ez azonban csak akkor lehetséges, az életforma szabadsága csak akkor áll fönn, ha mindenütt biztosítottak a XXI. században elvárható életminőség feltételei. Ma ez nem így van, ma a vidéki életforma hátrányos helyzetben van, mert az elmúlt évek szocialista kormányai vidékellenes politikát folytattak. Ezt többnyire nem is kívánták véka alá rejteni. Néhány éve például az esélyegyenlőségi miniszter asszony, ha még emlékeznek erre, arról tartott előadást, hogy a tanyának, mint olyannak nincs jövője, és hasonlóképpen beszélt a vidékről a Gyurcsány-kormány egykori szabad demokrata – ha emlékeznek még rá – gazdasági minisztere is. Ezt a szemléletet vitték át aztán a gyakorlatba az elmúlt nyolc évben. Hatalmas hiteket vettek föl a kormányok, nyakig eladósították az országot, talán nem is nyakig, hanem a feje búbjáig, miközben Magyarország legfőbb kincsét, a magyar földben rejlő adottságokat nemcsak, hogy parlagon hagyták, hanem módszeresen ellehetetlenítették. Csupor Lajos úr azt mondta ma nekem, hogyha a választás egy évvel később van, akkor könnyen lehet, hogy a mezőgazdaságból élők nagy része talán már föl is adta volna. Ahogy ő fogalmazott, a huszonegyedik órában vagyunk, és jó, hogyha a következő kormány ennek tudatában van. Bizony, tisztelt Hölgyeim és Uraim, ennek a nyolc évnek, a Gyurcsány-korszaknak a vidékpolitikáját azzal a mottóval is össze lehet foglalni, ami így hangzik: minden tőlünk

telhető megteszünk, hogy minden tőletek telhető elvegyünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Ugyanígy van ez, amikor a tanyák szóba kerültek, akár a parlamentben, akár a nyilvánosságban az elmúlt időszakban. Mindig arra próbálnak hivatkozni, hogy az emberek úgymond csak „kényszerűségből” élnek tanyán. Ilyet azonban csak azok mondanak, akik vagy nem jártak még tanyán, vagy nem ismerik a tanyasi embereket. Persze, nyilván van olyan, és vannak olyanok, akik kényszerűségből élnek tanyán, mint ahogy nagyon sokan – sokkal többen – élnek kényszerűségből nagyvárosban. Vidéken, illetve tanyán élők többsége azért él ott ahol, mert ott szeret élni, az az ő világa, és nem vágyik el onnan máshová, ami nem azt jelenti, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy nem akar postát kapni, hogy nincs szüksége orvosi ellátásra, nincs szüksége elérhető iskolára, járható utakra, közlekedésre és mindarra, amire egy XXI. századi magyar ember joggal igényt tart. Igen, tisztelt Hölgyeim és Uraim, mi, magyarok különbözőek vagyunk, és ezt akkor is tiszteletben kell tartani, amikor arról van szó, hogy nem mindenki vágyik a városi kavalkádban élni. Milyen érdekes, hogy éppen azok akarják mindenkire rákényszeríteni a városi életmódot, akik amúgy állandóan arról papolnak, hogy az emberek különbözőek, mások, és ezt tiszteletben kell tartani. Tisztelt Hölgyeim és Uraim, a szabadság azt is kell, hogy jelentse, hogy aki vidéki életformára vágyik, annak ugyanolyan esélye legyen ezt megvalósítani, mint a városi embereknek a magukét.

A másik közkeletű tévedés, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy a tanyasi életforma úgymond „ellentétes” lenne a fejlődéssel. A magyar tanyavilág kétszáz éves története azonban éppenséggel a hagyomány és a korszerűség, a hagyományörzés és a korszerűsödés egységéről tanúskodik. Vajon nem volt-e forradalmi újítás a homok megkötése, vagy nem volt-e forradalmi, korszerű újítás a filoxeravész utáni alföldi szőlő- és gyümölcs telepítés? Ezek igenis merész és sikeres reformok voltak. Ellentétben az elmúlt nyolc év szocialista reformjaival, amelyek az élet minden területén sorra kudarcba fulladtak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tehát április 11-én arról is döntünk, arról is dönthetünk, hogy ne csak a városi életforma, ne csak a nagyvárosi életforma legyen választható a magyarok számára, hanem a vidéki, a földközeli élet is. Magyarországnak meggyőződésem szerint, mindegyik életformára szüksége van, mert mindegyik életforma kultúrát, hagyományokat és értékeket hordoz, amelyek ráadásul most fontos erőforrásokat jelentenek számunkra az ország mai nehéz helyzetében. Ez különösen igaz a vidékre, a magyar föld adottságaira, a benne rejlő lehetőségekre, mert most éppen ezek értékelődnek föl a világban. A vidéki életnek, a falusi életnek, a tanyasi életnek igenis van jövője Magyarországon. Először is azért, mert Magyarország minden ellenkező híreszteléssel szemben mezőgazdasági ország, még akkor is, ha erről sokan egész egyszerűen nem akarnak tudomást venni. Ha Önök akár hazánk földrajzi, természeti adottságait, akár történetünket, kultúránkat, vagy bármilyen más hagyományunkat nézik, akkor azt fogják látni, hogy ez egy mezőgazdasági ország. A mi őseink földművelő és állattenyésztő népekként érkeztek ide, és olyan gazdálkodási tudást hoztak magukkal, amely egész Európára hatással volt. A magyar emberek között ezt mindannyian tudjuk, akik vidékiek vagyunk, szinte szó szerint a génjeinkben van a föld szeretete és tisztelete. Ez még a városban élő magyar emberekre is igaz. Mi magyarok azt is tudjuk, hogy a föld nem pusztán kenyeret ad az embernek, hanem a föld ad mindent: közösséget, kultúrát, történetünket, tulajdonképpen a lelkünket. Mi azt is tudjuk, hogy minden nemzetnek van szülőföldje, és minden épeszű ország a szülőföldet tekinti a lehető legnagyobb kincsnek.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A földműveléssel foglalkozó emberek kultúrája, bölcsessége és munkája nélkülözhetetlen lesz ahhoz, hogy Magyarország kikecmeregjen a mostani gazdasági

válságból. A földdel való foglalkozás józanságra, elszántságra, fegyelemre és alázatra tanít. Márpedig Magyarországnak a következő években elsősorban munkára, józanságra, elszántságra, fegyelemre és alázatra lesz szüksége. Észre kell tehát vennünk, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy az ország mai helyzetében éppen azért döntő kérdés a gazdálkodás, a földben rejlő lehetőségek kiaknázása, mert nagyon sok embernek nyújthat ez az életforma biztos megélhetést, és miközben biztos megélhetést nyújt, olyan értékeket és termékeket állít elő, amelyekre mindenkinek, egész Magyarországnak, sőt talán egész Közép-Európának egyre nagyobb szüksége lesz. Számunkra tehát, tisztelt Hölgyeim és Uraim, a magyar mezőgazdaság teljesítményének megítélésében a legfontosabb kérdés az, hogy hány magyar család számára biztosít tisztességes megélhetést a magyar termőföld, a magyar mezőgazdaság. Én ugyanis biztos vagyok abban, hogy minél többnek, annál erősebb lesz a nemzet, és a gazdasági haszon is annál nagyobb lesz az egész ország számára. Ezért kell tehát a politikának a jövőben odafigyelnie a vidéki élet minőségére. Nyugat-Európában a vidéki élet minősége jöttányit sem marad el a városétól. Egyre több helyen lehet hallani Nyugat-Európában azt a mondatot, hogy a jövő életformája a vidéki élet. Végérvényesen érdemes tehát leszámolnunk azzal a hamis propagandával, amely a vidéki életet elmaradottnak próbálta beállítani.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Arról is őszintén kell beszélni, hogy – bár a föld óriási érték – a szocialista kormányok mégis folyamatosan azon ügyködtek, hogy valamiképpen eladják a magyar termőföldet. Egyszeri bevétel érdekében képesek lennének elvenni a magyaroktól az újra és újra megvalósuló megújulás, az újra és újra talpra állás, az újra és újra megtörténő újrakezdés lehetőségét. Márpedig ez nem más, mármint egyszeri bevétel érdekében eladni valamit, ami képes újra és újra megújítani bennünket. Ez a magatartás nem más, mint maga a spekuláció. A legsötétebb és a legkártékonyabb fajtából való spekuláció.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Mivel általában a mai kormányzóknak nem kényerük az igazság, ezért nem kedvelik a föld igazságát sem. Márpedig a földnek megvan a maga igazsága, és ez az igazság zavarba hozza őket. Ez az igazság úgy hangzik, hogy a föld csak annak ad, aki gondozza és törődik vele, aki elhanyagolja, attól elvesz, mert annak a kertjét, a földjét idővel ellepi a gyom.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Akik a spekuláció hívei, azok ezzel az igazsággal sohasem szeretnek szembesülni. A Gyurcsány-korszak politikája éppen azért vidékellenes, mert a föld ezt a fajta gondolkodásmódot, ezt a fajta spekulációt nem tűri el. A földdel foglalkozó ember értékekben gondolkodik, egyenesen beszél, nem szereti az ügyeskedést, nem kedveli a trükközést. Ezzel szemben az ország mai vezetői a földdel, s lássuk be: minden mással is folyamatosan spekulálni akarnak. Sukoró, Bábolna, és hosszan lehetne folytatni a sort. Sőt, az elmúlt nyolc évben a kormány nemcsak a földdel spekulált. Spekulált az egészségüggyel, a közlekedéssel, a beruházásokkal, a költségvetéssel, a pályázatokkal, az európai uniós forrásokkal, mindennel. A spekuláció éppen ezért és ennek következtében szinte mindenhol kiszorította a munkát, a termelést és az értékteremtést. Ezért vagyunk ma bajban. Ezért jutott ma ide Magyarország.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Arról van tehát szó, hogy Magyarországon elburjázott a „spekuláció” nevű gyom, és ha most nem kapáljuk ki tövestül mindenhol, akkor abba az ország végképp belerokkanhat, mert ha nem kapáljuk ki, akkor előbb vagy utóbb ismét és újra fölűti a fejét. Ez a vasárnapi választás nagy kérdése: kigyomláljuk-e végre a spekulációt, helyet és teret adunk-e a munkának, a termelésnek és az értékteremtésnek?

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Én mindeneke előtt azt gondolom, hogy Magyarországnak a saját

erőforrásaira kell építenie, mint a föld, a magyar vízkészlet, a mezőgazdasági hagyományok, a tudás, a szorgalom és a leleményesség. Ezeket az erőforrásokat meg kell védenünk, és ki kell őket használnunk annak érdekében, hogy a magyar gazdaság a mostani zsugorodás helyett ismét növekedni tudjon. Önök tudhatják, hallhatták már tőlünk, sőt tőlem személyesen is, hogy én elköteleztem magam amellett, hogy megvédjem a földet, és lehetőleg támogatást nyújtsak a földdel okosan és szeretettel gazdálkodó embereknek. Éppen azért, mert meggyőződésem, hogy a magyar mezőgazdaság a jövőben igenis a magyar nemzetgazdaság húzóágazata lesz. Ezért a földet nemzeti ügynek fogjuk tekinteni. Meggyőződésem szerint Magyarországnak ismét a termelés és a munka felé kell fordulnia. Vissza kell szorítani a spekulációt nemcsak a politikában, hanem a gazdaságban is. Olyan gazdaságot kell építenünk, amely megvédi a munkahelyeket, a munkavállalókat és a magyar vállalkozásokat, megvédi a magyar földet, a magyar földön gazdálkodókat, megvédi a magyar termékeket, a magyar árukat, és megvédi a magyar vásárlókat is.

Gondolkodjanak el azon, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy van az, hogy más országok minden további nélkül meggátolják, hogy külföldről mindenféle ócska áruval árasszák el őket. Gondolkodás nélkül. Nem hivatkoznak európai uniós szabályokra, nem hivatkoznak szabadkereskedelmi elvekre. Egyetlen gondolkodás nélkül, pillanatnyi hezitálás nélkül megvédi a saját piacaikat a külföldi, rossz minőségű áruval szemben, miközben itt, Magyarországon a jó termékeket előállító magyar gazdák is tönkremennek. Nyilvánvaló, hogy ebben a jelenségben, e mögött a jelenség mögött szintén a spekuláció húzódik meg. Az Unió nagyobb államai, ha meg tudják védeni a saját piacaikat, akkor nekünk ez nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is, hogy megtegyük. Ezért a jövőben rossz minőségű termékeket nem fogunk beengedni Magyarországra.

Túl azon, hogy nem akarunk senki másnak az élelmiszerhulladék lerakó telephelyévé válni, ugyanilyen határozottsággal kell kiállnunk a magyar föld tulajdonlásának kérdésében. Figyelem a közéleti vitákat. Azt látom, hogy valahogy a magyar lélekben az a reflex, az az ösztön hatalmasodott el, hogy nekünk Brüsszelben kell elintézni az ügyeinket. Mindenki arról beszél, hogy a külföldiekkel szembeni földvásárlási tilalmat, ahogy mondják: moratóriumot ott kell majd meghosszabbítani. De gondolkodtak e már azon valaha is, tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy Franciaországban, vagy Ausztriában nincs a külföldiekkel szemben semmifajta földvásárlási tilalom? Mégsem fordulhat elő, hogy Ausztriában vagy Franciaországban külföldi termőföldhöz juthat. Ennek pedig az az oka, hogy a franciák, az osztrákok meg a németek nem valaki mástól várják, hogy megvédje a termőföldjüket. Nem Brüsszelbe szaladgálnak elintézni az ügyeiket, hanem ők maguk otthon, a párizsi törvényalkotó-házban, a bécsi népképviselőtestületben vagy éppen a berlini parlamentben hozzák meg azokat a szabályokat, amelyek segítségével – tilalom ide, tilalom oda, szabad kereskedelem ide, szabad kereskedelem oda, áruk, termékek szabad mozgása ide vagy oda – végül valahogy a termőföld mégis a francia, az osztrák meg a német kezében marad. Én azt tudom mondani Önöknek, akármilyen döntés is születik majd Brüsszelben, ahol persze megpróbáljuk elintézni a hivatalos moratóriumot is, annak a fönntartását is, de akármit is döntenek Brüsszelben, amíg Magyarországon polgári kormány lesz, amíg Magyarországon a Fidesz kormányon lesz, amíg ahhoz a kormányhoz nekem személyesen közöm lesz, Magyarországon külföldiek nem fognak termőföldet vásárolni.

Tisztelt Kerekegyháziak! Ezzel a magyar vidék, a magyar föld és a magyar tanyák ügyével ma estére a magam részéről végeztem is. Amiről azonban most még beszélnem kell, az az előttünk álló vasárnap. Mégiscsak érdekelnek bennünket a mezőgazdaság jövőjével összefüggő szakmai kérdések, a tanyasiak jövője is fontos, de valahogy a gondolatainkat ma

mégis leginkább a vasárnap esedékes választás köti le. Erről is illendő tehát, hogy szót ejtsünk egymás között.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nekem az a véleményem, hogy miránk, Önökre, rám, Önökre és a Fideszre közös feladatok várnak a romok eltakarításában, a felelősök megnevezésében, és Magyarország újjáépítésében. Tőlem mindig azt szokták kérdezni, mit fog csinálni a Fidesz. Mindig azt szoktam válaszolni: először eltakarítjuk a romokat, aztán megnevezzük és megbüntetjük a felelősöket, és utána hozzákezdünk Magyarország újjáépítéséhez. Ilyen egyszerű.

Amint hallják, én az elszámoltatásról beszélek, nem emelem föl a hangom, nem kiabálok, az öklömet sem rázom, az oldalfegyverem után sem kapkodok, és a bugylibicskám sem keresem a zsebemben, hanem higgadtan és nyugodtan beszélek róla. És mindenkinek azt ajánlom, hogy mindannyian tegyünk így. Ugyanis persze, nyilván van düh, ami feszít bennünket, tehát mégiscsak tönkretették a hazánkat, mégiscsak, ahelyett, hogy azt tették volna, ami a dolguk, ami az ország mindenkori vezetőinek a dolga, hogy a köz ügyeit szolgálták volna, magánérdekek szolgálatába állították az államot. Itt már régen nem Önökről van szó, nem a földről, a mezőgazdaságról, a tanyán élőkről vagy a munkanélküliekről, hanem nokiás dobozokról, végkielégítésről, indokolatlan tanácsadói szerződésekre hivatkozva talicskán kitolt közpénzekről. De mégis... Ezért a düh jogos, az elszámoltatásról azonban én mégsem a düh hangján beszélek, hanem a felelősség hangján szeretnék szólni, mert azt gondolom, hogy az elszámoltatás ugyan a múlt miatt kell, hogy megtörténjen, azért amit a múltban elkövettek, de az elszámoltatás a jövő érdekében történik. A jövő érdekében történik.

Azért kell ezen átesnünk, hogy nehogy még egyszer Magyarországon bármilyen országvezetés is azt gondolhassa, hogy bármit meg lehet tenni a magyarokkal, nehogy még egyszer bárki azt gondolhassa, hogy csak azért, mert magas polcra kapaszkodott, csak azért, mert az ország kormányrúdja mögé sodorta a szerencséje vagy a választópolgárok szavazata innentől kezdve felette áll a törvényeknek, és bármit megtehet, amit akar. Ez még egyszer nem következhet be. Nem akarunk olyan országot hagyni a gyermekeinkre, ahol az ország vezetői bármit megtehetnek a Magyarországon élő emberekkel. Ezért kell, ezért van szükség az elszámoltatásra.

Most beszéljünk a győzelem kérdéséről. Én azt írtam föl magamnak, hogy helyes, ha aggodalommal tölt el az a hangulat, amely arról szól, az a vélemény, amelyet gyakran hallok, hogy ezt a választást már nem lehet elveszíteni. Jó helyen vagyok: el tudom mondani, hogy aki földet művel, állatot tart, az pontosan tudja, hogy csak az a munka van elvégezve, amit ő maga elvégzett. A választást nem lehet megnyerni szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton, meg már hétfőn sem. A választást csak egyszer lehet megnyerni: csak vasárnap, és csak ott, a szavazófülkében. Mi már jártunk úgy, emlékezzenek rá közösen, hogy még szombaton is mi nyertünk, meg aztán hétfőn is, csak közben a fránya vasárnap estén vesztettünk, mert azt a törvényt, hogy a választást csak vasárnap este, a szavazófülkében lehet megnyerni, ezt a törvényt elfelejtettük. Én azért hívom fel az Önök figyelmét erre, mert akármit is mutatnak a fölmérések, akárhogy altat bennünket az ellenfél, akármennyire is vágyunk már arra, hogy végre túl legyünk ezen az egészen, még nem vagyunk túl. És ez a korszak, amit le akarunk zárni, magától nem is fog lezárulni. Nem múlik el a sok nyavalya, baj. Magától nem fog elmúlni. Ezt nekünk kell lezárni, és éppen vasárnap a szavazófülkékben. Csak ott és csak akkor.

Higgyék el, én a maga részéről mindent megtettem annak érdekében, hogy akármilyen nehéz

helyzetben is van Magyarország, ha eljön az idő ennek az országnak tisztességes, szerethető, becsülhető és jó teljesítményre képes kormánya legyen. Én magam is mindent megtettem annak érdekében, hogy fölkészüljek erre a munkára. De higgyék el nekem, hogy én nem tudom megtenni az első lépést. Én csak a második lépést tudom megtenni. Az első lépést Önöknek kell megtenni vasárnap, hogy aztán én hétfőn megtehessem a másodikat. Ahhoz először Önöknek vasárnap el kell menniük, át kell gondolniuk az elmúlt nyolc évet, és világosan ki kell nyilvánítaniuk az akaratot. Higgyék el, senki más nem fogja elvégezni a mi dolgunkat mihelyettünk. Nekünk az a dolgunk most, hogy vasárnap két jól irányzott szavazattal megindítsuk a változást. Még egyszer mondom Önöknek, aki egyszer a száját forró tejjel megégette, az a hideg vizet is fűjva issza. Én így vagyok ezzel. Ezért vasárnap estig ne beszéljenek arról, hogy ezt a választást már nem lehet elveszteni. Ezt a választást kedves Barátaim, meg lehet nyerni, nagyon meg lehet nyerni, úgy meg lehet nyerni, mint amire még sosem gondoltunk, de csak akkor, ha vasárnap mindenki elmegy: a családok, a szülők, a gyerekek, a szomszédok, a munkatársak, az ismerősök. Ha mindenki elmegy, meg lehet nyerni.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Természetesen engem arról is meg szoktak kérdezni, miben reménykedünk. Mindenki látja, milyen helyzetben van az ország, mégis mit lehet majd itt tenni. Mindig azt szoktam mondani azoknak, akik távol akarnak maradni a szavazástól, mondván, hogy olyan nagy a baj, hogy ebből már úgysem tudjuk magunkat kihúzni, hogy ne engedjék, hogy lerövidüljön az emlékezetük. Én emlékszem, milyen volt Magyarország nyolc évvel ezelőtt. Én láttam ezt az országot akkor, amikor az igazi arcát mutatta. Higgyék el nekem, mi nem így nézünk ki. Én láttam ezt az országot akkor, amikor az igazi arcát mutatta. Higgyék el nekem mi nem így nézünk ki. Ez a benyomás, amit most keltünk, ezek nem mi vagyunk, ezt csak tették velünk, ezt csak ránk erőszakolták. Nem igaz, hogy hitetlenek, nem igaz, hogy enerváltak, nem igaz, hogy fásultak, nem igaz, hogy önfeladók lennénk. Most ezt be akarják nekünk magyarázni. De én nyolc éve még láttam, amikor ez az ország tele volt életerővel, fiatalos volt, terveit voltak, és úgy gondoltam, eljuthat ötről a hatra. Ezt az országot, tisztelt Hölgyeim és Uraim, most vasárnap meg kell fiatalítanunk, mert nyolc év alatt több évtizedet öregedett. Meg kell fiatalítanunk, vissza kell adnunk az önbizalmát, és ismét életerőt kell belé lehelni, és én hiszem, hogy meg is fogjuk fiatalítani.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!Nagyszerű vasárnap előtt állunk. Nagy dolgok vannak készülődőben, ne maradjanak ki belőle! Köszönöm, hogy meghallgattak! Hajrá Magyarország, hajrá magyarok!

Speech 6 Campaign closing address (April 8, 2010)

Jó napot kívánok, tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! Nos, hát ez a pillanat is elérkezett, ezt is megéltük. Még hatvankét óra, és eljön az igazság pillanata Magyarországon. Köszönöm mindenkinek, aki kitartott, aki nem adta fel, és aki hitte, hogy csak rajtunk múlik, és ott fogunk állni a nagy lehetőség kapujában.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!A történelem olykor csendesesen, lassan hömpölygő folyamként viselkedik. Telnek a hetek, a hónapok, az évek, a mindennapok küzdelmeivel, örömeivel, csalódásaival és az ember úgy érzi, hogy valójában nagy dolgok nem történnek. Nem is fognak. Ez az élet rendje. És ez nem is lehet másképp. Különösen azok a közösségek, amelyeknek sokkal több csalódás, több kudarc, több nehézség jut osztályrészül, hajlamosak elhinni, hogy nekik ez a sorsuk. Hiába küzdenek, hiába akarnak hinni, hiába érnek el kisebb részsikereket, úgy érzik, hogy az igazi, az átütő, a nagy változásra nincs kilátás. Aztán

váratlanul beköszöntenek olyan történelmi pillanatok, amikor a dolgok menete teljesen más irányt vesz. Amikor hirtelen szinte egyik napról a másikra érvényét veszti, ami eddig volt. Más szabályok és más összefüggések lépnek életbe, vagyis egyszer csak egy napba, egyetlen napba sűrűsödik össze nyolc, tíz, húsz vagy akár ötven év elfojtott keserősége és reménye. És az ilyen napokon nagy dolgok történnek. Olyan dolgok, amelyek aztán mindent megváltoztatnak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! Ezek a történelem nagy napjai. Sok nemzedék, szinte minden nemzedék álmodozik arról, hogy egyszer, csak egyszer átélhessen egy ilyen pillanatot. Sőt, ha lehet, ne csak átélhesse, ha lehet, alkotó részesévé is váljon. Ilyen pillanatot szülhet egy nagy felfedezés, egy forradalom kirobbanása, egy szövetség létrejötte vagy felbomlása. Ilyen pillanatok azokból a dolgokból születhetnek, amelyek arra készítetik az emberek sokaságát, akár egy egész közösséget, hogy itt és most nézzenek szembe a sorssal. Ítéljenek jóról és rosszról, helyesről és helytelenről, s aztán cselekedjenek ítéletük szerint. Számos ilyen pillanat volt a magyar történelemben. Az elmúlt évszázadokban ilyen volt az 1848-as vagy az 1956-os forradalom, és nekünk ilyen volt az 1990-es rendszerváltoztatás is. És most mi, magyarok újra egy ilyen naphoz értünk. A történelem, a magyar történelem ritka nagy napjai közül egy újabbhoz. Régóta várakozunk mindennapi idegőrlő küzdelmek közepette, de úgy látom, hogy ez a hosszú és sokszor monoton várakozás most véget ér.

Ha mi, magyarok itt és most felnövünk a pillanathoz, ha megteesszük, amit az vár tőlünk, akkor méltán várhatjuk, hogy a következő években a történelem végre megjutalmazzon minket, vagyis azt kapjuk tőle, amit kapni szeretnénk. Minden ember azt várja, hogy a történelemtől kapjon végre valamit. De, kedves Barátaim, a történelem csak azoknak tud adni, akik a nagy pillanatokban készek cselekedni, készek megtenni, amit a történelem vár el tőlük. Az embernek érdemes ilyenkor feltenni magában egy kérdést. Egy ilyen pillanatban mit vár tőle a hazája. Mit vár tőle a családja, a barátai, mit várnak tőle a munkatársai. Én is feltettem ezt a kérdést magamnak, mit vár tőlem Magyarország, mit vár a családom, a barátaim, mit várnak a munkatársaim. A válasz egybehangzó és egyszerű: cselekvést! Minden és mindenki cselekvést vár tőlem, és cselekvést vár mindannyiunktól. A történelem megtette a magáét, megteremtette a régen várt lehetőséget, most tehát rajtunk, csak rajtunk a sor. Rajtunk a sor, hogy cselekedjünk, ítéljünk jó és rossz fölött, vagyis válasszunk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Most annak tudatában kell választanunk, hogy vasárnap több minden dől el, mint egy egyszerű választásnál szokott. Most valójában minden eldől, ami fontos a számunkra. Minden eldől, amiért hosszú évek óta erőnket megfeszítve dolgoztunk, harcoltunk, küzdöttünk. Eldől az, hogy következmények nélküli ország maradunk-e, avagy képesek leszünk-e megállapítani és számon kérni a felelősséget azért, ami történt. Eldől az, hogy jó lesz-e magyarnak lenni ismét Magyarországon, vagy marad az a szégyenteljes helyzet, amelyből az emberek továbbra is elvágynak. Eldől az, hogy felnéznek-e Magyarországra és a magyarokra a világ más nemzetei. Eldől, hogy a tízegynéhány-milliós magyar nemzet képes-e még nagy dolgokra. Eldől, hogy lesznek-e közös nemzeti ügyek, amelyekért összefogunk, vagy marad a magánérdekek politikája, amely fittyet hány az emberekre. Eldől, hogy visszatérünk-e a történelem főutcájára, vagy tovább bukdácsolunk a kertek alatt. Eldől, hogy a gyerekeink büszkék lesznek-e ránk, és arra, amit tettünk, büszkék lesznek-e arra, hogy magyarok. Mindez rajtunk múlik, mert most rajtunk a sor. A történelem most azt várja tőlünk, hogy cselekedjünk és határozottan mondjunk ítéletet.

Kedves Barátaim! Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Rajtunk a sor, hogy vasárnap elsöprő, igen, elsöprő hangerővel kimondjuk, hogy az elmúlt nyolc esztendőben rossz úton járt az ország,

mert rossz irányba vitte a politika. Rossz emberek, rossz politikusok, rossz döntésekkel juttatták oda az országot, ahol most tart. Rajtunk a sor, hogy elsőprő hangerővel kimondjuk: soha többé nem akarunk ilyen politikát! Soha többé nem akarunk ilyen kormányzást, soha többé nem akarunk ilyen döntéseket! Ezt várja a történelem ma mindannyiunktól, fiataloktól, idősektől, férfiaktól és nőktől, családosoktól és egyedülállóktól, vidékiektől és városiaktól, munkavállalóktól és munkaadóktól, jómódúaktól és szegényebektől, jobboldaltól, középén állótól és baloldaltól.

Olyan hangerővel kell ezt az ítéletet kimondani a magyaroknak, hogy az egész világ meghallja. Mint ahogy meghallotta a világ 1848, 1956 és 1990 hangorkánját is. A fiatalokon a sor, hogy kimondják, torkig vannak az elmúlt évek politikájával, amely minden kaput bezárt előttük, és elküldte őket a saját hazájukból. Az idős embereken a sor, hogy elmondják, nem kérnek többé az elmúlt évek politikájából, amely elvette tőlük az időskor biztonságát, a nekik kijáró tiszteletet és megbecsülést. A vállalkozókon és a munkavállalókon a sor, hogy kimondják, elítélik az elmúlt évek vállalkozás- és munkaellenes politikáját és ezért gyökeres változást akarnak. A családokon a sor, hogy kimondják, elégük van az elmúlt évek gyermek- és családelles politikájából és ezért változást akarnak. A budapestieken a sor, hogy kimondják, elég a botrányokból, a lopásból és a káoszról, amit a főváros vezetése okozott. A vidékieken és a gazdákon a sor, hogy kimondják, egyszer s mindenkorra véget kell vetni a magyar vidék szándékos tönkretételének. És éppen azért, mert véget akarnak vetni, hát gyökeres változást akarnak. Rajtunk a sor tehát, kedves Barátaim!

A történelem csak akkor tud segíteni rajtunk, ha mi elvégezzük a magunk dolgát. Ha ezt nem tesszük, én mondom Önöknek, higgyék el, hogy a legszebb közvélemény-kutatási adatok ellenére sem történik meg a gyökeres fordulat. Ugyan, kedves Barátaim, mit is remélhet az élettől az, aki nem él a nagy pillanatokkal? Aki nem megy el saját első randevújára. Aki elmarad a saját esküvőjéről. Aki nem jelenik meg a felvételi vizsgán, vagy nem nevez be arra a versenyre, amelynek egyébként a nyertese szeretne lenni. Ugyan, mit is remélhet az élettől?

Kedves Barátaim! Nem érhet nagyobb szégyen egy nemzetet, mint az, hogy bár alkalma nyílik arra, hogy talpra álljon, alkalma nyílik, hogy visszaszerezze büszkeségét, de elmulasztja megtenni azt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! Mindenki ismer olyan eseteket, amikor az egyik ember a másikra várt, és végül elúszott a lehetőség. Nehogy vasárnap mindenki azt higgye, hogy majd a többiek ott lesznek. Azt kérem Önöktől, senki ne bízsa a maga dolgát másra. Ha nem leszünk elegenden, akkor a nagy pillanat és a nagy lehetőség is elveszhet. És akkor mi, magyarok azt is elveszítjük, amink még megmaradt. Ezért mindenkinek azt üzenem, hogy használja ki a hátralévő időt arra, hogy felkészül. És másokat is segít felkészülni a nagy pillanatra. Mindenkinek tudnia kell, hogy mit veszíthet, ha nem történik meg a gyökeres változás. A fiatalok jövője tovább szűkülne, egyre kevesebb esélyük lenne továbbtanulni, munkát vállalni, karriert építeni, családot alapítani, saját otthonot teremteni Magyarországon. Az idős embereknek változás nélkül nem lesz garanciájuk a biztonságos megélhetésükre, az egészségügyi ellátásukra, arra, hogy a nekik kijáró tiszteletet és gondoskodást megkapják. Ha nem lesz gyökeres fordulat a politikában, akkor nem lesz fordulat a gazdaságban sem. És ha nem lesz fordulat a gazdaságban, akkor tovább nő a munkanélküliség, még kevesebben fognak adót fizetni, még többen szorulnak segélyre, s az állam a végén képtelen lesz ezt a helyzetet kezelni. Egész egyszerűen nem lesz miből fizetni a nyugdíjakat és a szociális juttatásokat. A vállalkozóknak és a munkavállalóknak tudniuk kell, hogyha nem lesz változás még több vállalkozás fog csődbe menni, még többen veszítik el a munkahelyüket. Tudniuk

kell, hogy változás nélkül nincs megkapaszkodás és megkapaszkodás nélkül nem lesz felemelkedés sem.

És, tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim, érdemes azt is felidéznie mindenkinek a következő napokban, hogy kitől mit vett el az elmúlt nyolc esztendő. Mindenkinek van olyan ismerőse, rokona, munkatársa, akinek az élete az elmúlt nyolc év rossz politikája és kormányzása miatt ment tönkre. Családok, kapcsolatok, barátságok bomlottak fel. Vállalkozások tömegei mentek csődbe, és igen, tudunk olyanokról, akiknek az élete ment rá és ez csupán csak a jéghegy csúcsa. Tudjuk, hogy vannak igen nagy számban, lassabban zajló tragédiák is közöttünk. Hányan váltak bűncselekmények áldozatává a közbiztonság leromlása miatt? Hányan nem kaptak megfelelő időben megfelelő segítséget az egészségügy szétverése miatt? Hányan menekülnek a kilátástalanság és a munkanélküliség elől az italhoz és a kábítószerhez? Nekünk rájuk is gondolnunk kell vasárnap! Az ő nevükben is ki kell mondanunk az ítéletet és azt, hogy akik ide juttatták Magyarországot, azoknak felelniük kell. Mindenkinek érdeke tehát, hogy megtegyük most, amit a történelem vár tőlünk. És, ha cselekszünk most vasárnap, akkor már hétfőn reggel egy más országban ébredhetünk, az életünk minden területén megkezdődhet a változás.

Kedves Barátaim! Én elmegyek szavazni. Én elviszem magammal a családomat, szólni fogok a barátaimnak, szomszédjaimnak és az ismerőseimnek is, hogy menjenek el szavazni. Mindenkinek azt javaslom tehát, hogy tegyen hasonlóképp! Menjen el maga is, vigye el a családját is, barátait, ismerőseit, mindenkit, akit csak el tud vinni. Ne legyen rest! Hívja fel a távolabb lakókat, és buzdítsa őket is a változásra! Buzdítsa őket arra, hogy egyik szavazatukat se hagyják elveszni! Mindkét szavazatukat adják a Fideszre, a Fidesz jelöltjére és a Fidesz listájára!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Barátaim! Ne feledjék, most vasárnap a cselekvés napja. Nagyszerű vasárnap előtt állunk, nagy dolgok vannak készülőben, ne maradjanak ki belőle! Itt az idő, Magyarország! Itt az idő, magyarok!

BIBLIOGRAPHY:

Ahrens, Kathleen, ed., *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*. Chipenham and Eastbourne: Palgrave Macmillan, 2009.

Archer, John and Barbara Lloyd. *Sex and Gender*. Cambridge: Cambridge University Press: 2002.

Austin, John L. *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press, 1962.

Baker, Peter and Susan Glasser. *Kremlin`s Rising: Valdimir Putin`s Russia and the End of Revolution*. New York: Scribner, 2005.

Baranov, Anatolij and Jurij Karaulov. 1994. *Slovar politiceskih metafor*. [The Dictionary of Political Metaphors] Moscow: Pomovski i partnery.

Bozóki, Andras. “Politikai közösség vagy kulturális közösség? Az Orbán-kormány demokrácia-felfogása” [Political or Cultural Community? The Orbán Cabinet’s Understanding of Democracy] in *Hol a határ? Kampánystratégia és kampány etika*. [Borderlines. Campaign Strategy and Campaign Ethics], edited by Miklós Sükösd and Mária Vásárhelyi, 161-185. Budapest: Élet és Irodalom.

Bozóki, Andras.”Fiatal demokraták.” [Young Democrats] in *Csak a narancs volt* [It Was the Orange Only], edited by György Petőcz, 7-28. Budapest: Irodalom Kft., 2001.

Borenstein, Eliot. *Overkill. Sex and Violence in Contemporary Russian Popular Culture*. Ithaca and London: Cornell University Press, 2008.

Brown, *States of Injury: Power and Freedom in Late Modernity*. Princeton: Princeton University Press, 1995, 167.

Campbell, Hugh, Michael Mayerfeld Bell and Margaret Finney. *Country Boys, Masculinity and Rural Life*. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2006. Elgie, Robert. “Semi-Presidentialism and Comparative Institutional Engineering,” in *Semi-Presidentialism in Europe*, ed. Robert Elgie, 281- 299..Oxford: Oxford University Press, 2004.

Chilton, Paul. *Analyzing Political Discourse. Theory and Practice*. London and New York: Routledge, 2004.

Clements, Barbara Evans, Rebecca Friedman and Dan Healy eds., *Russian Masculinities in History and Culture*. Hampshire and New York: Palgrave, 2002.

- Connell, R.W.** “Globalization, Imperialism and Masculinities.” In *Handbook of Studies on Men and Masculinities*, edited by Michael S. Kimmel, Jeff Hearn and R.W. Connell, 71-89. Thousand Oaks: Sage, 2005.
- Csigó, Péter.** 2008. “Effect Seekers and Media Spectacle: Hungarian Audience Responses to partisan Media.” In Karol Jakubowicz and Miklós Sükösd eds. *Finding the Right Place on the Map. Central and Eastern European Media Change in Global Perspective*, 227-258. Budapest: CEU Press, 2008.
- Elgie, Robert.** “What is Semi-presidentialism and Where is it Found?” in *Semi-presidentialism Outside Europe*, eds. Robert Elgie and Sophia Moestrup, 1-13. Oxon and New York: Routledge, 2007.
- Enyedi, Zsolt.** “Prezidencializálódás Magyarországon és Nagy-Britanniában.” [Presidentialization in Britain and in Hungary] *Századvég*, 2002, 22: 127-134.
- Enyedi, Zsolt and Ferenc Erős.** *Authoritarianism and Prejudice. Central European Perspectives*. Budapest: Osiris, 1999.
- Fairclough, Norman.** “The Discourse of New Labor: Critical Discourse Analysis.” In *Discourse as Data*, eds. **Wetherell**, Margaret, Stephanie Taylor and Simeon Yates. London: Sage, 2001.
- Gill, Graeme and Roger D. Markwick.** *Russia’s Stillborn Democracy? From Gorbachev to Yeltsin*. Oxford: Oxford University Press, 2000, 257.
- Habermas, Jürgen.** *Communication and the Evolution of the Society*. Cambridge: Polity Press, 1984.
- Fukuyama, Francis.** 1992. *The End of History and the Last Man*. London: Penguin.
- Gidathubli, R.G.** “Resignation of Boris Yeltsin. Why Now?” *Economic and Political Weekly*, January 29, 2000.
- Hyde, Matthew.** “Putin’s Federal Reforms and Their Implications for Presidential Power in Russia.” *Europe-Asia Studies* 53(5): 719-43
- Johnson, Mark and George Lakoff.** *Metaphors We Live By*. Chicago: The University of Chicago Press, 2003.
- Johnson, Mark.** *The Body in the Mind*. Chicago: University of Chicago Press, 1987.

Kimmel, Michael S. *The Gendered Society*. Oxford and New York: Oxford University Press, 2000.

Koller, Veronika and Elana Semino. "Metaphor, Politics and Gender: a Case Study from Germany." In: *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*, ed. Kathleen Ahrens, 36-61. Chipenham and Eastbourne: Palgrave Macmillan, 2009.

Klebnikov, Paul. *Godfather of the Kremlin: The Decline of Russia in the Age of Gangster Capitalism*. Orlando: Harvest Books, 2000.

Kaufman, Michael. "Men, Feminism and Men's Contradictory Experiences of Power", in *Theorizing Masculinities*, ed. Harry Brod and Michael Kaufman (Thousand Oaks: Sage, 1994), 147.

Körösényi, András. "Parlamentáris vagy „elnöki” kormányzás? Az Orbán-kormány összehasonlító perspektívából. [Parliamentary or „presidential government? The Orbán-government from a comparative perspective] *Századvég*, 2001, spring: 3-38.

Labov, William. *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1973.

Little, Jo. "Embodiment and Rural Masculinity." In *Country Boys, Masculinity and Rural Life*, eds. Campbell, Hugh, Michael Mayerfeld Bell and Margaret Finney, 183-201. Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2006.

Lakoff, George. *Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think*. Chicago and London: University of Chicago Press, 2002.

Lakoff, George. *Don't Think of an Elephant! Know Your Values and Frame the Debate. The Essential Guide for Progressives*. Vermont: Chelsea Green, 2004.

Lijphart, Arend. (ed.) 1992. *Parliamentary versus Presidential Government*. Oxford: Oxford University Press.

Lóránd, Zsófia. "Nemi identitás és nemi szerep a Fidesz diskurzusában" [Gender Identity and Gender Role in the Discourse of Fidesz]. In *Fideszvalóság*, edited by, Márton Szabó 75-95. Budapest: L'Harmattan, 2006.

Lucas, Edward. 2008. *The New Cold War: Putin's Russia and the Threat to the West*. Palgrave Macmillan.

- Mátay**, Mónika and Ildikó Kaposi. “Radicals Online. The Hungarian Street Protests of 2009 and the Internet.” In Karol Jakubowicz and Miklós Sükösd eds. *Finding the Right Place on the Map. Central and Eastern European Media Change in Global Perspective*, 277/298. Budapest: CEU Press, 2008.
- Mishler**, William and John P. Willerton. “The Dynamics of Presidential Popularity in Post-Communist Russia: Cultural Imperative versus Neo-Institutional Choice?” *The Journal of Politics*, Vol. 65, no. 1 (February 2003): 111-141
- Morgan**, J. David. “Theater of War. Combat, the Military, and Masculinities.” In *Theorizing Masculinities*, eds. Harry Brod and Michael Kaufman, 165-182. Thousand Oaks: Sage, 1994.
- Mosse**, *The Image of Man, The Creation of Modern Masculinity*. New York: Oxford University Press, 1996.
- Motyl**, Alexander. *Imperial Ends: the Decay, Collapse, and Revival of empires*. New York: Columbia University Press, 2001.
- Petrovskaia**, Irinia. 2000. Predvobnrij pr in gore i v radosti. [The Pre-election PR in sorrow and happiness] *Mir za nedelju* 2000/7.
- Poguntke**, Thomas and Paul Webb eds., *The Presidentialization of Politics. A Comparative Study of Modern Democracies*. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Ruzakova**, Jelena. and Glovanjivskaja, Maria. Citeri portreta Presidenta. [Four portraits of the President] *Kommersant Vlasty*, 1999/18: 12-13.
- Searle**, John. *Speech Acts: an Essay in the Philosophy of language*. Cambridge: Cambridge University Press, 1969.
- Skolnik**, Leonid. *Uroki Reklamih Karalej*. [Lessons from Advertisement Kings] Moscow: Valent, 1998. Stiglitz, Joseph. “The Ruin of Russia.” *Guardian*, 9 April, 2003. accessible at: <http://www.guardian.co.uk/world/2003/apr/09/russia.artsandhumanities> (accessed May 10 2010)
- Sükösd**, Miklós and Mária Vásárhelyi. Hol a határ? Kampánystratégia és kampány etika. [Where is the Border? Campaign Strategy and Campaign Ethics] Budapest: Élet és Irodalom, 2002.
- Szabó Márton**. Fideszvalóság. [Fideszreality] Budapest: L’Harmattan, 2006.
- Stuermer**, Michael. 2008. *Putin and the Rise of Russia*. London: Phoenix.

Szilágyi, Anna. 2007. „Jobboldali lecke”. [Right-wing Lesson On the success of the conservative framing efforts in Hungary] *Élet és Irodalom* 51/ 23.

Szilágyi, Anna. 2008. A félelemkeltés nyelve [The Language of Fear. On the language of enemy construction used by the Hungarian right-wing] *Élet és Irodalom* 52/18.

Szilágyi, Anna. 2009. Senkiföldjén [In the place of Nowhere] In: “Magyar árok és Napfényország, Fiatal értelmiségiek a ma és a jövő Magyarorszájáról”. [Hungarian Trench and Sunshine Country – Young Intellectuals on the Present and Future of Hungary”] Budapest: Gondolat Kiadó, pp 122-136.

Szilágyi, Anna. 2009. A jobboldal, mint tömegkultúra [The Right-wing as Popular Culture. On the efforts of the Hungarian right-wing to organize its politics with the tools of popular culture]. Text of a Public lecture. *Mozgó Világ* Vol. 35 No 4. pp. 19-24.

Trudgill, Peter. *A Glossary of Sociolinguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2003.

Urban, Michael. 2007. The Politics of Professionalism in Russia. *Post-Soviet Affairs*, 23, 4, pp. 329-352.

Wahl Jorgensen, Karin. “Constructing Masculinities in U.S. Presidential Campaigns: The case of 1992.” In: *Gender, Politics and Communication*, eds. Annabelle Srebreny and Liesbet van Zoonen, 53-77. Cresskill, New Jersey: Hampton Press, 2000.

White, Stephen. “Russia.” In *Semi-Presidentialism in Europe*, ed. Robert Elgie, 216-231. Oxford: Oxford University Press, 2004.

White, Stephen and Ian McAllister. “Putin and his Supporters.” *Europe-Asia Studies*, Vol. 55, No. 3, 2003, 383-399.

Wodak, Ruth and Michael Meyer eds., *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage, 2009.

Van Aertselaer, JoAnne Neff. “Representations of Masculinity in Spanish Political Discourse.” In *Language and Masculinity*, eds. Johnson, Sally and Ulrike Hanna Meinhof, 159-172. Oxford and Cambridge: Blackwell, 1997

van Dijk, Teun. “Critical Discourse Analysis.” In *Handbook of Discourse Analysis*, edited by Deborah Tannen, Deborah Schiffrin and Heidi E. Hamilton, 352-371. Oxford: Blackwell, 2001.

Vertessen, Dieter and Christ'L De Landtsheer. "A metaphorical Election Style: Use of Metaphor at Election Time." In *Political Language and Metaphor*, edited by Terrell Carver and Jernej Pikalo, 271-285. London and New York: Routledge, 2008.

ⁱ "Is Hungary the Financial Crisis` Next Iceland?" *Time*, March 24, 2009.

<http://www.time.com/time/world/article/0,8599,1887366,00.html> (accessed 15 April, 2010)